

70

Handwritten text, possibly a signature or title, located in the center of the page. The text is faint and difficult to decipher.

DE
GENVINA ORIGINE
POTENTATVS PRINCIPVM
IN IMPERIO S. R. GERMANICO,

QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. GVILIELMO HENRICO,
DVCE SAXONIÆ, JVLIIACI, CLIVIÆ AC MONTIVM,
ANGARIÆ WESTPHALIÆQVE, ET RELIQA,
EX SVFFRAGIO ET DECRETO INCLYTI ICTORVM ORDINIS,
IN ALMA SALANA,

PRAESIDE
VIRO MAGNIFICO, ILLVSTRI AC EXCELLENTISSIMO,
DN. CHRISTIAN. WILDVOGELIO,

ICTO FAMIGERATISSIMO,
SERENISSIMO DVCI SAXO ISENACENSI A CONSILIIIS STATVS IN-
TIMIS, IVDICII ADSESSORE GRAVISSIMO, COLLEGII IVRIDICI
SENIORE ET ANTECESSORE, NEC NON ORDIN. IVR. CONSVL-
TORE, h. t. PRORECTORE AC DECANO,

*Dn. Patrono Promotore ac Hospite suo omni genere obseruantiae nullo
non tempore suspiciendo,*

PRO LICENTIA,
SVMMAE IN VTROQVE IVRE DIGNITATIS PRIVILEGIA INSI-
GNIA AC IVRA LEGITIME RITEQVE INDIPISCENDI,
IN AVDITORIO ICTORVM SOLEMNI,
LITTERARVM FAVORVM SCRVTINIIS EXPOSITVRVS,
IN PVBLICA ARENA RESPONDEBIT TVEBITVRQVE,

AVCTOR
ERNESTVS IOACHIMVS WESTPHAL,
SVERINENSIS MECKLENBVRGICVS.

Ad diem 26. mensis Iulii, horis ante & pomeridianis, cIo Iccc. xxi.

IENAE, LITTERIS MVLLERIANIS.

GENVINA ORIGINI
POTENTATVS PRINCIPVM
IN IMPERIO S. R. GERMANICO

OVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPIS AC DOMINO
DN. GUILIELMO HENRICO
DUCE SAXONIE, PALACI, CIVIS AC MONTANI,
ANGARIE WESTPHALICORVM ET RHEVORVM,
EX SPECTABILIS ET DOCTISSIMI FACULTATIS IURIS ORDINE,
IN ALMA SALANA,

PRÆSIDE
VRO MAGNIFICO, HONORIS AC EXCELLENTISSIMO
DN. CHRISTIAN. WILDVOGELIO,
DOCTO HONORABILISSIMO,
SERENISSIMO DUCI SAKO ISENACENSIS A CONSILII STATVS IN-
TIMIS, IUDICII ADESSORE GRAVSSIMO, COLLEGI IURIDICI
SENIORIS ET ANTECESSORE, NEC NON ORDIN. IUR. CONSUL-
TORE, P. C. PROMOTORE AC DECANO,

Da Patrono Promotore de Hospite suo omni genere observantiae nullo
non tempore suspicando

PRO LICENTIA
SVMMAE IN VTROVQVE IURE DIGNITATIS PRIVILEGIA INSTI-
GUA AC IURA LEGITIME RITEQVE INDIPISCENDI,
IN AUDITORIO ICTORVM SOLEMNI,
LITTERARVM FACULTATIS SCRVTINIS EXPOSITIVIS,
IN PUBLICA ARENA RESPONDEBIT IURISVRO

AVCTOR
ARNESTVS IOACHIMVS WESTPHAL,
SVERINENSIS MECKLENBVRGICVS

Ad diem 26. mensis Julii, horum ante 6. pomeridianis, etc. etc.

LENAE, LITTERIS MULLERIANIS.

PROOEMIUM DISQUISITIONIS.

Vlla cum publici tum priuati, cum patrii tum ciuilibus Iuris doctrina ita a Ictis polita, ita a Doctoribus in lucem est constituta, ut nihil addi, nihil demi, nihilque proponi amplius queat emendatius. Expunxerunt iam Cl. Viri HEVMANNVS, REINMANNVS, aliique ex elementis litterariis credendorum immotis rationibus, brocardicon ac pseudoprouerbium, obscuro loco, si natales respexeris, exclusum: *Nibil dici quod non dictum sit prius.* Scatent in uulgo noti libelli Iurium, suis defectibus, desunt auctoribus necessaria saepius in causis uentilandis documenta, multa occurrunt nunc audacius dicta, nunc minus distincte ac parum exacte expensa, destitutaque daedalo, quo cohaerere debebant, ordine, non secus ac ratione doctrinae conuenienti. Liberum inde cuique, amplis passibus ad ueritatis cognitionem contendere, ac si uestigiis veterum frustra sese institisse animaduernerit, in Sacraria ueritatum sua industria ac opera penetrare sollicitius. Exul enim hodieque a nostris foris is, qui rerum ad Eruditionem facientium, *uo-*

A

uo-

νοπώλειαν gloriari possit, valeatque, nisi nimia de suis facultatibus spe percitus, in uulgus ebuccinare, omnes in Iurium campis se coemisse merces, nihil ut residuum sit caeteris restetque inuehendum aliis. Quorum omnium memores in praesentiarum Iussu suasuq; imprimis Illustris Dn. a LVDEVVIG, Patroni, Doctoris ac Hospitis mei summo animi cultu ac obsequio prosequendi, de uenerandi, aggressi sumus paulo penitius inquirere in arduum ac fat momentosum Iuris publici de Potentatus origine, argumentum, illudque non ex spuris fontibus, sed genuinis Historices, Iuriumque limpidis fundamentis, excutere ex instituto. Quo enim communiore in ore Ictorum de regalibus Territoriique Iuribus sunt sermones, eo certe falsiores sunt ac pestilentiores. Quod iam una manu dederunt Principibus, altera iterum recipiunt offeruntque Imperatori. Faciunt nunc Caesarem monarcham eique tribuunt potestatem Francorum ac Carolidarum; nunc Principes rebellionis, Criminumque reos poenis grauissimis expiandorum accusant, Iura eorum propria uenditant pro beneficiatis, imo si plurimum, FRANC. BVRCARDI, LAVR. FORERI, CASP. SCIOPPII, ac Iesuitis ipsis Coloniensibus rigidiorum suffragia sequamur, usurpatorum uices sustinuerunt, quorum Iura praetensa ac illegitime possessa per publicas LL. ac gratiosas constitutiones demum nacta sunt robur ac legitimationem. Putidi hi, cum caeteris innumeris, errores, ex neglecta industria inquirendi curatius in natales ac Cuna-

na-

nabula Potentatus, iuriumque Superioritatis genuina. Eis enim perspectis, intellectu facillimum est, num factum militet pro Imperii Principibus, num aequum ac Ius? Quod ut pro dignitate momenti rite prosequeremur, in id cumprimis nostro instituto mentem defiximus, ut *αταξίας* pertaesi, praeposterum ordinem, quo plerique *υσεροπροτέρας καὶ ὀμηρικως* (*) Iura Illustrium subuertunt, praescinduntque potius quam exponunt, prorsus a nostris limitibus proscriberemus, ac ne per antidatam (**) gallis consuetam, Historicisque decantatum *γενόισμον*, per saturam quasi collectio suboriretur (***) praemissis indole ac complexu Iurium Potentatus, distincte diuersus Temporum status, diuersasque Iurium Electorum Principumque periodos, euoueremus meditaremurque. Hinc quoad Archiprincipes Epochas aevi Anticarolingici, ipsius Carolini ac Postcarolingici collustrauimus, ea quidem methodo, qua gentium libertatem, principio dein earum subiectionem expenderemus, & tum demum, extincta sobole Carolinorum, renata Principum Libertatis Iura, ex insigni euidentiue status mutatione ac metamorphosi Conradi-na, quae scopo nostro praecipue inseruit, prolixiori studio uindicaturi, erueremus exacte. Enimvero in Principum Imperii Superioritatis ortum inquirentes, ulterius

A 2

pro-

(*) CASAVBONVS ad at. L. I. Ep. 16. GRAEVIUS macrob. L. V. Sat. C. II.

(**) HILL. in Donell. L. 23. c. 6. lit. m. MEIER. Coll. I. A. de fals. Th. 2. n. 21.

(***) GODOFR. ad L. un. C. de Lat. lib. toll. SCIP. GENTILIS L. 2. Parerg. c. 28.

progressi sumus, habuimusque rationem fatalis periodi Henrici Leonis ac Conradini. Eorum enim aeuus extincti plerumque sunt Ducatus, in partes abscissi, diuisi adeoque in nouos transfusi transformatique, exceptis DVCIBVS MEGAPOLITANIS ac POMERANIAE. Hi enim cum *Systemati Imperii Teutonici* nulla germanorum ui addacti, nulla necessitate compulsi, sed quod adauget DVCVM eminentiam ac praerogatiuas, *liberrima uoluntate*, sero demum accesserint, auitis iam Regum Ducumque temporibus, Regnantium ac Dominantium omnimoda potestate sunt potiti, gauisique originariis in gentes iuribus, proprioque dominio ac potentatu, Legum, ut Liuii uerba (*) mea faciam, optimarum instar, instructissimi. Quae omnia ex coequalibus Scriptoribus, ac Historicis probatissimis, in ipsa disquisitione latius probatum iuimus commonstratumque, additis ubique, si tulit exegitque occasio ac grauitas causae, iurium doctrinarumque elementis purioribus. Caeterum cum recordemur, quod hominum industria imperfectionis uinculum nullo tempore hucusq; transilierit, nec aliquando limites destinatos sit egressura, facile largientur prudentiores, eos quos exagitat zelus, ac inuidiae lancinant stimuli in omnia uultuose nimis adseuerandi, pro absentibus omnino reputandos esse, nisi sint animi praesentis. Scr. Halae Hermundurorum CIO CICCXXI. Pridie Kal. mensis Iunii.

DISQVI-

* L. 37. c. 54.

DISQUISITIONIS INAUGVRALIS
DE
ORIGINE POTENTATVS.

§. I.

Quantus stupor ac abusus intraferit perturbaueritque aliquando, hodieque infestet sacraria Iurium Illustrum, tot etiam nunc decantata supersunt uestigia, tot saturnini commatis loquuntur documenta, ut haud citra rationes prudentiores iis attonitos, subierit mirari, qui factum sit, quod tot crassissimi dogmatum errores in uentilandis causis Principum Ictorum tantum non omnium oculos tenebris obduxerint, ac ambitu suo & complexu per uniuersum Iuris publici campum ferme sese diffuderint extenderintque. Hos nunc exagitat (a) affectus Iuris Romani ac Longobardici, eos nunc trahit uoluptas decretorum Pontificum, alios iterum afficiunt principia diuersarum disciplinarum, caeterosque, qui sapere sibi videntur, retrahunt abducuntque a regia (b) mores exoticarum gentium.

*Ingressus
de peruersis
doctrinis in
I. P. germanici Imperii,*

(a) Dicendum hic est quid in notoriis sentiamus, sigillatim. Frustra agunt omnes ii qui historiarum Iuriumque Imperii positionibus LL. Romanas Italiaeque instituta, oris ipsius consultissima, decisionum instar admiscunt, potestatemq; transalpinam a Latinis SALICETO, BALDO, ac ALVARETTO bene, peius a Germanis Imperatori commendam, lance Imperio moderno accommodata librare, Imperiique germanici essentiam libris de Imperii regimine, de Lege regia germanorum, de statu rei ac Reip. romanae, exhaurire periclitantur. v. *Inform. Donawerth. p. 123. CONRINGIVS Epist. p. 27. 287 de germ. R. Imp. c. 9. §. 5. p. 105. KESTNERVS de defectib. Iur. commun. in Rep. probl. 5. MONZAMBANO C. 1. §. 15.* Merentur hanc uirgulam omnes qui moralistarum ueterum agmen sequuntur, patiunturque eorum dapibus

i) e Iure Romano

se ita inescari, ut inconsulto colore dissentientium assertum, praecedente PAVRMEISTERO, *Libro*, quem pro genio seculi, comprobantibus LAMPADIO, BESOLDO, STEPHANO, *de Iurisdictione* inscripsit L. 2. c. 6. p. 716. haud erubescant reputare ἀπολίτευτον. Inseruiant huic scenae ex nostratibus HOTTOMANNVS, OTTO, MVNCHMAIERVS, ENGELBRECHTIVS, Illustris autor annotationum in SCHWEDERVM, & qui Imo loco nominandi fuissent, *auctores sacri ordinis des memoires de Treuoux*, quibus nouissime adnotarunt perspexeruntque lyncei, nucleum doctrinarum publicarum delitescere in putaminibus LL. Romanarum, ac Ciceronis corticibus scriniisque. Verum explodimus merito huiusmodi furfuris opiniones, omnesque eos in media luce caecutire, animaduertimus, qui indulgentiores extraneis institutis magis quam patriis, duodecimum Codicis Iustiniani librum pro Iuris Publici germanici principio venditant, qui in Germanorum Imperio ad Romam ueterem ac monarchiae, uti quidem allucinantur, immutatas constitutiones se recipiunt, Legum condendarum potestatem Imperii Statibus, etiam post promulgatam P. W. per L. f. C. de LL. L. 2. C. de V. I. E. perperam abiudicant, *uicarios Illyrici per Imperii germanici uicarios* repraesentant, Status Comitiales eorumque Iura cum populo romano, ac democratiae LL. perfricte comparant, qui L. *aquiliam* contra Reges ac Duces, *Iuliamque ac Corneliam* contra Inuasores gallos urgent, Caesarem totius mundi Dominum ui L. 9. ff. ad L. R. de I. Principes uero Consules, mandatarios, praefectos praetorio, primariosque stilo ALTHVSI, AVENTINI, BOVSCHERII, BRVTI seu LANGVETI, administratos Curiarum salutant, Monarchomachis cum BARTOLO ad L. 24. ff. de capt. uiam pandunt, priuatiuam omnium in Caesares Iurium translationem cum το uideatur L. 1. ff. de const. Pr. §. 6. I. de IN. G. C. defendunt, Principum obligationes ex facto decessoris sordida philosophia ex L. 23. C. de Decur. & decem aliis dimetiuntur, Ius de non appellando, aliaque Iura Electorum ac Principum ea saltem ratione, quod eadem aliquando licuerint praetoribus, per L. 1. §. 10. ff. de postul. saluant, Ius Nobilitandi Caesareum per solam L. 1. ff. ad Iul. de amb. uanissime corroborant, Imperatores hodieque uirtute L. 31. ff. de LL. L. 3. ff. de Leg. 13. Legibus solutos esse certo confidunt, cunctam Imperii maiestatem cum SCHNEIDWINO ex L. 3. C. de sacril. L. 7. §. 3. ff. ad L. Iul. mai. in solum Augustum

gustum conferunt, Illustrium Constitutionibus effectum edictorum praetorum ac Iuris municipalis saltem attribuunt, Characterem germanici Caesaris ex sanguine aui illius cum GOEDENIO deducunt, in Iuribus Procerum Imperii vindicandis ac acquirendis processu priuatis consueto solemnique insurgunt, pacta Annae Britanniae Reginae cum Maximil. I. Scti Velleiani beneficio, *germanico Iure & ipsis priuatis denegando*, infringere satagunt molianturque, qui denique in successione auriacae galliaeque argumento decem gradibus remotiorem agnatum in regno Successiuo a successione excludunt ac inconsiderato prorsus calore fontibus potissimum *sibi ult. I. de success cogn. arua germaniae rigant, polluantque. v. TABOR de met. & Epidem etic. P. 1. c. ult. n. 4. P. 2. c. ult. n. 6. ANDLER Iurispr. L. 1. T. 5. n. 7. p. 141. HERMES c. 3. qu. 4. p. 25. COMINAEVS L. 1. de Bell. Neap. p. 284. CORSETVS de potestat. regia qu. 23. p. 95. THVANVS Hist. L. 81. p. 169.* Utinam recordati fuissent huiusmodi fuisuris amatores, ipsa Ciuilia instituta per consuetudines LLbus derogasse, non solumque Romanorum Ius Publicum, Iuris populici instar a LLbus ac doctrinis pependisse uniuersim; uerum etiam exemplis, usuque magis obseruato v. CABOTIVS L. 1. uar. disp. Iur. 1. PLINIUS L. 1. Ep. 32. GRVTERVS *Inscript. p. 150. n. 6. HERTIVS Paed. Iur. Publ. uniu. S. 2. §. 3. 9. MAVRITIVS de Pr. Iur. P. c. 2. n. 40.* His tamen assertis Romanorum Iura laude ac praestantia, quam MELANCHTON diuinam appellauit, non defraudamus, quin potius, si abstraxerimus a moralium principiis, eorum operas debitis etogiis prosequimur, qui rationes Institutorum receptorum ex antiquitatibus Romanis ac philosophiae Stoicae elementis ad Romanorum Rempublicam generatim, in quibusdam, saluis germanorum institutis ad nostram in rebus priuatorum applicauerint, abstinerintque a temperantia eorum, qui Romanae Reip. historia destituti, vel LL. iniustitiae accusant vel doctrinas eorum *de numero testium septenario, faeminarum a successione exclusione, actibus volunt. ac prorog. Ictonis*, occulta qualitate irrationabilitatis, barbare fatis contemnunt despiciuntque alto supercilio v. ZONORAS *ad Constit. apost. L. 7. c. 24.* Fumum item uendunt qui in disquirendis germanici Iuris Controuersis Iure Feudali Longobardorum, *textuque 2. F. 56.* etiam nunc utuntur promptuariis, hodieque sibi Caesares Orientales, Duces Valuasores ac officiales, somnio

2) e Iure
Long. ac
Clientelari.

3.) E Iure
Canon.

4.) e com-
mixtione di-
uersorum
limitum do-
ctrinarum.

ac 5.) Iuribus
Legumque,
regionum
exoticarum.

Institutis
Germaniae
non confor-
mum;

SOMNIO STAMLERI ac BOCERI imaginantur προπετῶς vid. ITTERVS de Feud. Imper. c. 3. §. 2. p. 82. RVMELINVS ad AB. P. 2. p. 684. CRVSIVS de Praeeminent. L. 3. C. 1. p. 26. 349. Nec minus hario-
lantur ei, quibus HERMES ac FISCHERVS sunt a consiliis quoti-
dianis, cum hi in confarcinandis variis, canonum variorum, flo-
sculis mire desudescant, adhortenturque serio magnates Germa-
niae, ut sputum lingant ipsius vicarii, eorumque, qui sunt e gre-
ge discipulorum. Succedunt focii, a nostris oris scriptis BOECLERI,
HVBERI, HERTII, ac nouissimo Studio Illustr. Dn. BÖHMERI ex instituto
nunc pulsi, qui uestigia legentes BESOLDI, LIBENTHALII, STEPHA-
NIQVE, diuersos Politices, I. P. uniuersalis, ac peculiariis cancellos
amouent, sacram anchoram politices aristotelicae cum ARNISAEO ac
ARVMAEO confugiunt, Principum actus obligatorios, aurae diuini-
oris, puta, Scholasticae particulis identicis ac formalibus absone
collustrant, itemque nunc FRITSCHII aliorumque religionis nimie-
tate capti e sacris solis, nunc duce BECMANNO ac SCHVTZIO so-
lis profanis LLbus, Illustrium causas componunt, dimetiuntur-
que.

(b) Fallunt nimirum ac falluntur qui hic exemplis diuersarum
Rerumpublicarum, licet suffragiis ZIEGLERI, KNICHII, KLOCKII,
MYLERI, MEIXNERI, ac LYMNEI militant, in causis domesticis ad
peregrinas Leges Graecorum, ad Taurinas, ad Partitatum, Sueco-
rum Madellagnam, Ius Christophorianum, Danorum Nomocano-
nem saepissime appellant, insimulantque insimul audacter, Ger-
maniae ICtos sacrilegii, quasi in Iura publica impeterent, sugilla-
rentque Caesarum statuumque maiestatem effraeni dicendi licen-
tia Dillingensium: Turbant hi ac miscent limites seperandorum
regnorum ac dum ad statum Philippi II^{di}, PEREZII, ac VVEIDII
facta, hodieque respiciunt, ipsi propterea se reos profitentur igno-
rantiae, quid differentiae intercedat inter eos qui consilia artibus
PACKII manifestant, propalantque arcana illustrium domestica BV-
CHANANI intemperantia, & qui Principum Iura e solidis fundamen-
tis exacte eruunt, tuentur, interpretanturque. Habet quodlibet
territorium prouti liberior est status, regulas suas, suamque nor-
mam in radicibus Legum domesticarum, axiomatum instar immo-
torum. Nostra Germania sua Imperii vivit observantia, suisque
Legi-

Legibus, quibus Territorialia Iura corroborata a quouis leguntur
 conspiciunturque vid. ANTONI *Apolog. de potest. Imp. & hod. Imp.*
Stat. Concl. 12. Incorruptam per 7. Seculorum lapsus seruauit ho-
 dieque seruat Imperii formulam, certa sua nouit Iura, liberrimo-
 que utitur perduratque, uoce ipsius Maximiliani, statu regio, eo-
 que, confitente AEN. SYLVIO *Disc. Germ. c. 30.* aliis illustriori. vid.
Illustris Dn. a LVDEWIG Reliqu. MSS. T. 1. praef. HORTLEDER de
Caus. B. G. L. 4. C. 5. pag. 65. BVCHANAN. de Iure regn. ap. Scot.
p. 53. KECKERMAN. Syst. Pol. L. 1. c. 4. Verum in omnia alia eunt
 cetera Europae regna, caeteraeque prouinciae ac regiones, quae ex
 contrariis causis aegre *Notitiam Statuum, publicam scientiam nul-*
 latenus admittunt, eiurantque diuersimode liberiores doctrinas.
Gallia praeter Deum ac enssem nullos hodie nisi simulatos agno- *Probat in-*
 scit regni pares, imperio quidem ac iure Comitiali olim in regio- *ductione Le-*
 nibus, quas vocant *les pais des Etats*, instructissimos. GOLDAST. *gum morum-*
de Senior. L. 2. c. 19. Multa hic arcana, paucis cognita, liberiori *que Galliae.*
 stilo detexit L. de SERRES *dans l' Inuentaire de l' histoire de Fran-*
ce p. 484. &, qui Imum occupat locum, PETRVS SAXIVS *Arela-*
tensi Pontificio, opere inter cimelia litteraria *Ill. Dn. de LVDEWIG*
 conspicuo, ac KNESEBECKIO inuente, *prodr. I. P. Vniu. c. 2. ta-*
 rissimis ipsis contrahabendo. At norunt fata sua SESELLIVS ac
 HOTTOMANNVS, licet innocentibus Librorum titulis incedentes,
 omnesque ii qui Rege, subditis ac beneficiariis totam Franciam
 absolvi nolunt, nec cum BODINO *L. 1. de rep. c. 8. p. 151.* Regibus
 malunt blandiri. vid. FR. BELCARIVS *Comm. R. Gall. L. 1. §. 14. p.*
9. LIMNAEVVS Not. F. R. L. 2. c. 25. p. 977. P. DANIEL Dissert. prel.
jointe a son histoire de France §. 3. *Hispania* aequae ignorat Iura *Hispaniae.*
 electitia, temporaque Friderici Catholici, qui testibus GOMEZIIS ac
 CASTILLO, ad *Taurinas LL.* conficiendas, generalia regni comitia
 coegit conuocauitque. Protegit nunc Scriptores, qui CAMPANEL-
 LAE opera Monarchiam stabiliunt, execratur occiditque eos, qui
 haereditariam potestatem, affectatam asserunt, regni auctoritatem,
 loquentibus P. MATTHIEV *Hist. Henr. 4. L. 1. nar. 4.* ac LIPSIO *de*
magn. Rom. L. 1. c. 3. in ortum ac occasum extendere recusant,
 inquiruntque pragmatico more in Statum ac Iura, studio BOCCA-
 LINI ac MARIANAE vid. *L' estat de la Mon. d' Esp. p. 63. I. de LAET*
de Reg.

Portugallia

de Reg. Hisp. opib. ac regn. c. 3. 4. LVPVS S. RUVIOS de obtent. regn. Navar. n. 9. 10. MOLINA de I. ac I. T. 3. P. 1. Tr. 2. disp. 576. n. 5. Portugallia mutavit formam, deposuitque tunc regni faciem, vano propterea labore ac penicillo MARTHEI ac HIER. OSORNI Praefulis Algarbiorum, adumbratam. Docent id laxius LVNDORP. Act. P. T. 4. a. 1668. ac pretiosissimus scriptor, VITTORIO SIRI nel suo mercurio ouero historia de correnti tempi T. 1. L. 1. a. 1640. Anglia testimoniis CHAMBERLAINI, WOODII ac MIEGII, incertis se torquet Iuribus, iisque aetate Wilhelmi Conquestoris, ac ex Iure belli Victoris, certe non adductis sed liberrimis, aevo Henrici 7^{mi} restrictis, iterum mox relaxatis, immutatisque demum tempore Carolino. vid. POLYD. VERGILIUS L. 1. Hist. Angl. uita Henr. XI. Testantur hanc ueritatem, quae SALMASIVM in Romanorum antiquitatibus desudescentem omnino fugit, IOHNSTONIUS, HOBBE-SIVS, FR. BACO, monachus ALBANI, MATTH. PARIS, IENKINSIVS, COOKIVS, BATEVS, ANONYMVS ap. CAMDENVM, & qui ex secretioribus archiuorum scriniis satis reconditis, sitim Litteratorum restrinxit, THOM. RYMERVS actorum Anglicorum, quæ ex regia Donatione Gazam litterariam Exc. ac Cl. Dn. I. B. MENCKII, solum exornant, T. 10. ad a. 1438. 39. Nec consultius est, in Dania LL. regni Comitiales repetere, ac cum DALNERO, RESENIOQUE Iurium Danicorum Norwegicorumque hermeneuticam ac analysin moliri vid. Cel. MOLLERVS Isag. ad Hist. Chersf. Cimb. P. 1. c. 15. Recorderis uelim fatorum Legati Anglorum MOLISWORTHII, qui dum tetigerat subtiliora, uendideratque regnum statumque dans les memoires de la Cour de Dannemarc, pro despoticis, mox nactus est aduersarios, iudicio licet ipsi inferiores. Et gratis, perfunctorieque hodie CRANZIVM, SAX. GRAMMATICVM, MEVRSIVM, PONTANVM, WORMIHOVE monumenta ac TOMOS HVITFELDI consulueris ni cuncta facta, subodorante BUNONE, in moderaum immensæ potestatis statum ab A. 1660. dependentem, quadrent conspirentque exasse. Nihilominus tamen ipsi sagaciores Dani cum ROSEFONTANO ingenue sunt confessi, saturnino prorsus ac solutissimo instituto in hanc arenam politicam WANDALINVM, Theologum, condescendisse, scuto quidem ac hasta fidei pastoralis indutum. Is tantæ certe prolapsus est audaciae, ut haud erubuerit, Ius regium ἀνοπέυθρον e.

Dania.

Imi.

Imi libri Samuelis, Doctoris Iurium Danicorum singularis, capite 3° adstruere ac uindicare, Zelo quasi heroico adactus. Habemus hoc modo nouam praerogatiuam Theologorum, optimosque nunc demum Publicistas, Hebraeorum Doctores, BVXTORFIVM, CVNAEVM, SCHICKARDVM, SELDENVM ac MENOCHIVM. In primis cum quoque inter Germanos sint, qui inuentis Danici Theologi assurgunt, leguntque uestigia etiam ANDLERI, qui ex capitibus ipsius Exodi, numerum septenarium Electorum computauit, existimauitque, e sacris litteris optime uariarum Coronarum I. R. G. genera, distingui ac explicari. Parum abest ab horum liminibus AMANDVS VERVS, qui in *Imperio Politico*, CHRISTIANO I. DVCI MEGAP. *consecrato*, normam moderni Imperii e historia S. Regum *Iudicumque* declarare satagit, neglexitque penitus ipsos Germanorum mores, quos hac ratione potius ac commodius adhuc e foro ac Libro *Iudicum profano*, i. e. Hispanorum LL. Codice, *Fuero Iuzao*, eliciendos esse credideris, immo dedukeris. vid. PITHOENS *Cod. LL. Wisigothorum* L. 12. GV. GVALDO *Hist. Leop. Caes. T. 1. p. 625. Diar. Eur. Cont. 4. a. 1660. p. 367.* GASTELIVS *de statu publ. Europ. C. 6. p. 259. Suecia*, statu suo non immota, saepius, scribente OXENSTIRNA, a *Sueciae* biit a ueteri regni canone ac formula. Nunc habuit epocham, ex annii 1544. solemnibus Comitibus, Iuris haereditarii, vid. IAERENSONII *Historia Gust. I. c. 2. OL. MAGNI Hist. Gent. Sept. a. 1567. CHYTREI Sax. L. 9. p. 223.* nunc paululum recessit, nunc subiit nouas mutationes, recepitque a. 1680. auctoritatem absolutam regiam, nostris temporibus iterum inuersam vid. HARTNAC. *ad Micael. L. 3. S. 5. p. 321. SNIDEMANNVS Corp. Instit. c. 3. 4. IMHOFF Not. Proc. I. L. 4. c. 1. §. 22. p. 129. Ill. autor des Eur. Herolds T. 2. c. 6. p. 284.* Inde causa dolorum, qui animos VEXIONIORVM Nobilium de GYLLENSTALPE, ius electitium ex antiquis acuis reuocantium, percusserunt, penetraruntque uiscera ipsius IOH. MESSENII, auctoris scandiae illustratae, obseruationibus a Historiographo PERINGSKIOLD adauctae. Ut igitur horum uestigia merito terruerint HEDRAEVM de Iure Regio Suecorum, ac LOCCENIVM *Histor. Suecan. L. 6. p. 197. L. 8. p. 457.* ad SCHEFFERVS *Suec. litter. p. 85. PRAETORII orb. gothic. f. 1688. e. Polonia* Heneticae libertatis hodieque tenacissima, fugit, repellitque potestatem, quae aliquando *Poloniae*

ORICHOVIO teste emicuit, in Dominantibus. Caueat is uindictae, cui calamum aduersus RITZISTANNOVICI statum regni Polonici, KOLVDIKI, MERBARTI, CHWALKOWSKI, ac HAVTEVILLI ueritates ac promptuaria Constitutionum polonicarum, stringere allubuerit placueritque, inuentibus HARTKNOCHIO *Reip. Pol. L. 2. c. 3.* ac nouissimo Auctore NIC. ZALAZOWSKI *Iuris Regn. Pol. praefamine.*

Hungariae. Hungaria gratiam Caesaream exosculans, obliuiscatur necesse, status, quo olim gauisa est, laxioris. Frustraneam namque sponderunt praestiteruntque operam, STEPH. VERBEVZVS *Tripartito Consuetudinarii Iuris opere*, atque in *additamentis* IO. SAMBUCVS. Idem dixerimus de regno *Bohemiae*, quod ultra Seculum nouam plane induit figuram, adeo ut antiquitatis uindices SCRANSKIVM ac BORETVM, cum BALBINVS tum GOLDASTVS eleganti opere *de regno Boh.* propriis telis merito conuicerint iugulauerintque. Auram

Silesiae. *Silesiae* facile persentiscimus exinde, quod patria scripta HENELII ac SCHIKFVSII hodieque exulent, debeantque colluctare cum blattis, ac delitescere in MSS. *Moscouiae* doctrinae Iurium publicorum pendent a nutu ipsius, quem uenerantur, Monarchae, alios interstantibus FREDRO *Fragm. polit. p. 32.* ac anonymo rerum *Moscou. Patav. ed. L. 2. c. 3.* Italia Ius Publicum tribus penultimis Titulis Codicis absoluit, alitque in Principatibus inprimis uel Caesaris beneficiorios Iuri Longobardorum alligatos, uel subditos, contra Pontificum Constitutiones ne uerbulum quidem audentes hiscere ac susurrare. Non opus est fuisse exscribere loca ex Italia regnante LETI, GAILLARDI statu Ital. prouinciarum, Decisionibus HIER. a LAVRENTIIS, SIGONIO, SEGETO, RICCIO aliisque huc collimantibus Scriptoribus ac testimoniis. vid. BECMANN. *Hist. orb. Ter. P. 1. c. 6. §. 3. p. 183.* Unicum illudque sufficiens nobis prae ceteris suggeret suppeditabitque P. MATTHIEV *en son histoire du temps & de la paix T. 1. L. 1. nar. 2. p. 44.* his quidem uerbis: *Un Tribun fut crucifié a Rome pour auoir demandé, quel etoit le Dieu tutelaire, & protecteur de la uille de Rome?* Cui effato penitus respondent, uti discimus e scriptis CONTARENI ac AMEL. DE LA HOVSSAYE, *Consuetudines Italiae Rerumpublicarum*, ac ex iis Venetae Reipublicae, Leges proprii status, ne aliis innotescant, populumque moueant excitentque, uenditantis pro mysteriis vid. IV-

STIN-

STINIANI. *Hist. rerum Venet. ad a. 1575.* FRESCHOT *nouvelle relat. de la Rep. de Ven. P. 2. c. 4. 5.* Belgium, sicuti in rebus sanctioribus Belgii. a vi intellectus ac conscientiae maximopere abhorret, fuenitque fouere liberiori indultu, Vaninos, Bodinos, Vallaeos, Spinozas, Aretinos, Brounios, aliosque, uti quidem placuit CHARRONIO *de trib. uerit. c. 3. p. 13.* robustos ac fortiores uiros, quibus FAERICVS ac NAVDAEVS, apologeticis Ius famae, per atheismi notam laesum in integrum restituere maluerunt; vid. P. GARASSE *Somme Theol. L. 1. P. 2. S. 3. p. 48.* WOLZERLY *the unreasonableness of atheism. p. 155.* BRUYRE *Caractere de ce Sicile T. 2. p. 257*; ita e contrario in iis quae ad statum faciunt, manus ligant, retinentque operas eorum, quibus intimior de potestate ueterum Comitum residet notitia. Nouimus pericula, quae sibi adsciuerunt cum GROTIUS, tum, FRISIO commemorante, HOVTINVS, ipsis de uet. Bat. Rep. disquisitionibus. Adeo, ut cautius mercari didicerint MERVLA, ZESIVS, SCHOOKIVS, TEMPLAEVS, atque AVBERIVS. Quare sua sponte etiam sese nobis sistit causa, cur ipsi Critici ac Historici GRAEVIUS ac PERIZONIVS historiam uix labris gustauerint, Litteratorumque Belgicorum Respublica, Viris, edecumata Eruditione Romanarum LL. ac antiquitatum conspicuis, etiam nunc enitescat. Denique *Heluetia* temporum antiquiorum, quae PLANTINVS, GVIL-
LIMANNVS ac STVMPFIVS descripserunt, ultro obliuiscitur, nec alios optat scriptores, quam qui nouioris aevi Libertati assurgant assentianturque vid. BOSIVS *de comp. prud. n. 45.* BREWERI *Hist. Eur. ad a. 1663. p. 116.* BONAIRE *Histoire de France p. 389.* RIENCOVRT *Histoire de Louis 14. T. 1 p. 344. sq. Th. Eur. T. 7. p. 1005.* Et itaque manet permanebitque status Imperii Germanici, ab omnibus enarratis diuersissimus, sua essentia nunquam mutatus, sed vindicandus ex adytis ac sanctionibus fundamentalibus. Exulant enim in Germania systematica hodieque Leges Monarchi, metamorphoseos perturbationes, Incertarum constitutionum Iuriumque ambiguum documenta, caeteraeque ipsius plebis populique, quae aliis impedimento sunt, juris dicendi facultates. Ut ergo eo magis omnino, quo audacius peccari solet in disciplinarum aliarumque rerum publicarum, Legum, consuetudinumque confusione, finium regendorum iudicio opus esse videatur in patriis

Certum Iurium Statutum Germaniae fulcrum ponitur in observantia ac LL. triis Iuribus ac moribus cognoscendis. Si felices demum causis publicis ventilandis incumbunt admouentque manum, qui historiam cum Iure, cum Legibus observantiam coniungunt, ac cum sepe ratim vix quicquam operentur, uno quasi vinculo connectunt, conglutinantque. WERLHOF *Iur. G. En. c. 1. p. 1086. Not. Imp. L. 1. c. 1. §. 17. 33.* TITIVS *Spec. I. P. L. 2. c. 9. §. 21. p. 243.* SCHILTERVS *de Nat. & Or. I. P. p. 4. §. 4.* HIP. a LAPIDE *de rat. stat. praef. & P. 1. c. 10. p. 160.* Tot enim supersunt causarum argumenta, quorum pondera CVLPISIVS *de Obs. Imp. Diff. 5. 2. ac FIBIGIVS Elect. Iur. Publ. R. G. General. diff. 2.* collegerunt, quae nullo Iure sancito sunt definita, nullo praesidio, nisi interprete consuetudine, exculca, constitutaque saltem in lucem *αγαφὸς νόμος*. vid. Illustris DN. THOMASIVS, quem veneror Patronum ac Doctorem, maximo honoris ac deuotionis genere aeternum suspiciendum, de *mor. cont. cum Iure scripto §. 78. 79.* BRUNNEMANNVS *de mutat. AB. §. 13. 27.* HERTIVS *Opusc. uol. 1. T. 3. de Lege, Clausula, ne abrogari possit, munita S. 2. §. 3. 4.* Quare incassum agunt ac circa cortices uersantur, qui hoc promocondo destituti optimas causas infelici SALMASII ac GRASWINKELII opera excutiendas aggrediuntur, imo, si aqua, quam ex historiarum fluminibus haurire neglexerunt, haerere incipiat, certissima iura ambigua pronuntiant, mox derelinquunt, ablegantque, charybdim euitaturi, ad boni uiri arbitrium. vid. PISTORIVS *L. 2. qu. 46. n. 22.* BERLICH *P. 3. concl. 8. n. 14.* ZANGER *de Exc. P. 3. c. 10. n. 123.* Parcemus hic plurimum testimoniorum nominumque, aliorumque saltem iudiciis committimus, utrumne RHETIVS *I. I. P. L. 1. T. 1. §. 17.* ac BOECLERVS *Not. I. L. 12. c. 1. p. 215.* optauerint consulto, curatiorem Consuetudinum habere rationem ac cultum, cum vix nobis occurrerit iuris aliquod caput, quod nequeat responderi ex Iure observantiae Imperialis, a tot seculis, eadem Imperii formula hodieque manente, immutabili ordine retentae. vid. DIETHERVS *Cont. Bes. p. 618.* LVDWEL *Diff. ad I. 1. Tb. 14.* CORTREIVS *Corp. I. P. T. 1. P. 3. p. 245.*

Causa dogmatum in-

§. 2. Verum haud difficile est, allegare prae caeteris, rationes ac causas, quae omnes hos ad excludenda monstra,

ac

ac partus edendos immaturos permouerint, deduxerintque in
 deuia ac Labyrinthum. Cum enim filo ariadnaeo destitu-
 ti, caruerint primo principio ac fundamento Iurium publi-
 corum Illustrium, frustra cum Sylypho lapides uoluerunt re-
 uolueruntque, ipsi superstruendo aedificio destinatos. Am-
 bigui sunt titubantque inter uaria fluctuantium, distracto-
 rumque animorum cogitata, & dum ORIGINES ac natales
 dies causarum Dominantium nesciunt negliguntque, facilli-
 ma methodo antiqua cum uetustioribus, uetusta cum recen-
 tioribus commiscunt, Iuriumque ipsorum iustissima exerci-
 tia ac certitudinem, nec debitis uestigiis indagant, nec mente
 perspiciunt assequunturque. Sicuti enim generatim in eru-
 endis originibus e temporum uetustate ac cuiuscunque scien-
 tia ac doctrinae historia, princeps firmissimumque omni-
 no doctrinarum cognoscendarum (c) ponitur fulcrum, radix
 omnis ac uirtus; ita sigillatim notitiae Natalium superiori-
 tatis, ueluti nos loqui maluimus, (d) *Potentatus* Principum
 in (e) Imperio S. R. G. tanta inhaeret facultas natia quasi,
 ac ipsi coaeva, qua omnes ii defectus, omnes errores ac do-
 ctrinae pestiferae ipsis fulcimentis corruunt, concidunt, ac
 ne quidem per somnium eis ueniunt in mentem, quos, ea
 nondum intellecta, Imac causae ignorantia in paludes ac
 nemora flexuosa rapuerat induxeratque ignis instar fatui.

(c) Idque ex rationibus ac causis consultissimis probaeque mo-
 netae. Etiam si enim non ignoremus, inutiles ac perfunctorias qua-
 si, multos habere probationes, quae causas ab origine repetunt, eos
 imprimis qui colligendis aliorum tantum scriniis, non decidendis tra-
 ctandisque causis sunt adsueta; in alia tamen omnino ibunt, di-
 cente de COCCEN I. P. Prud. c. 5. S. 2. p. 137. qui rerum Iuriumque
 periti, nihil solide sciunt definiri, nisi ratione a natalibus distinctius
 perspecta, cum Iuris tum facti. Maximi nempe momenti contro-
 uersias, arduas inter Doctores disceptatas quaestiones, easque Gordio
 nodo

*concinno-
rum, in igno-
ratis Poten-
tatus incuna-
bulis.*

*Inuestigan-
dae originis
praestantia,
usus, ac ne-
cessitas,*

nodo aemulas dissolues ac respondebis, quas, nisi ex hac pharetra tela expromseris, dicis causa per saltum oppugnaueris confutauerisque incassum. Quis enim unquam curatum in rebus turbatis ordinem seruauerit, habueritque in obscuro perspicuitatis, uerique in dissensu rationem, si maluerit vagari extra limites probatos, quam sollicite ac sedulo descendere ad praecipuum rerum ac causarum fundamentum, earumque uiscera intimiora. Tot hodieque fouemus ueterum Doctentium inconsideratas doctrinas, ex gentilismi reliquiis, vel papatus ac ipsarum Academiarum institutis in nostra hucusque tempora deriuatas, uel pia fraude retentas, a quarum tricis ac achitophilismis, omnium mediorum euidentissimo negotio quemcunque liberabit, dimittet, restituetque postliminio libertati Iurique suo, ipse negotiorum dogmatumque ortus, ac rationum ipsarum natiuitas. Cognoscimus namque per temporis indagacionem, primordia doctrinarum ac Iurium, causas eorum, ac iustitiam, num ueritas probitasque illa excluderint, num lucem uiderint aspexerintque obstetricibus astutia, dolo, fraude ac arte. Quae ut clarius patecant, ibimus per scientias ac nonnullas doctrinas speciatim. Et ut a familiaribus assertis initium faciamus, unicum, quod ex caeterorum agmine succurret exemplum, sit instituto ortus examine, prodromi instar falsitatum quotidianarum dictorumque fursaris eiusdem. Quid magis hodie inualuit abiitque in consuetudinem, quam uulgaris ac certi ratiocinii loco consuetus usus *problematis* STAPLETONI, inter prudentiae Secularis characteres ac ad decorum propriumque quasi Politicorum reponere & referre impietates omnes, scelera quaecunque & uitia? Non ignoramus Auctores, qui etiam nunc luxuriante zelo sustinent, audito Politici uocabulo, simul indistincte audiri ac indicari Synonimon Impietatis ac atheismi. Verum nesciunt, quae fata, teste TRIVANO, in medio seculi decimi sexti, optimo ad illud usque tempus significatui ac termino, maculas demum adsperserint, quaeque tum in Gallia fuerint eorum principia, officia, consilia ac intentiones, qui *henoticae factioni*, heroico licet animo ac robusto addicti, morum integritati, doctrinarumque ueritatibus in Reip. ac Regnantium detrimentum *to* uale dixerint inconsulto ac proterue. v. VOETIVS *Disput. T. 1. p. 190. AD. a* CONTZEN *Polit. L. 2. C. 14.* BOVHOVRS *Entret. d' Ariste, Dial. 4. p. 213.*

1) in contundendis erroribus communibus.

BAYLE

BAYLE *Diction. Histor. & Crit. T. 1. P. 2. p. 904.* Eodem porro modo Scientiis ipsis ac dogmatibus abstergitur fucus ac pigmentum. Concidit in naturali Iure consuetum axioma *de primaeva Institutione legali perpetua*, cerussa sua ac colore omni destituitur, si curatius cognoveris, ignorasse Iurisprudentiam tamdiu politica asserta, quod Deus Statum conjugalem Legibus muniverit, condideritque ipsa Institutione, poenalem sanctionem; quamdiu Cleri papalis ac Canonistarum improba arcanis, quibus sub fuce causae Sacramentalis, sibi solis, ceu Dei ministris, potestatem iudiciariam circa controuersias huc pertinentes, subdole vindicarunt, in tenebris delituerunt, eorumque auctores abstinerunt a perturbatione decretorum naturae, rationis, ac veritatis. Collabitur doctrina Docentium nonnullorum, inconcinne, sinistra ac spuris ubique adhibitis interpretationum regulis ad S. Litterarum auctoritatem prouocantium, satis insulsa, *de dictamine Iuris conuati, ac praeceptis rationis circa Testamenti factionem*; si repetitis huius natalibus, illis defectus principiorum moralium genuinorum palpabiliter ostenderis, probauerisque ex elementis sensus communis, scaterere hoc dogma Iuris N. maxima irrationabilitate; Legibus Romanorum, ex necessariis causis Reipublicae eorum congruentibus, adeoque merito ac prudenter, nouissimas mentis testationes, tabulasque bonorum quidem obtinuisse; sed tum demum illud assertum, quod Ius Naturae eos beet, qui ultimas uoluntates conderent, regiones saniores peragrassae, postquam in Papatu Doctores in pecuniis cumulandis anxii, gentibus populisque persuaserant, hoc pietatis genus, uel potius hunc Clericorum potissimum acquirendi modum, praecipuum remedium esse, innuente Speculo Suenico, promouendi salutem caelorum, impetrandique Iura Ciuitatis diuinae, qua cessant exulantque demum, iis citra dubium admodum inuitis, Testamenta, Legata, Fideicommissa ac donationes quaecunque. *ad. BURNETI Hist. ref. angl. P. 1. L. 3. p. 254. IO PETR. de FERRARIIS Prax. aur. Tit. 21. gloss. 8. n. 3. ANONYMI Demonstrations solides de la verité de la relig. Protest. contre la pretendüe Cathol. c. 2. §. 6. c. 3. §. 12.* Addimus adhuc alia, ut eo citius in oculos incurrant inaudi tae calumniae, ac insulsa doctrinae, quibus adhuc a. 1704. Lucifuga in ethodum historicam, ac ipsum Ius naturale intrepide traduxit ac polluit. Corruit nimirum, hac medela adhibita, traditio uulgaris *de mortuis secundum ductum Iuris N.* omnino non-

2) In Iure
Nat.

num detur
Institutio le-
galis?

num Testa-
menta sint
Iuris N?

Num mos de
sepeliendis

mortuis, gen-
tilibus νόμος
δαμόνων, sit
praecepti na-
turalis?

Quid de LL.
positiuis uni-

solum sepeliendis, uerum etiam de iis, solennibus ritibus terrae man-
dandis in urbe, cum in Ecclesiis tum in coemeteriis. ad. *Excell. Dn. GVIL.*
HIER. BRVCKNERVS, *eleg. disp. de sepultura gratis conced p. 6. 8.* Quid enim
quaeso regerent, si liquido principio demonstraues dissentientibus,
saepius in hac causa rationem cum suo opposito miscentibus, quod as-
sertum de officiis Iustitiae erga mortuos, siue cadauer respexeris siue
animam separatam, quae tamen potius est Iuris reuelati, fuerit pror-
sus incognitum inauditumque ad natales usque Platonismi ac eius au-
ctoris, qui more gentilium arbitratus est, animas hominum esse parti-
culas essentiae diuinae, fieri separato corpore daemones, habere cu-
ram rerum humanarum, ipsisque sepulchris Iuris diuini ac sancti, tum
ob oracula, tum ob Tutelares eorum *inferos*, cultum habendum, nec
denegandam esse religionem. Tum, quod gentium uulgo *moratio-*
rum moribus, uti egregie deduxit GOTHOFREDVS *Cod. Theod. P. 3.*
ad L. 6. de Sep. uiol p. 149. diu inualuerit combustio defunctorum, ea-
que abrogata, *Sepelitio intra* urbium limites, sicuti apud Iudaeos, gen-
tiles, ac gentes noui saederis, ita apud omnes populos, prorsus tamen
exulauit, fueritque adhuc destituta Iuris N. auxilio. v. *omnino*
PIRHINGIUS *Iur. Can. L. 3. Tit. 28. §. 1. assert. 1. ad.* LINCK *de*
Iur. Templ. c. 6. §. ad Tit. X. de Consec. Eccl. §. 8. ZIEGLERVS *ad Grot.*
p. 419. 424. Et demum, quod sepulturae in Ecclesiis ac Coemeteriis,
certo ipsis denique fraudibus Pontificiorum, non autem Iuris conna-
ti, nisi spurii, dictamine, ceperint originem, cum hi propter sacra-
famem diuitiarum, Tempia sanctis ac martyribus deuouerent, Coeme-
teria benedictione lustrali ad adaugendos redditus aedificiis adiunge-
rent, promouerentque ob *multiplex* interesse, doctrinam de sepelien-
dis cadaueribus, honesto quidem non repugnantem, omni cura mul-
tis superadditis rituum ac locorum religiosorum glaucomatibus. *uid.*
CARIOLANVS *in summ. Concil. not. ad Cont. Bracarenf. c. 18.* IVSTEL-
LVS *ad Cod. Can. Eccles. uniu. p. 200.* HOSPINIANSVS *de templis L. 3. c. 1.*
Immo, ut febriculosas hodieque communes doctrinas, Deum exter-
no cultu prosequendum esse, Legitimam esse Iuris naturalis, uolunta-
tem coactam nunquam posse obligare, Libidinis species ac delicta
carnis indistincte contrariari Legibus naturae, necessitatem Lege care-
re, in Tutelae inculpatae moderamine fugae ac armorum rationem ha-
bendam esse, nunc ab incunabulis non repetamus; ipsum tamen, quod
mireris, idolum ac nouissime demum extractum aedificium, *de legibus*
positiuis uniuersalibus, uno ictu destruitur, si primam didiceris origi-
cum

nem, ac rationem, qua illud in Themidis sacrariis sibi uindicauerit locum. Ancipites ac ambigui circa eas haerent, DANHAVERVS, CYRCELLAEVS, OSIANDRI, SCHERZERVS, ZIEGLERVS ac KVLPIVS, magnofirmate incedunt HOCHSTETTERVS, GENSKIUS, PALTHENIVS, VVEBERVS ac BAYERVS, imo criticis scriptis, ac armis contrariis pugnant militantque, qui falsitatem subodorati sunt, HIER. BRVCKNERVS ac PFEIFFERVS, sed frustra plerumque, ac andabatarum more citra causas. v. Dn. TREVERVS in *Academia Iulia Prof. Clariss. Ann. ad. Puff. p. 69.* Haud enim sollicitius sunt recordati, eo demum tempore, hanc de Legibus positivis Principes etiam obligantibus assertionem, effectam fuisse suppositamque, quo Theologi ac Icti, aliis auxiliis ac remediis destituti, fertorserint retorserintque, explendi varias matrimonialium controuersiarum lacunas, ac decidendi enodandique quaestiones a LYSERO seu WAHRENBERGIO a CALETHAEO, BOHLIO, BVCHOLZIO, CALIXTO, a CARCVARIO seu BERGERO nexas propositasque. v. *Ill. Dn. THOMASIVS Obs. Hall. T. 6. O. 27. p. 279. Celeberr. Dn. BVDDIVS Theolog. consummatiss. P. 2. Inst. Mor. Th. C. 1. §. 11. p. 504 Dn. NIC. PRAGEMANNVS, Vir iurium ac doctrinarum consultiss. Specim. de meritis germ. c. 2. §. 17.* Quoad ipsum Ius diuinum, Principum examini principiorum secundum origines, non minor inest facultas ac uirtus. Unicum, plurium, ac methodi instar in caeteris etiam Iuribus obseruandae, nobis hic sufficiat exemplum, de *indispensabilibus poenis homicidarum.* Est hoc elementum ac praeiudicium adeo tritum ac commune, ut paucissimos de eo dubitandi subierit cogitatio. Velut inconcussis saluae antitheseos ratiociniis Historices vestitus, fidenter asseruerit, comprobaueritque; ignoratum fuisse hoc indispensabilitatis incantamentum, prorsus ante ipsum a protestantibus erectum Legis moralis positivae simulacrum, immo paenam ipsam homicidarum, Lege, saluis tamen Principum Iuribus, certo demum Seculo decimo 5to euasisse capitalem. Est hoc posterius, momentum, quo neganti sententiae maxima imminet inferturque collisio; uerum cuius nec ii adeo exactam rationem curamque habuerunt, qui cum Theologis ac Ictis clarissimis M. CHEMNITIO, IO. GERHARDO, IO. HENNICHIO, HANNEKENIO, ANDR. RIVETO, SELDENO, ZIEGLERO, PVFENDORFIO, ZEPPERIS, ZIPFELIO, GRANZIO, ac reliquis, licentiam ac facultatem dispensandi ultimum supplicium homicidarum principibus relictam, agnouerunt propugnaruntque; Hinc ostendendum est, nesciuisse cum Ethnicos tum Iudaeos poenas homicidii capitales,

uersalibus,
num igno-
rantiae asy-
lum?

2) In Iure di-
uino;
num Ius ag-
gratiandi
Principum
Euangeli-
corum obti-
neat in Ho-
micidio do-
loso ac uo-
luntario?

pitales magistratui simpliciter iniunctas, & multo magis certe igno-
 rasse eius indispensabilitatem; Mosaicam Legem obstare nullatenus;
 exulare Iure *obligatorio diuino*, expositis secundum rationalem inter-
 pretandi normam in contrarium uulgo adductis Scripturae dictis,
 sanctionem in reos noxae huius criminalem; *illustrare ac confirmare*
 illud diserte Iuris, quod determinatas poenas ignorat, naturalis decre-
 ta, utpote quibus Diuinum Ius in praeceptis uniuersalibus ad salutem
 usumque huius uitae pertinentibus, nunquam uere repugnat; Ec-
 clesiam primitiuam cum Stoicorum assertiones: *omnia delicta esse*
aequalia; tum speciatim hanc, Romanorum saeuitiam superantem,
 Iurique Draconis aemulam traditionem, de plectendis necessario ho-
 micidis capite, penitus eiurasse; Patres Ecclesiae ac Episcopum Hip-
 ponensium AVGVSTINVM praecipue in hac ideo sententia puriori
 perstitisse; ipsos Pontificios, licet hi causas eas friuole ac astute e Cu-
 riis Principum ad forum Spirituale ac Episcopale vocauerint, Cleros
 homicidas a poenis exemisse; pro homicidis ipsis intercessionem Cleris
 indulgisse; Seculo quarto asyla, etiamsi ad Cleri interesse ubique consti-
 tuta, hoc corroborasse; omnes gentes mulctarum genere contentas a
 sanguine effundendo abhoruisse, Graecos non solum ac Romanos, sed
 exemplis in qualibet regione praelucentibus, omnes Occidentales, Vi-
 cinos populos ac Septentrionales, *Danos, Polonos, Suecos, Frisios, Saxo-*
nes, Holsatos, Baiuarios, Scotos, ipsosque Germanos, hodieque multos eo-
 rum, de paena non criminali aequae ac dispensabili, ne quidem non nihil
 fouisse ac fouere dubii; uel recessisse saltem a mitiori poena, ob uariis
 temporibus crescentia delicta; Germaniam ab hac labe, Romanorum
 aeuo, dein Francorum ac Carolidarum se seruasse immunem; adhuc
 Testibus SIGEBERTO ac WITTECHINDO eandem faciem sub Caesaribus
 Saxonibus, ac per Secula sequentia retinuisse; Carolum Vtum demum
 Lege publica capitalem poenam fanciuisse, idque quidem ex uariis ar-
 canis, nec Commentatoribus Constitutionis, ZIERIZIO, MANZIO, GOBLE-
 RO, ac GILLENHAUSENIO adeo perspectis causis, praecipue ad Episco-
 pi instantiam ac in eius interesse, ad augendi hoc processu quatuor
 casus criminales, *die Fraischfälle*; nihilominus tamen & postea re-
 mansisse Proceribus dispensandi in his capitibus potestatem, ulteriori-
 bus saltem aeuis, propter falsa supposita, acriter disputatam uocatamq;
 in dubia ac arenam. v. SCHILTERVS *Ex. ad ff. S. 49. § 114.* SCHIKARD *de*
Iure reg. Hebr. Theor. 14. n. 99. p. 251. NVMA *oper. T. 1. p. 119.* STENO
 BELCKE *Disc. Pol. de Iure regio in Impunit. del. p. 16.* Cl. BARBEYRACI
Discours

Discours sur la permission des Loix p. 18. Leg. salic. T. 14. Et ita in caeteris, natales Doctrinarum, facem praefereunt adduntque caligini. Euanescit in scholis uulgarissimum de moralibus sub demonstrationem non cadentibus, emendandoque primario intellectu pigmentum, 3) In Doctrina morali. si intellexeris palpauerisque, praeeunte Belgico Historiae religionis anonymo, non ueritatis nuntiam hos exclusisse foetus, uerum fraudes, astutiam, uim ac iniurias incantationes, miris fati ad Reformationem usque refertas v. Ill. THOMASIVS Caut. P. 1. c. 6. §. 25. Hist. I. N. C. 1. §. 24. cap. seqq. Consultiss. Dn. SCHNEIDERVS de Emend. anim. c. 3. GIBELLINVS seu GOEBELIVS de Papat. P. II. c. 4. §. 3. 8. Nec utiliori opera, methodoque faciliore, poterunt submoueri tricae Iuris Pontificii. Quid enim quaeso supererit coloris in tegumentis, quibus utuntur Canonistae ac Cleri, ad pallianda incrustandaque asserta, 4) In Iure humano coque a) Canonico. de Crimine haereseos, Sagarumque uiuicomburiis, si in ipsa primordia nominis, rei, ac significatus genuini haereseos, studio inquisueris, iuerisque probatum, magica fertilitate demum abundasse aeuum antepenultimum. Statim, originum penetralibus non neglectis, animaduertes, quibus ex causis, ad pomaeria Clericalia spectantibus, in id incubuerint Impostores Pontificii, ut Dogmata, de Institutis Ecclesiae diuinis, consensu Coniugium constituyente, mortalium uenaliuque peccatorum, Clerorumque item ac Laicorum notis characteristicis, graduum laxiori eaque arcana enumeratione, in publicum ederentur, diulgarenturque. v. Doctiss. Dn. IAC. THOMASIVS Sched. Hist. §. 44. lit. i. Ill. Dn. BOEHMER Diss. I. E. ad Plin. p. 328. HOTTOMANNVS de Sponsal. c. 6. KORTHOLT Disqu. 5. antibar. P. 4. p. 551. SCHILTER. de lib. Eccl. germ. L. 3. c. 10. §. 9. Idem dixerimus quoad Ius Ecclesiasticum, in dispellendis auctorum, nugis papisticis immerforum, praesertim CHR. WEBERI glaucomatibus, consistoria necessaria esse, ab Ecclesia dependere, reseruata habere Episcopalia sub Principis potestatem Secularem non cadentia, Magnatibus integrum non esse mediatis communicare iura ecclesiastica, uti largiri eis solent temporalia, a satiori Ecclesiae Iudicio ad Ciuile siue supremum, siue subordinatum, non patere recursum, Ipsumque Principem Consistoriis absolute subiectum, praescribere ipsis haud ualere limites ac causas determinatas, caeteris. In auras abeunt cuncta, siccescunt, dispellunturque, si respexerimus Ecclesiasticorum iudiciorum originis ac factorum causas, a Seculi tertii decursu, usque ad duodecesimum, v. LYCA in Theatr. 44. tit. 5

c) Ciuili ac
Forensi,

d) Clientelari

praesertim e)
in Iure publi-
co.

*iustit. T. 7. relat. Iur. disc. 6. n. 2. THOMASSINVS, Vir laudatissimus, de uet. & nou. Eccl. discipl. P. 1. L. 2. C. 8. §. 2. seq. LEVRENIUS de Uicar. Episc. qu. 96. 97. WIESTNER Inst. I. Can. L. 1. T. 28. de offic. uic. n. 40. 41. Transimus ad Ciuilia Instituta ac forensia; eademque, cuius Legislatores ipsi saepius L. 1. 2. ff. de fideiuss. meminerunt, indagatione, hypotheses de extensua propriaque verborum hermeneutica, de excusatione fatuae causae a dolo, profus contundimus, destitui-
musque facili negotio ea fuco, quae de processus inquisitorii natura ac essentia hucusque in panegyricis perorarunt fidenter, improbarum obstetricum manuum operarumque Inscii. V. MARANTA *Spec. aur. P. 6. n. 48 206. BASNAGE Hist. Ec. L. 24. c. 9. p. 1429. ANT. MATTHAEI, GRAEVII Epitomator, de Crim. c. 5. Nec diutius, si historiam feudo-
rum consuluerimus naturalitiam, suis stabunt talis imaginariis, pestilentissimi errores, quos hodieque ei, qui notitia rerum germanicarum destituuntur, mirifice recoquunt, ac fouent, distinctissima Feuda Imperii, prouincialia ac Longobardica confundunt, beneficiatis pro-
ram puppimque in germania indulgent, haeredes in Feudis non naturales sed testamentarios intelligunt, praesumuntque in oris Teuto-
nicis pro Feudis propriis ac masculinis v. *Illustr. a LVDEWIG Op. misc. T. 1. Lib. 2. p. 224. HERTIVS Comm. Vol. 1. p. 493. §. 5. seq. DN. CASP. ACH. BECKIUS, Ictus excellentissimus, Exerc. de feud. transmiss. foemin. §. 21. sq. Et quidni denique huius processus uirtute, maxime ardua controuersa Iuris Publici, defenderemus a suis originibus, uel confutarem ex aduerso? Recorderis uelim Praetensionum Nobilium immediatorum ac Ciuitatum Imperialium, ac praecipue earum communium doctrina-
rum, quae Statuum auctoritatem minuunt, praescinduntque illorum originaria Iura: Non obliuiscaris hic primarum causarum, ac natalium examinis, & tum eas omnes, ipsis primordiis collabi animaduertes, ac subterea confiteberis, idoneis his rationibus illas dispelli instar palea-
rum. Tanto enim maiorem Iurisprudenciae publicae doctrina nanci-
scitur lucraturque certitudinem ac lucem, quo arctiori cum historia uin-
culo quasi sororio, ea omnino debet coniungi, ac ad experientiae amu-
sin, ceu lapidem lydium, cum Legibus omnibus ac praeceptis con-
stanter explorari. Docuit iam hanc ueritatem Cl. CONRINGIUS in *eleg. Epist. 7. muniuit eam SPENERVS de auxili. Iur. in Hist. b. 3. omniumque optime stabiliuit deduxitque BALDVINVS, opusculo, de Iurisprudenciae cum Hist. coniunctione, uolumini primo, Penus artis histori-****

histori-

historicae inserto. Taceo Viros & Ictorum & Theologorum, diuersae etiam religionis, celebres, qui olim hac via ambularunt, etiam nunc cum primis ingrediuntur hoc iter. Id mirum, plerosque I. P. *Notatur in-* Doctores in frontispicio scriptorum, serio prouocasse ad CORASI do *curia Docto-*ctrinam nobis fauentem, quam confessus est ad L. fil. ff. Fam. *ercisc.* rum genera- *n. ac gloss. L. 2. ff. de reb. cred. & nihilominus tamen ultra deriuatio-* nes uerborum ac significatum eorum, operas haud extendisse, nec ex- *tim* pleuisse ideo fidem tumide datam v. GRYPHIANDER *de Weichbild. proc.* n. 69. SCHRADER *de Feud. P. 10. S. 17. n. 48.* Legem fidenter aliis dicunt cum CARPZOVIO ad L. Reg. L. 13. S. 2 c. 6. quod ad primum punctum Iurium Cultores deceat omnino ascendere, uerum ipsi fascent, non repetita origine aggredi materiam, uera pro falsis obtrudere, rerumque naturam ex visceribus principiorum nullatenus definire ac diiudicare ab ouis ad mala usque perfecte. v. *Magnificus ac Illustr. Dn. PRAESES de Iure circa Conc. fun. c. 1. §. 1.* Quod si enim forte, ex superstitione potius quam uirtute, satisfacturi decretis *Legis 16. ff. de neg. gest. ac L. 3. §. 10. C. de VIE,* reuerentiam habuerint antiquitati, in eo uerti autumarunt credideruntque negotii totius cardinem, ut aliorum formulas confessionum cum Legibus Romanorum uetustis cumularent, perturbarentque doctrinas publicas selectiores, grillis ac antiquitatibus exoticis, facientibus *ἡ δὲ ἐν πρῶτος ἔπος,* v. *MAGER de advoc. arm. c. 5. n. 1. 2. HERING de fideiuss. c. 10. n. 37. SVRD de alim. Tit. 7. qu. 34. n. 7 ac FREUNDENBERG de rescript. mor. concl. 1. n. 2. seq. concl. 52. n. 46.*

(d) Ex hac potissimum causa, quia omnium optime haec uox citra dubia praesupposita ac postulata ulteriora, quae falsum ac re longe inferiorem plerumque ingerunt conceptum, summam cogendi ac uolendi uim superiorum Imperantium exprimit, exhaurit, inuoluitque. Licet enim VOSSIVS de *vit. ferm. p. 573.* illud ipsum uocabulum Latio exterminandum esse sibi persuaserit, satis tamen OL. BORRICHIVS ad eundem locum uindicem se praestitit, liberauitque illud ab omni nota. Reddunt Graeci suo id idiomate, perinde ac Itali, per uocem *τῆς ἀρχῆς,* imperii; Qua scite etiam usus est *graecus Interpres IULII CAESARIS de Bell. Gall. L. 1. c. 31. ad. LIVIUS L. 29. c. 38.* Et frequenter admodum, sensu Germanico systematici conformi, illius mentionem iniiciunt scriptores Iurium publicorum, Imperiique recessus. Exulat enim omnino in iis signifi-

Cur usi sumus uocabulo Potentatus?

catus

catus generalior eiusdem, laxiorque & relatus, quem Auctores, quisquiliarum mancipēs, ex ARNOBIO L. 1. *adu. Gent.* p. 31. & quod dictu pene nefas est, ex L. 1. C. *de gener. abol.* L. 54. *pr. uers. fin. a. C. de Ep. ac Cler.* L. 63. ff. *de R. N. L.* 5. C. *de Testib.* hic quoque repetere assolent ineptā ac detestandā philosophiā. Nihil recedunt hi ab intemperantia eorum, qui singulari amore capti, ex L. ult. C. *de his qu. ui met.* potentiae ac potestatis uocabulum, sed uili ac priuato sensu, substituere malunt, vel etiam Magistratus, imo *δυναστείας* uocem maximopere urgent, & nescio, qua notione plebeia, ac uulgum sapiente insurgunt, glorianturque acu nunc tetigisse causam; vid. TITIVS *de arte cogit.* c. 14. §. 13. FURSTENBERGIO allubuit uti uocabulo *suprematus*, in peculiari libello, quo optimas causas Principum, sublestaē fidei uetustate male saepius defendit, principumque Iura paria esse uoluit Iuribus Electorum. Quamuis postea, aliter sentiendi scribendique causas se habere dixerit, ex quo tempore Brunswicensis Dux adscriptus est ordini Nouem Virorum Imperii. Libera manent in Republica Litteraria suffragia, diuersi sumus in gustu, faciles in nominibus, modo ex eorum interpretatione ac nociua applicatione, argumentis excellentioribus nullus accedat squalor, nullumque detrimentum.

Quare I. S.
R?

(e) Non opus hic est, ut ueteres ac communes circa denominationem Sacri Imperii innumeras disceptationes, e tenebris in lucem prouocemus. Nobis arrisit, illud uocabulum retinere potius, quam erepare. *Sanctum* enim nostro sensu perinde est ac *inuiolabile*, *curiali* stilo praeterea non destitutum. Eo formulam ac terminum praescriptum habemus, grammatico sensu non comiscendum. Ergo probare haud possumus, cultum religionis superstitiosum eorum, qui Papam sanctum uocare, uel etiam in publicis Cathedris defunctos nonnullos, nequidem sensu praescripto, beatos praedicare nolunt. vid. BESLER *Cas. Consc.* c. 39. ZAHN *de mendac.* L. 1. c. 14. n. ult. DVNTE *Cas. Consc.* c. 22. S. 1. qu. 28. H. ab AMMERSBACH ap. BRUNNEMANNVM, *I. E. L.* 1, c. 6. m. 1, n. 23. Cum tamen eos sermo ille non magis afficiat, quam Notarium, Iuramentum ab eo praelectum. Ut alia circa hanc controuersiam nominalem, nouissima monita, nunc non repetamus ac ampliemus. Potior ratio fuisset, quae nos chimericae continuationis Monarchiae Romanae memores, ad adhibendum solum uocabulum Germaniei Imperii, potuisset concitare. Imprimis cum Causae, quam tractamus, fundamentum ac essen-

essen-

essentia hodieque sint Iura Germaniae Statuum, non Latii. Verum, nec hic recessimus a communi loquendi usu, idque consulto. Nullum enim exinde publicis principiis, Imperiique rebus imminet periculum ac damnum. Adhibent uocem ipsi Legislatores ac Autores Constitutionum pactorumque fundamentalium, quidni tolerarent priuati in Scholis ac Cathedris? Eiurauit Curia Imperialis ipsum uerbi significatum, quem stante dominio Romano habuerat, absolutum in Germania; nihilominus tamen altero respectu in Romae ditiones, Italiaeque ambitus, Caesari hodieque est, manebitque potestas, ac Imperium Romanum. Quae omnia monuimus hic in transcurso, cum hodieque sint, qui circa inanes licet uocum tricas uersantes, auerni superos mouent, coniurantque quasi spiritus in odium eorum, qui his terminis, quorum uim ac potestatem legitime intelligunt, dicam scribere, & tibia eorum sonante, saltare noluerunt. Sunt certe ei inutiliores Ciuēs ac promotores ueritatum Reipublicae, quam qui in tradendis ipsis doctrinis saltem superstitioni nimis aliquando indulgent, fauent, tribuuntque. Etiam si & hi potius a limitibus Germaniae ac Curiarum arceri ac abigi mereantur, quam inuitari ad fruendum immunitatibus ac securitate. ad. Cl. BAYLE T. 4. des reponses aux questions d' un Prouincial c. 17. sqq.

§. 3. Quod si autem ideo quis scrutari uelit, qua iniuria, quoue impedimento argumentum hoc illustre superioritatis Territorialis, cum facultatibus suis diutius incultum delituerit, fueritque sterile solum? cum generales tum specialiores causae, quas indagasse non poterit non praestare, arguent, indicabuntque ejus neglectum. (f) Iis enim perspectis, facile ad cognoscendum est, quid seduxerit Ictos, quod ad hunc sacrum fontem aditum nullatenus pande- rint parauerintque; multoque minus ex eius prima scaturigine, quae tot Iurium ubique exsplendescentium ac sublimium fluxu ac refluxu per campos Territoriorum sese diffundit, limpidas principiorum ueritates bibere atque haurire fuerint solliciti. Fluctuant, quotquot etiam causam teti-

Neglectus ac incuria circa inquirenda cunabula Potentatus speciatim.

D

gerint

gerint, fere omnes, clausis nunc oculis andabatae militant, ipsum argumentum frustranei laboris, obscuritatisque desperatae historicae incusant, adeoque plerumque uenditant accipiuntque nubem pro Iunone. (g) Ii, qui prae his putant sibi deberi praecipuum aliquod, ac palmam, incertitudinis tegumento in hoc momento utuntur, Iura exponunt sed non causas eorum ac natales, uel, si originis ac decretorii temporis determinationem fortassis summo digito aggrediantur indicare, in breuia certe ac scopulos pestilentiores incidunt, a uis, quas sternunt aevi medii documenta, infinitis parasangis deflectunt, ruuntque potius generali ac confusissimo conceptu in perniciem ac in deterius. (h)

Historia neglectus huius argumenti, ibique eiusdem causae.

Prima.

(f) Sunt hae ita comparatae, ut ipsis etiam uulgaribus de genesi Publici Iuris sero exorta, rationibus, intimiores ualeant adferre, affundereque lumen paulo clarius. Principio accusare liceat scriptorum oscitantiam in rebus in publicam salutem redundantibus, praecipue in uetustis ac primis temporibus Monachorum quoad causas Reipublicae Seculari commodas ignauiam supinam. Hi enim cum ex pyxide Pandorae potius, quam e Synagoga discipulorum transierint in mundum, inutilitati se totos plerumque consecrarunt, manciparuntque animos ac uitam otii ac libidini. Torpescabant ignauia, sibi ac rebus ad priuatum interesse facientibus omni cura prospiciebant, caeterarum curam habebant nullam, uel certe perfunctoriam. vid. TRITHEMII *Chron. Hirsaug. p. 255. 294.* FR. SYLVII *Addit. ad Caranz. sum. Concil. p. 304. 9.* LVITPRANDI *Histor. L. 6. c. 10.* SCIP. GENTILIS *de Error. Testat. c. 4.* STRAVCHI *Amoenit. Iur. Can. ecl. 2. c. 13.* Et quamuis satis superque crassam decantatamque inscitiam ac ignorantiam proderent comprobarentque quotidie, ipsi tamen soli tum temporis Litteratorum encomio poterant superbire, non secus ac se ipsos uenditare pro uiuis habitaculis litterarum, etiamsi hae inter res mortuas squalerent, uel certe cum uermibus dimicarent decurrerentque campos. Quod si enim confecerint condiderintque historiarum annales, ac diaria actorum, saepius tamen uix ultra casus domesticos, quasi ab

cis

eis cardo negotii penderet, operas conduxerunt, eaque saltem fedulo, interpositis terque quaterque beatorum auctorum laudibus, repetierunt, ac ut credulos ad plus dandum inuitarent, sub praemio salutis adnotarunt, quibus monasteriorum facultatibus, Ministrorum suppellectili ac opiparis penariis, Sanctorumque auctoritati, nouum accessit pondus aliquod ac augmentum. Ut adeo inter scrobes raro lateant grana utilioris notae, ac inter Monachos, ei coaequales Scriptores maxime mereantur adseruari, qui exactiorem mutationis Carolinae, recuperatorum Iurium, Illustriumque causarum Territorialium, ac momentorum publicorum, quae ex iis in Historia originalium Iurium cuiuscunque Archiprincipis docebimus §§. 10. 11. *sqq.*, rationem habuerunt, curamque sollicitiorem. Neque tamen hi collocauerunt studia ac operas in *defendis* Imperii Procerum Iuribus, nec hoc momentum potuit ab eis expectari, utpote cum finem sibi in describendis solum factis historiarum proposuerint, fuerintque saltem intenti occupatique in gestis inter Caesares ac Principes, enarrandis, citra pragmaticam considerationem. Hanc uero Icti ac Historici nouioris aetatis debuissent sibi habere cordi, eo debuissent anniti, ut nunc facta in Archontum emolumenta applicarent, eruerentque ex iis Iurium Eorum ueritates ac principia. Verum haec non ad eos, ideoque id multo damno, ut iam ad potius progrediamur, in Imperio poenas negligentiae luente, sequentibus aeuis ad Sec. 16. usque peractum est, quo priuati ab examine supremæ *Principum Secunda.* potestatis prorsus manerent remoti alienique, ne ea demum exposita, in genuinas ac certas Iurispublici, quod ei inhaeret, doctrinas penetrarent, detegerentque firmissimos Imperii Iuriumque nexus. Haec plenius dispalescunt ex turbato Systematis Germanici statu, uariis procellis diuersimode exposito. Iam enim, uti uel ex solis Henricorum, Fridericorum ac Lud. Bauari placitis copiose confirmatur, Imperatoribus herbam porrexerunt Magnates, iam hi tenuerunt palmam, Scriptores saepius in utriusque, nunc nullius, nunc praeualentis partes, ancipites ac deterriti inclinarunt, ac, quod plerumque factum, dominantium arbitriis inferuierunt cesseruntque aurae ac temporibus. Haec omnia ex uoto Pontificum, qui de iis in sinu sunt gauisi, simulque arbitrati, ex diuersis unius corporis

poris membris unum chaos conficere, variaque dissidentium consilia subiicere suis, si diuis placet, christianis conclusis. Quae cogitata nec diu destituta fuerunt ipso factorum complimento. Tantum enim abest, ut, sicuti simulauerant, Regnantium Iura a collisione liberauerint, ut potius in ipsos Imperatores tyrannide, poenis ac fulmine ex arce Trapeia detonuerint, laborauerintque in Caesares ac Principes dominatum exercere vid. GREG. HEIMBURGI *admonit. de iniust. usurp. Pap. ad Imp. ac Princ. Christ. ap. GOLDAST Mon. Imp. T. 1. n. 16.* KRIEGMANN *de attrit. per Pont. Imper. c. 2. §. 4.* Nec his temporibus inquisuerunt Icti penitius in Iura originaria Potentatus, sed sacrum iugum aususque petrinus animos eorum oppresserunt, nouisque praeterea institutis Caesares conati fuerunt, ab his studiis eos omnino arcere. vid. IO. WOLF *Leſt. memor. cent. 14. p. 618. 20.* Enitet quippe abunde ex SCHARDII *ICTionis Imperialis*, Clarissimique v. der HARD *Historiae Concilii Constant.* huc facientibus multis numeris, compulisse quidem necessitatem plerosque ueteres autores ac minoritas, WALTRAMIVM praesertim OKAMVM, PATAVINVM, THADDEVM, CVGNERIVM, CHACHEMIVM, IOANNEM DE PARISIIS, aliosque, Iura Imperatorum contra italicas puta deprauationes, diligentius perpendere ac tueri; sed sua ueritatis luce nec hoc destitutum esse patebit, primaria in Germania statuum Iura, ex temporum institutis sepulta non solum mansisse, uerum adhuc densiori tenebrarum caligine obfuscata fuisse atque obducta, idque nimirum exstructis ipsis in Germania Scholis. Quod si enim & communiore, perpetuoque CONRINGII, FLEVRI, LAVNOU ac ipsius BYLAEI *Hist. Acad. Par. T. 6. p. 162.* calculis haudquaquam careat, Scholas siue Canonicae fuerint, seu Monasticae ac Ciuitatum, ad Sec. 14. usque occupatas saltem in instruendis rudibus in literis ac artibus, hoc ipso demum tempore in Academias transformatas fuisse atque transfusas; non perfunctorie ac dicis causa ad stateram examinanda erunt temporum variorum conamina, quibus hoc serio fuit quaesitum, ut exoticis Iuribus in Germania docendis, animi Docentium occuparentur circumuallarenturque. Non enim adeo ex accidenti, sed consulto satis tegumento, ut sumptibus parcerent Germani ad Italorum Scholas Bononiam Paduamque se conferentes, opera in eo fuit collocata,

Tertia.

ta,

ta, ut cum Viennae, tum Pragae, ad euehendam Caesaream auctoritatem, facilitandumque consilii progressum, Academiae exstruerentur muniturque Legibus Longabardicis instar murorum, vid. MIDDENDORP *de Acad. L. 5. p. 299.* LAMBECIUS *Bibl. Vind. L. 1. p. 17.* Eruditissimus PASCHASIVS *dans les recherches de la France L. ult. n. 1.* Quid namque quaeso utilitatis aliud a Pragensi doctore BARTOLO poterimus expectare, quam quod largissimo e fontibus Romanis potu quondam hauserat, scripseratque uel ipse in Aureae Bullae Sanctione, vel dictitasse eam intellexerat? Electorum Iura Territoria uenditauit pro beneficiis, Principum ad Caesarum Electiones alias concurrentium, potestatem eo maiori fiducia restrinxit, Iuriumque primordiorum uel ideo non habuit cogitationem, cum haec e diametro contrariabantur ipsius fidei formulis doctrinarumque postulatis. vid. Alb. STADENSIS *ad a. 1240. Spec. Sued. L. 3. T. 57.* WIPPO *Vit. Contr. Sal. p. 424.* Et haec instituta justo citius nacta sunt progressus abundantes, noxiosque suos simul effectus in uulgus sparserunt, dilataueruntque. Etenim loquuntur ubique obuia documenta ac testimonia, plurimis nunc locis eodem adhuc ac sequentibus Seculis, plures Scholas cepisse primordia, prospera minus quam incommoda. Tantum enim abest ut iam ex patriis institutis Icti suprema Iura in lucem assererent, afferrentque nunc magis emolumentum principibus, ut potius non solum omni studio ad Fridericum Utum usque Imperatorum consiliis, quibus Scholas peregrinis ac imperialibus, uti audiunt Luneburgensi priuilegio, doctrinis superioritatis nesciis alligauerant, suos ausus adderent, omne calcar supeditarent, persuaderentque ipsis Principibus, eis neglectis, Territoria ac regiones continua iniustitia corrumpi ac diuexari vid. SAGITTARI *Hist. Civ. Lun. 1471 §. 90.* ANDLO *de Imp. Rom. Germ. L. 1. c. 10. 11. 12. p. 35.* Et licet Imperii magnates Iurium tenaciores, non una vice ab his portentis abhorruerint, perspexerintque sedulo ardua, ex Iure Romano in superioritatis Territoriorum articulo, detrimenta; vid. *Ref. Mog. an. 1441. ap. MVLLERVM Theatr. Comit. p. 58. declar. 2. 3. art. 5. 7.* BESOLD *de praem. paen. & LL. c. 8. n. 4. 5.* GOLDAST *Constit. Imper. p. 166. 167. 171. art. 5.* LIMNAEVS *I. P. L. 4. c. 8. n. 18. L. 8. c. 4. n. 11.* FELTMANNVS

ad L. 2. §. 13. ff. de O. I. n. 5. euanescentibus tamen uindictis ac protestationibus aequissimis, diutius posthaec cohiberi nequiuit Zelus Iustinianus, quin publico Camerali Iudicio, Auctore Maximiliano, qui Iustinianum Antecessorem suum dixit, illico prorumperet, moueretque pedetentim Germaniae status, fora ac Scholas, quas ipse Caesar iam Lege sanciuerat exstruere, Iurium exterorum usui plenissime aperire vid. BOECLERVS *Reb. Sec. XVI. p. 188.* DATT *de P. P. L. 4. c. 1. p. 712.* DN. VNVERFAHRT *Diatrib. de I. S. R. Diff. 1. §. 12. O. C. P. Tit. 3. §. 2.* Frustra enim sunt ii, qui dum caeco impetu maiores exscribunt, solennitatem usumque distinctum in Curiis ac foris Germaniae iam uetustioribus Seculis Legibus graecis atque latinis attribuunt, confunduntque diserté usum dogmaticum atque publicum, receptionem Codicis Theodosiani ac Iurium uniuersim. Id enim tenendum, inutiles esse eorum labores, qui auctoritatem *Iurium Ciuilium* exposituri, in uniuersa Germania unum idemque receptionis in tot prouinciis tempus indicare satagunt, cum in aprico positum sit, eos saltem hac opera hocque officio rite defungi, qui omnes regiones sigillatim in hac causa percontantur, separantque inde exactius domestica ac adscititia. Quod ut in argumenti nostri saluandam integritatem clarius exsplendescat, ex duabus prouinciis repetituri sumus saltem auxilia ac fulcra. De *Saxonia* nimirum, num electorali? dubito cum Cl. GRIBNERO; commemorat HVTTENVS doctissimus eques in Libello, quem Nemo inscripsit, ignorasse eam adhuc post seculum decimum quintum, orientalis Caesaris pandectas, insimulque laudat Balthici maris adcolas quod incunctanter Ius dicant perorentque, non consultis Leguleiis, sed suo ab antiquis more ac patriae consuetudine. Eo etiam sub sydere contemplamur *Megapolin*, nesciam diutius Iuris Romani, Domesticorumque praeceptorum tenacissimam vid. HERM. HOFFMANNVS *Lycurg. Germ. C. 4. n. 11.* PARTHENVS *Litig. Lib. 1. c. 1. n. 20. p. 12. c. 11. n. 16. 17. L. 2. c. 5. n. 41.* Prima uerum incunabula ac fundamenta Iurium peregrinorum in Germania, omnino in instituto jam dicto Caesareo. Fuisset hoc quidem felix Germaniae sydus, si Legistarum operae ac conatus eo substitissent, quo augustissimorum Imperatorum auctoritatem contra insultus Pontificum ac decretistarum, bruta fulmina uibrantium, defenderent; Felix, si priuatorum actionibus diiudicandis solum in-

fer-

seruissent placita Romanorum, utpote haud uniuersim, sed citra metamorphosin consuetudinum Teutonicarum, in quantum accommodari possint moribus Germanorum, recepta; vid. PVFENDORF *Fec. Eur.* p. 843. *Exc. ac Litteratissimus Dn. B. G. STRUVIVS ad DESSELI Erot. Iur. Can. praef.* GRAVINA *de O. I. C. pr.* DVCK *de usf. & aut. I. C. L. 1 c. 9. §. 5. 6.* ADAM. KELLERVS *L. 1. de offic. Iur. Pol. C. 27.* Ast nunc infaustum prorsus est, ac princeps ei malorum conceditur causa, cum in nullorum magis, quam in ipsorum Imperii Principum praeiudicium tenderit redundaueritque id institutum. ad: ALBERICVS MONACHVS *Chron. A. 1234.* SCHILTERVS *T. 2. Inst. Iur. P. Tit. 16. §. 5. p. 118.* LEHMANNVS *Chron. Spir. L. 4. c. 21. p. 337.* CONRING *de orig. I. G. c. 33. p. 206.* Iudicabant iam priuati Illustrium causas, non comitia; Imperii consuetudinibus, patriisque obseruantis antiquioris auctoritatis, Legibus quiritem uim inferebant, & quod sponte sua fuit, Principibus originaria Iura nulla esse, sed Caesarum beneficiis impertita, arbitrabantur somniantes. v. SCHIKFVS *de Feud. Siles. c. 7. §. III.* PAVRMEISTERVS *de Iurisd. c. 1. n. 16.* CASP. SCHMIDIVS, Boioariae Cancellarius, *ad Ius Boic. Tit. 21. a. 1.* MAVRITIVS *in praef. ad consil. Kilon. p. 57. 58.* Retinebat enim nunc eos, Teutonica Themide admodum inuita, a Potentatus doctrina idolum ac portentum transalpinum, a Iurium indagatione ictos arcebat, obligabatque potius, ea, quae ex fonte Superioritatis in Principes dimanant, Caesareis reseruatatis post admissum Ius Iustinianum mire adactis, confirmatisque non raro ipsis postea legibus, satis fidenter addicere ac uindicare v. *L. 2. 3. C. de prec. Imp. off. R. 1. a. 1548. Tit. 22. §. und. nachdem. Ref. Pol. Franc. an. 1577. T. 23. §. Wann auch solche.* Hanc proximam, neglecti nostri articuli causam, ut penitus intelligamus, opus est, per aliquot hic ire capita ac argumenta. Principio, frustra & a nonnullis adhuc post P. W. in Principum regionibus expectabis, *Ius circa leges condendas.* Hoc enim per *L. 8. C. de LL. L. 2. C. de V. I. E.* ab illis uindicandum fuit solis Augustis, adeo, ut his praesentibus in Statuum Territoriis, omne Iudicium, etiamsi e diametro huic postulato contrarientur ordinationes, Capitulationes ac recessus, debuerit quiescere ac habere interstitium, idque ui & argumento *Legis 58. ff. de Iudic.* v. MYNSINGER *6. Obseru. 99.* CLVTEN *Syll. rerum quotid. p. 40.* Vane porro expectabis *Ius dandi etatis ueniam* per tot. *Tit. C. de his qui uen. act.* Ius aggratiandi per *L. 4. ff. de poen. Ius circa adspota,*
dum

dum id nec sibi tribuit Iustinianus, *Ius ferias indicendi* per a. L. 4. C. de fer. *Ius legitimandi* per L. 3. ff. de nat. rest. *Ius condendi ciuitates*, L. 1. C. de metrop. beryt. *Ius repressaliarum*, per L. 14. C. d. Iud. L. un. C. ue quis in sua causa, *Ius belli* per L. 3. ff. ad L. Iul. Mai. L. un. C. ut usus arm. *Ius dandi moratoria*. L. 8. C. de prec. Imp. off. *Ius restituendi famam*, L. 7. 10. C. de sent. poss. & restit. & denique *Ius propria auctoritate erigendi constituendique academias* per L. 11. C. de Prof. & Med. L. un. C. de Prof. Hoc enim non nisi ab Imperatore concessio, contigit omnino, ut quo uetustiores sint academias, eo maior Iurium Romanorum sit autoritas, tenuiorque contra Iuris publici germanici docendi usus ac facultas. Huius ueritatis nos admonet notabile effatum Rudolphi Maximiliani Saxoniae Ducis apud LAN-SIVM *Consult. de Principatu inter Prox. Eur. p. 313.* quo innuit diserte, in Caesaris gratiam utilitatemque Doctores amplissimos honores nancisci, eumque solum Academiarum Patrem existere. Superfedemus per plures ire Territorialium Iurium partes, etiamsi alias facili negotio possot ostendi, uix ullum remansisse effectum Iuris supremi Principibus, quem non subuerterint aut imminuerint alienae Leges. uid. WIQUEFORT dans les fonctions des ambass. L. 1. p. 90. ibique not. uers. L' ignorance-monarchie. Iustissimae de hoc damno, LIPSIO sunt cogitationes L. 3. Ep. 78. nec minus consultissima uota HIPPOLITO a LAPIDE praef. §. 21. p. 5. Quibus ea nos iuuabit adnectere, quae edisserit *Consult. Dn. GRIBNERVS*, qui peculiare de ipso argumento opusculum, necdum euulgatum, promisit, *diss. de Iure incerto ex LL. dubia autor. §. 14.* Quod, inquit, in *Controuersis illustribus*, quae inter ipsos aut ipsis cum Rege intercedunt, locum reliquerint Iuri Rom. Principes, quod in suis prouinciis id receperint, ac Iura Territorialia ex principiis praetensis Rom. aestimare permiserint, id utrumque uix dici post, quam noxium ipsis fuerit ac infaustum. Vides ad minimum, hoc tempore expilatas ac desertas quasi fuisse Potentatus facultates, specialiori ac genuino studio Ictorum destitutas. Nec sequenti aeuo coelum serenius atque limpidius! Nam in eodem periculosissimo luto, & hoc Seculo Icti haeserunt delitueruntque, cum decisorum atque doctrinae ubique testentur abunde, maluisse eos cum NIC. VIGELIO *method. Iur. Ciu. p. 21.* Carolo quinto ac Imperatoribus, ut saluus eorum sit dominatus, Leges Graeciae Latiique instar
Tal-

Talmudi commendare, quam meditari apologeticum atque repurgiam Iurium Procerum coimperantium consuetudinumque laesarum. vid. R. I. Francof. a. 1234. 3. Id. Febr. §. 15. Ord. Cam. Wormat. a. 1495. §. 26. a. 1521. §. 30. Tantum ergo abest, ut luce reformationis exorta, causis Principum accesserit splendor, ut potius, perinde uti ipsa Sacra, uix a crassiori fermento repurgatae fuerint, remanserintque adeo obductae nubibus ac squalidis Iurisconsultorum commentis, ut nihil ferme haberent Respublica quidem ac Curia, de quo exultarent, cantarentque iubila. Tantus enim stupor tum cinxerat animos dubiis ubique distractos docentium, ut, cum animaduertissent Caesares impetu ac uilacessere Imperii Status, ipsi propositis quaestionibus respondendis haud suffecerint, sed consuluerint implorauerintque cum LUTHERI inconsulto & inconcinne nimis *Illustrium quaestiones respondentis auxilia, tum aliorum Theologorum sapientiam ultracrepidam, rerum gnaris plerumque fastidiosam; num integrum sit ac conscientiae congruum armis contra Caesarem experiri, num diuinae prouidentiae nutu quiescere?* ad Ill. THOMASIVS ad GROTII uers. Germ. praef. CARPZOV Prax. Crim. qu. 150. Sed paulo felicior Seculo decimo septimo Potentatus forma ac facies! Iam enim non solum aetatis fertilitas, uiros quos sequenti litt. g. nominabimus tulit, qui ex deuiis ad ueram tramitem transire, fractaque glacie incertitudini Superioritatis Iurium medelam adferre allaborarunt; uerum & tales progenuit, qui ipsi studio Publici Iuris operam nauarunt, consumpseruntque in illo oleum. Mirae tamen apud utrosque philosophiae flosculi remanserunt, olentes reliquias temporum antiquiorum. Exulabant adhuc principia historices, filo admodum leui nedum pleno a VORBVRGERO ac DIETERICO pertextae; minabantur ubique Cameralistae, maiori quam nunc postulato per decisiones Ius facere contendentes; ipsi ex Latio allatum simulacrum adorabantur, destituebanturque in plerisque academiis uel plane Iuris Publici professione, uel ita ea defungebantur, ut Principes eos officio priuare maluerint, quam ad decidendas Controuersias illustres sollicitare. Edocent nos haec cum Dresdensis consistorii responsum a. 1630. ipsi Saxoniae Electori oblatum, tum etiam causa, quam in Conuentu Imperii Deputatorum sub Ferd. III. ISAACVS VOLMARIVS edixit proposuitque. Et haec ipsa eo dignior notatu est, quo pestilentius ejus fuit argumentum ac postulatum, Iurium Territorialium ac publicorum doctrinam Stilo decretorio Ictis interdicere. Inde pendet

E

cau-

causa, cur duumviri HYPOLITVS ac MONZAMBANO sub *status ratione*, quae consiliorum magis pondera quam Iuris momenta aestimare uidebatur, ueritates publicae Iurisprudenciae iusta fraude Curiarum administris maluerint proponere ac instillare. Nec mirum, quod plurimi, qui hanc doctrinae Potentatus spartam occuparunt, ruerint adhuc in praecipitia, confugerintque dum articulus originis Superioritatis iuriumque territorialium explicandus fuit, ad decantatam sed male ab interpretibus detorsam L. 5. C. de diuers. rescript. Quae temporis superstitione ac hermeneutica ignoscenda facile iis, quibus, purioribus doctrinis uix libris gliscere incipientibus, tutius uisum fuit, inueteratos errores recoquere ac chorda Italorum, maiorum more oberrare. Nostrum aeuum, quod pro Iuribus Principum uigilat, nullas nescit ueritates, nisi germanici Imperii idiomati ac Legibus respondeant, perpetua obliuione tegit tradita romanizantium, nec attendit, dolet magis prudentiam, si quae est, eorum, quorum scriptis tritissima L. 3. C. de Crim. Sacril. etiam nunc in hoc argumento infarcta.

Istorum exceptiones contra monita, ac institutam actionem perquirendorum natalium Potentatus. Ima exceptio communis originum inscitiae. 2da temporis ac termini incerti

(g) Verum omnino suo tempore scripsit BODINVS *Reip. L. 2. c. 6.* se neminem uidisse, qui testetur de translato in Principes Iure Territorii curate atque sollicite. Multos nimirum, recentiores in primis possemus hic nominare, qui licet uirtutis ac roboris Potentatus non inscii, hoc tamen articulo in biuio maluerunt uersari, quam sese dimittere ad aevi medii monumenta uetustatemque historiarum. Quamuis enim haec sua luce sat gaudeat, iis tamen opinantibus, certat contenditque cum tenebris cimbricis. Ad tutum receptaculum L. 28. ff. de prob. aufugiunt, ac ignorantiam & incertitudinem originibus plerumque dominari, sibi persuaderi patiuntur per WESENBE-CIUM *Parat. de LL. n. 9.* REINKING *de reg. Sec. L. 1. cl. 4. c. 3. n. 7. cl. 5. c. 1. 3.* Facilior ideo quibusdam arridet methodus, originis loco indeterminatum tempus supponere, ac praecurrentibus COLERO *de Iure Imp. Germ. S. 45.* BERTRAM *de Comit. Th. 29.* BESOLDO *de reg. success. diss. 3. Th. 3* moribus ac insensibili gradu ipsum Potentatum in exercitium transiisse sibi imaginari. v. GYLMAN *T. 1. Sympbor. P. 1. Vol. 1. n. 58.* WEHNER *Consil. argent. T. 1. Conf. 2. Obseru. uerb. Landesfürstl. MEISCHNER decis. Cameral. T. 2. L. 1. Dec. 8. n. 4. L. 2. D. 4. n. 171.* Ex transuerso ac in deterius agunt ii, qui nec scripto Iure nec certa perpetuaque obseruantia Superioritatem nixam fuisse, sed uti omne Ius

Ius Publicum; ita & hoc momentum in uulgaribus solis traditionibus substituisse, perperam ac effreni audacia contendunt. KLOCK *Relat.* 169. n. 54. MERCKELBACH 3. *Consil.* 10. n. 11. 29. seq. HERTIVS *Opusc.* Vol. 2. T. 2. *de orig. & progr. Spec. Rer.* p. 4. Aliis iterum subtiliori glaucomate allubescit incedere, ut, licet satis inconsiderate, doctrinam Potentatus ualeant uenditare pro foetu anterioribus temporibus prorsus incognito atque ehimaerico, nouioribus nunc demum excluso. v. SCHARSCHMID *ad SCHVTZII Stat. Rei Rom.* p. 351 lit. b. LIMNAEVS *T. 1. add. I. P. L.* 4. c. 8. n. 182. T. 4. p. 629. Quibus admoti, plures de argumento propter historiae Legumque defectum ualde perplexo, serio sunt conquesti, insimul tamen praemeditati rationes ac causas, quibus postulata sua colore obducerent ac collinerent. v. MINIGIVS *de Super. Terr. Th.* 4. REINKING *de Reg. Sec. L.* 1. cl. 4. c. 3. n. 7. cl. 5. c. 1. 3. n. 1. SPEIDEL *Voc. Iurisd.* n. 3. Dn. LEYSERVS *de Amtsass.* & *Schriiftsafs* §. 14. Dicunt scilicet, luendam hic esse publico damno poenam eamque ferendam patienter, illiteratis temporibus ac militaribus habita ratione. Occinit ita BRVNO *de pact. concl.* 21. quem agmen doctorum sequitur, & praecipue, laude sua caeteroqui non defraudandus MYL. ab EHRENBACH *archol.* c. 1. §. 6. Hic enim Germanorum ignorantiae Secretorum literarum tribuit, quod Statuum ac Iurium Principum natales tamdiu tenebris noctique fuerint inuolutae. At scimus quidem, hanc CAESARIS ac TACITI doctrinam plurimum Historicorum calculis non esse destitutam, scimus eam uariis observationibus exornatam esse impugnatamque saltem WERLHOFII, KVLPIII, ac AMELOTI ratiociniis; v. GRYPHIANDER *de Weichb.* c. 37. n. 11. 12. VAGEDES *Op. acad. Diss. Sel.* 2. §. 4. HERTIVS *Vol. 1. L.* 2. p. 595. §. 4. verum id etiam tenendum ac largiendum est ambabus, cribro aquam haurire siphiosque lapides reuoluere eum, qui Principum germanicorum primordia ipsis Allemannorum temporibus uel in Statu libero, uel sub Romanis ac Francis degentium, annitur perscrutari, adeoque necessitati ducit, ad aeuum ipsius formae Imperii nescium studio descendere, perinde uti aliquando descendit Dn. a GEHAGE in perquirenda origine Electorum ad Christi natiuitatem. v. §. 23. 24. b. Adhuc aliam, inter caeteras obscuritatis originis huius augustioris causas allegauit Ill. Dn. a LYNKER *Tr. de Sup. Ter.* p. 5. qua politices ignorantiam, causas huius iuris perpetuo controuersi peperisse ac in dies adauxisse ex LAMPADIO

PADIO sibi adeo persuasit, ut sequenti paraphrasi nequiverit se continere, quin sedulo Lectorem compellet, a frustraneo Superioritatis ortus examine abstinere, operamque modo in ipsa Iura, quomodo in eam, qua nunc conspiciuntur, potestatem, inualuerint, collocare. Verum sicuti hoc innuit, basilicam ac palatium angularibus saxis destitutum sibi imaginari; ita illud Politices significatu, quem, nisi arcanæ subsint causæ, & GOLDASTVS suo *de Imperiali Polit.* uolumine haud obseruauit, ualde abutitur, Scientiarum limites diuersos multisque parasangis distantes constringit, confundit, additque potius causam huius Iuris neglectus fictam quam probatam. v. RHETIVS *I. I. P. L. B. T. 1. p. 66. p. 35.* BECHMANN *ad AB. Exerc. I. ad prooc. §. 24.* Id enim in aprico positum esse arbitramur, haud parum interesse, uel solis LIPSII, MACHIAVELLI, NAUDAËI ac GULDENSTOLPHII scriptis probantibus, inter id nescire quid expediat conducaturque in Republica, quidque aduersetur Iuribus. Hoc discitur ex indole potentatus, illud circumambit finis Politices, qua ALBERICVS GENTILIS ac ueteres Philosophorum I. P. uniuersale tamdiu comprehenderunt, donec superiori ætate illud ad I. N. stringentiori uinculo translatum, ac a recentissimis & ab illo auulsum, inque peculiarem, entia quidem multiplicantem disciplinam fuerit transfusum, v. *Ill. Dn. a. LVDEWIG AB Comment. P. 2. p. 1476. I. A. de DOBNER Disqu. de Imp. Th. 9. WERLHOF de N. I. L. 1. C. 1. §. 37. Dn. BOSIVS Introd. in Not. Rer. c. 1. p. 2. WVRMSERVS Ex. 1. qu. 1.* Facile itaque perspexerunt Icti nostrates, ac abunde quisque ex ipsa tractatione intelliget, ita has omnes exceptiones, dilatorias quasi, temporis fallendi causa oppositas, comparatas esse, ut nullatenus possint cynosuram exactiorem sustinere, ac euitare replicationes euidentia ac ueritate iuridice demonstratiuas. Propterea tamen non diffitemur, scaterere hoc argumentum uariis iisque quo delicatior res est, grauioribus momenti ac ambiguitatibus v. MEVIVS *P. 4. Dec. 1. n. 10.* His enim ex uariis fontibus cum generatim historiarum, tum specialium Rerumpublicarum propullulantibus, non citra rationem Cl. HERTIVM admotum fuisse, sustinemus, his quidem in *Opusc. Vol. 1. T. 2. p. 186.* mentem profiteri ac aperire: *Est certe, inquit, illud argumentum Superioritatis Territorialis opinionibus Doctorum & natura sua tantis salebris impeditum, ut omnino in difficilissimis habeatur.* Habeant alii hic campum excurrendi prolixius, nobis

bis

bis indicasse sufficere, quod demum non defuerint Viri, qui, licet studio ac industria opus haud esse existimauerint, ea, quibus gaudemus, Coaeuorum testimonia ac omni historiarum acuo asseruata monumentorum cimelia penitus peruestigandi ac perquirendi, hanc tamen indubitate laudem sibi vindicarunt, quod impari quamuis opera ac diuerso studio, Iuribus Territorialibus caligine obductis lumina affundere tentauerint, probataque fide iustissimas Iurium ueritates paulum in lucem constituerint, confirmauerintque. V. PARIS Vol. 1. conf. 1. n. 50. conf. 23. n. 133. STEPH. GRATIAN. Discept. Forens. c. 839. n. 6. 7. MASCARD de probat. conclus. c. 287. u. 1. seq. ANDR. KNICHIVS primus est qui anno 1603. raptim ad hanc causam ipso confitente, se accinxit ediditque synopticam tractationem de sublimi Territorii Iure, cura KREMBERGII, disquisitione CHR. MINGII de Super. Terr. & eiusdem Iuribus affinibus auctam. Ex eo enim tempore, quo in Epistola ad Cancellarium aulae Ferrariensis Thuringiorum LAGVS atro carbone neglectum ardui illius negotii notauerat, iam id animum defixit sollicito, quo peculiari opella difficultati occurreret, adhiberetque medicas manus. Sed tantum abest ut argumentum suum e fontibus historicis Imperiique Iuribus deducat, ut omnes potius Superioritatis effectus e Ictorum consiliis Iurisque Ciuilis riuulis & laciniis extricet, cumuletque promiscua methodo communes errores ac doctrinas. Facit huc sententia Dn. MEIERI Libr. 3. Pol. arist. anal. c. 4. §. 61. professa his uerbis: An haec tenus Super. Terr. a quopiam digne per partes exposita fuerit, equidem ignoro; Quae Andr. Knichen more nonnullorum Iuris Dd. consarcinauit, philosophicum ingenium haud satiare possunt. Eisdem etiam uitiis scetet abundatque Theatrum Sup. Terr. exstructum auctore ac architecto ERTELIO. Huius enim uirtus in eo praesertim se exserit, ut ubique satis superque commonstret, cum BARTOLO ac ipsius cohorte illum inuisse certamen, quisnam eorum Leges Romanorum aptius applicauerit uel inconuenientius? Elegantius est opusculum Ill. Dn. LVD. HVGONIS de statu regionum germaniae & regimine Principum, & cui ideo non solum palmam dubiam reddere intenderunt Cl. HERTIVS ac Cel. TITIVS de habitu Territoriorum germanicorum; uerum & praeripere studuit peculiari disputatione Ill. LINKERVS. Verum cum hic ac prior id imprimis saltem habuerint curae, ut methodo ramistica curate obseruata per genera causarum argumento

Sunt tamen qui periculum fecerunt examinandorum Iurium Superiorum.

clarius lumen affunderent, eo maiorem doctissimis commentationibus defectum ac maculam adaspererunt, quo certius hoc studium & alios Ictos, WESENBECIUM, LAVTERBACHIVM, TREVTLERVM, MINDANVM, EKHOLTVM ad dichotomias deduxit, ac cum ipsis generalioribus methodis, nullo utili, certo ac genuino fundamento innititur. v. Ill. Dn. THOMASIVS *Intr. ad Phil aul. c. 12. §. 24. seq. & ad STRAVCHIVM praef. LAVNOIVS de uaria fort. arist. in Acad. Par. C. 13. 14. TALEVS praelection. L. 1. p. 137. L. 2. p. 352. CHR. EHEMIVS de princ. Iurispr. L. 7. c. 6. 8. Operam quam exhibuit BESOLDVS *Diss. Iur. Pol. p. 221. frustraneam dixeris, dum nequidem ipsum, quem uoluit is assequi, scopum expleuit, consignauitque saltem breui apparatu ac extremo digito, quae de Territorii uocabulo, discontinuatione, finibus, earumque controuersis ipsi sederit sententia. Etiam si id ipsum institutum, opella de Successionibus ac mutationibus Imperiorum ac Stat. Iurisd. Terr. ulterioribusque meditationibus Ingolstadi adauxerit LINDENSPVRIVS. Magis saluam poterit mouere Legentibus Cl. A. G. STRUVIVS in opusculo de Superioritate Principum Imperii, quod continetur *Volumine 1. Exercit. FRITSCHII. Nec omittendae hic sunt disputationes Exc. Dn. SCHROETERI ac SIMONIS de Iure Territor. Statuum sublimi, cum in iis id distincte praestitum, quod alii uel haud assequuntur, uel certe subuertunt. Succedunt FREYERI Exercitatio de Super. Territorialibus disputationibus Basiliensibus inserta, LIMONII opusculum de Iurisdictione Stat. Imp. ac KLAMPRINGII disquisitio potestatis Domini in Territorio maxime proletaria. Ludit enim hic uocabulis, haeret circa Etymorum cortices, rei conceptum exponit quidem, sed negligit more plurimum genuinum Iurium principatumum fundamentum, nescio num fato, an Secus? v. LIPSIVS *Cent. 1. Ep. XII. SCALIGER Hippon. p. 403. Quem errorem etiam errauerunt PREGITZERVS, HERM WESSELINGIVS, BERGERVS, SCHMIDTIVS, ut eos praetereamus, qui ad Iura Territorialia tum uniuersim cum sigillatim cum EVLENHAPTIO sunt commentati. Id enim certum, omnes hos quos recensuimus, proposuisse sibi potius ex instituto declarare uaria huius Superioritatis obiecta, Iura diuersa, uarias diuisiones, effectus controuersos, ac constituendi modos, quam ipsius Potentatus primum fulcrum, palladium atque ortum. Et huic scopo, cui quidem Germanorum CHIFLETIVS Cl. CONRINGIVS *ad P. 3. Lampad. c. 5. p. 1. satisfacere promiserat, nedum inseruit MYLERVS in Libro de archologia uel Principum origine, edisserens laxius de periodis recentioribus*****

Eorum defectus.

ribus ac potestatis incrementis, discerpta ubique ac promiscue arrepta historia. Ut taceamus studium AEN. SYLVII, operasque omnium eorum, quorum nomina collegit IO. CLVTENIVS *pec. Tr. de origine Pr. Imperiique progressu*, cum nec horum quis ad Potentatus incunabula, ex quibus tamen Iura diiudicanda sunt, respexerit, araueritque hoc nostrae prouinciae natale solum Illustrium, suis aruis hodieque haud subactum.

(h) Et huius Scenae autores atque Socios nominabimus §. ult. insimulque ibi singulorum doctrinas exacte expendemus. v. h. Magnificus ac Illustris DN. PRAESES Patronus indulgentissimus mihi, *Diss. de Super. Territor. Ciuit. Imperial. §. 4. c. 1.*

§. 4. Iam ad ipsum institutum propius accedere possemus, nisi argumenti necessitas a nobis efflagitaret, cum superioritatis Territorialis Synonimorum, tum ipsius Potentatus complexus ac indolis habere prius rationem. *Iis enim exponendis ideo praesertim opus est, ne doctrina nostra, quam infra tuebimur, ex Seculi decimi initio repetita, sono uocabuli superioritatis Territorialis iunioris demum aetatis, incautorum aures feriat, praebatque ansam uel in simpulo mouendi fluctus, uel in scirpo quaerendi nodum. Ut itaque monumentis debeat probari, ipsa nouiori denominatione causae antiquioris originis, nec inde a fixa sede remotae, nihil accessisse impedimenti, sed testimonii potius robur, nec olim Potentatum seu superioritatem Territorialem nominibus caruisse appellatiuis. (i)*

(i.) Agedum, uideamus haec distinctius. Principio occurrit in chartis ac inuestiturarum litteris loco Potentatus, decantata in media aetate formula: Inuestimus cum *omni banno*, cum *banno Imperii*. Elegans huius sistit testimonium diploma Ottonis magni pro Ecclesia Magdeburgensi apud MEIBOMIVM, quo ipsa regia uerba haec: *Bannum* nostrae regiae dignitatis in Magdeburg, in ius perpetuum liberaliter offerimus Mauritio. Et huc collimant chartae Henrici III, Wilhelmi Lucemburgensis, Conradi III. ac Ottonis Regis, Bannorum eisque adhaerentium Iurium

Examinari merentur Synonima Territorialis suprematus.

Nominatum olim (i) uocabulum Bannum.

ex diplom. ab a. 965.

um

ex charta ab a. 1049.
a. 1083.
a. 1144.

um mentionem facientes insignem. *Primum* diploma Engelberto Episcopo *bannum legitimum* sed ad certas causas restrictum, seu limitatam concedit potestatem v. GEWOLDVS *Metrop. Salisb. P. 1. p. 243. n. 1. Secundum* Inuestitis cum *Banno*, omnem superioritatem diserte impertitur; *Tertium* Fridericum Palatinum cum *Banno* inuestit. vid. ALB. STADENSIS *ada 1144. Quartum* Corbeiensibus *Bannos regales* indulget, confirmatque iisdem Iurisdictiones, Aduocantias ac Comitatus, vid. SCHATEN *An. Paderb. L. 9. ad d. a.* Supparhis est diploma apud MEVRISIVM *p. 308.* quod clarissimis uerbis meminit *Potentatus Criminalis*, & *Bannum* omne ita tradit atque transfert, ut si quis per illam regionem deliquerit effuderitque sanguinem, *discutiatur per officiales.* Aliud occurrit apud GOBELINVM *PERSONAM Cosmodr. aet. 6. c. 52.* ibique: *De banno, hoc est, Iurisdictione, ibidem haec ordinauit.* Cui ex *Iure Feudali Alleman.* iungi meretur *S. 5. c. 42.* quod Laici Principes non teneantur ad Regem mittere, ut iudices inuestiantur de *banno.* Omittimus alia, cum haec ad nostrum scopum sufficiant, in Inuestituris ac litteris feudalibus *banni* uocabulum notasse *potentatum*, etiam si id alias *πολύσημον* sit, induatque aliam saepe in Edictis faciem atque naturam teste DVFRESNIO. Verum ad alia progredientes facile ex dictis est ad cognoscendum, quid uelit formula: *Inuestitum esse cum uexillis.* Cum enim *banni* uox natales debeat uerbo fanonis, symboli olim potentiae ac auctoritatis, uti ibimus probatum infra, mirum non est, quod, tot testantibus chartis, *hastâ* obtenta, cuius sceptraregalia hodieque nos admonent, uel impertito uexillo omnis *potentatus* ad Inuestitos transferit, idemque superioritatis Territorii significatus uexilli uocabulo sonum commutauerit. Non opus est ut proferamus in medium ea quae edisserunt FAVSTVS in *uita S. Mauri de Theudeberto Rege*, *Annalista NAZARIANVS ad a. 787.* ac de Guntramo Rege GREG. TVRONENSIS *L. 7. C. 33.* dedisse eum in manus Childeberti *Vexillum* seu *hastam*, ut eo indicio patefeat, omne nunc regnum illum tradidisse nepoti, & hunc ciuitates omnes suscepisse sub iuris dominationem. Ardua Seculorum germanicorum sese offerunt exempla, quibus saluare ualemus hypothesin ac nostra *αίτηματα.* Ponimus in frontispicio testimonium

*2. Vexillum,
 Hasta, in-
 star sym-
 boli,*

*fide scripto-
 rum Franci-
 corum,*

nium

niūm OTTONIS FRISING. L. 2. c. 5. L. 7. c. 20. Consuetudinem esse Curiarum, ut prouinciae per uexillum recipiantur a principibus, eoque omnis eis potestas conferatur; Dedit hoc confirmatum exemplo singularis inuestiturae Lothar. II. ac Innoc. II. quam simultaneam actiuam sive uocare nonnulli. Quocirca haud temere Cl. SCHLEGELIUS de Num. Isen. p. 8. animum induxit, fuisse uexillum in nummis Thuringiae Symbolum rite collati feudi, Principum potentiae ac iustae possessionis Principatus. Post urgeo fidem DITMARIMERSEBURG. qua p. 377. asserit, Henricum II. per Thuringiae ac orientalis Franciae fines transeuntem ad Ratisbonam uenisse, ibique regali placito habito, Genero Henrico cum *Hasta signifera* Ducatum dedisse. Accedit Friderici I. Imp. genuina constitutio, cuius uirtute, IOH. IAC. CHIFLETIO interprete in *Comment. Lothar.* p. 97. Dux Austriae Henricus a. 1156. principali ueste indutus ac pileo superposito ducali, ad declarandam auctoritatem hasta uexilloque more Imperii Principum feuda obtinuit ab Imperio. Plenius huc spectat diploma Carolinum, quo diserte innuit Imperator, per tesseram uexillorum Wenceslao I. Luxemburgico Metis impertitam, Potentiam denotari ac summam facultatem. Cum primis tamen Regum Bohemiae exempla hic accersenda sunt ac dijudicanda. Quamuis enim nonnulli, a Regibus Daniae gladio inuestitis, alios uerum Principes, Polonorum exemplo cum uexillis inuestientibus, decepti, calculos addere soleant GVNTHERO LIGVRINO L. 1. uers. 545. quod in prouinciis ferente seruatoque diutius temporum more, Iura superioritatis *solis gladiis*, non etiam uexillis, in REGNIS fuerint collata; a ueriori tamen tramite iis nos retrahi non patitur documentum Friderici II. ac III. a BALBINO *rerum Bohem. Epitom.* p. 252. ac *Miscellan.* p. 109. relatum, quo diserte patescit, quod Electores ac Reges Bohemiae, regalia ac quaecunque potentatus & Electoratus Iura, cum solennibus *Banderiis* receperint confirmata. Verum nec hoc solum falsitatis arguet generale Dissentientium assertum, ualidiori adhuc argumento subuertendum contundendumque. Idem enim BALBINVS *Miscell. Histor. Dec. 1. L. 8. Ep. Vol. 1. p. 14.* Richardi Romanorum Regis diploma in Lucem constituit, quo uexillis Aquisgrani corroborata accepit Ottocarus Rex

Inprimis Germanicorum,

ac diplomatum ab a. 1156.

a. 1354.

Bohemiae Iura Feudorum *de Iure libere ad eum deuolutorum*, Regni Bohemiae, Ducatus Austriae, Stiriae, reliquorumque attinentium. Hic porro uarias post turbas uenit tandem, uti promiserat in *Laudo Concordiae* §. 6. ap. LEIBNIZIVM *Cod. Dipl. T. 2. p. 101.* ad recipiendam Inuestituram in Cambergensibus tentoriis fraude concinnatis. Adfuit Imperator Rudolphus Imus, Curiae olim Bohemiae Magister ac Mareschallus, nunc augustali ibi, negante licet ALB. ARGENTINENSI *ad a. 1276. p. 101. T. 2. R. G. ap. VRSTISIVM*, ornatu ac diademate fulgens; accedit etiam Ottocarus, omnimodo Iure, coniuge ipsius *Kunigunda* Libertatis uindice asserente, instructissimus, regionumque suarum potentiae, Numinis itidem ac Iurium maiestaticorum, quae Iure Territorii proprio ipsi competebant, suscepit obtinuitque confirmationem. GERH. a ROO *Hist. Austr. L. 1. p. 24.* AEN. SYLVIVS *Hist. Boh. c. 27. p. 135.* FVGGER *L. 1. C. XI. p. 56. 95.* ITTERVS *de Feud. Imp. p. 514.* Verum, quod insignis nostrae assertionis est *βεβαίως*, DV-BRAVIO referente *Hist. Boh. L. 17. p. 142.* noluit Imperator amplius, potestate omnimoda ut is emineat ac corruscet in Ducatibus Austriae ac Carinthiae, quibus nectere solent plerique Carniolam. vid. NAVGLERVS *Vol. 1. Chron. Gen. 43. a. 1282. p. 969.* BONFINIVS *Hist. Hung. Dec. 2. L. 8. p. 216.* SPONDANVS *T. 1. Cont. Ann. Baron. a. 1277. §. 6. 7. p. 262.* Dominus de PAPPENHEIM *Hist. Austr. ap. FREHERVM p. 328.* Ac priorem certe Ducatum Ottocarus non quidem eripuerat Imperio, euincente §. 3. *Laudi*, sed Iure uxorio Margarethae, ultimi Ducis Austriae Friderici lineae Babenbergicae, Sororis, viduae Henrici Regis filii Friderici II. Imperatoris, acquisiuerat dotis titulo, qui tamen concidere debebat dimissa per diuortium coniuge, probatoque de Austria faeminino Feudo, priuilegio Friderici I. Posteriori ab Ulrico II. Carinthiae Duce, e Comitibus Spanheimensibus oriundo, mascula prole a 1269. orbato, non quidem *parata pecunia*, sed ex testamento adeptus erat, at Caesare refragante. CZECHEROD *Mart. Morau. L. 3. c. 7.* Ut ergo auferret in his terris ipsi potentatum, in Morauiae Bohemiaeque regnis corroboraret, uexilla Austriae ac Car. retinuit, caetera obtulit Kambergae. Obtinuerat enim, tot tangere uexilla, quot principatibus Potentatum praecerat inuestien-

dus

a. 1276.

dus. Quare & ipse statim Ottocarus, hastis ablatis, rimatus est, dubiam in his terris ipsi reddidisse superioritatem Augustum. Qui nec diutius cunctatus est, Austriam filio Alberto, Comitis Tyrolensis socero impertire, Carinthiam uero Comiti Mainhardo, Austriacis in simultaneam inuestituram assumptis, sed tamen eius uirtute, exarescente mascula stirpe in Henrico II. Carinthiae, exclusis. CHRON. HIRSAUGIENS. a. 1282. Paralipomena ap. VRSPERGENSEM a. 1278. HIER. MEGISERI Ann. Carinth. p. 113. ANONYMI Litterae responsoriae ad Nobil. Literatum p. 121. Aliud adhuc exemplum succurrit in Pomeraniae historia, pondere ac excellentia nullo inferius. Admonent enim nos Comitiae Augustanae institutae a. 1530. Pomeraniae Duces Iurium confirmationi inuigilantes, sanguineis uexillis solenniter fuisse inuestitos. Tot symbolis hanc eos recepisse, quot Dominatibus Principes eluxerint. SPENERVS Op. Her. P. 2. L. 1. C. 13. §. 26. p. 90. Decimi ultimique uexillorum, quod Viedomium spectat, oblitus est GOLDASTVS Pol. Imp. P. 6. n. 3. p. 361. qui eitam Butzcouianum legit pro Guzcouiano. Id singulare est, nostroque argumento admodum proficuum, quod refert Idem §. 14. de Marchionibus Brandenburgicis, quod ui simultaneae inuestiturae ac transactionis cum Georgio Grimnizii conclusae, in spem futurae successionis una cum Inuestiendis Pomeraniae Ducibus, recipiendi tangendique uexilla studuerint, nauauerintque operam. Ut adeo non opus pluribus coaceruandis testimoniis ueritatum. Praesertim cum prolixiori studio tum hanc spartam, tum illud argumentum de moderna Inuestitura enifera, nunc etiam Ecclesiasticis Principibus communi, occupauerint exornauerintque Ill. Dn. a LVDEWIG T. 2. Opusc. p. 574. & Ill. Dn. GUNDLINGVS, Patronus ac Doctor meus summopere colendus, integra diatriba de feudis uexilliferis, ac nouissima Parte 26. Gundlingianorum n. 4. Illud adhuc, ut diximus, a nobis agendum, ut latius eamus probatum, qui uocabulum fanonis, banni, hastae, apud gentes habuerit, retinueritque significatum potentiae? Et ita quidem dignum obseruatu, tempore ueterum Germanorum, Duces de quibus TACITVS c. 7. egit, exules exstitisse temporibus pacis ac quietis, ac feruentium bellorum denique tumultibus accepisse militarem dignitatem ornamentumque martiale. Hoc nimirum distincti ac

1530.

Origo consuetudinis, Vexilla habere instar

*Symboli au-
toritatis.*

*Fanonis si-
gnificatus
nominalis
innuit pote-
statem.*

plebeiis secreti praeibant, eo quidem effectu, ut obsequio prosequeretur afficeretque agmen ipsum Dominum. Hunc TACITO ac AGATHIA docentibus, auito sermone Gothorum dixerunt *Fanum*, quem omnes secuti sunt, testibus MYREO ac BALVZIO, hastis, bruniis, seu uoce teutonica, *frameis*. vid. IOS. de la PISE *Histor. Princ. Auras.* p. 27. CHIFLETIVS *Anast. Child.* p. 219. PITHOEVS *Glossar. Salic.* p. 710. TH. BARTHOLINVS *antiqu. Dan.* L. 2. c. 7. p. 365. Ill. Dn. GVNDLINGIVS *d. l.* p. 8. Accersere hic possemus varia ex IVNII *uersione Euang.* testimonia, uerum non deerunt alibi rationes, omni aeuo, uocabulo Fan, Fanon, cohaesisse notam auctoritatis ac potentiae. *Faunos* nouimus Deastros fuisse, quorum cultui nemora ac quercus, arbores ob causas certe arduas Iuris diuinoris, Gentes uetustae Graecorum Romanorumque *ἀπὸ θεῶν* lucorumque superstitione infectae, destinauerunt ac consecrarunt. v. BROTVFF *Chr. Mers.* p. 462. PEIFER *Lips. Chr. L.* 3. de zuttibero, p. 229. *Fanos*, scimus Gothos cum ad christianorum castra transiissent, malos genios nuncupasse, hodieque Suecos appellare. Idolum Pan, Kan Perfarum, Tartarorumque Chan, Banus Croatiae, trita apud omnes sunt uocabula, quae nihil praeter dominatum insinuant notantque. *Fanum*, summum Numen, Idola, simulacra Gentes septentrionales compellasse, testis est CANISIUS *Lect. ant. T.* 2. p. 407. n. 20. p. 411. n. 24. *Tanfana* in Marfis, per Dempfanne in Comitatu Rauensbergensi corrupte exposita, est Dea inter abietes vid. *Consult. Dn. MEINDERS de religion. Sax. Gent. diff.* 3. p. 125. *Molofandus* satrapa marforum ap. TACITVM *An. L.* 2. c. 28. n. 2. Iudicii Dominum designat, & decem alia uocabula supersunt, quae si anquiramus, dicta collustrant apposite. *Panevvitz*, Interprete Cl. Dn. FRENTZELIO inuoluit scyptico, hodieque slauico idiomate apud Henetos ac Polonos, Dominantis filium, *Ponouvie*, regni senatores, *Panna*, dominam, SALMASIVS *Epist. L.* 1. ad Voss. Ep. XIV. Et huius significatui ex caeteris sexus sequioris uocibus ex asse respondent Gothicum uocabulum *Fana*, graecum *βῆνα*, *βανα*, latinum *Venus*, ex quibus ad recludendum referendumque facillime, uetustum *Quena*, ungaricum *Kone*, danicum *Kun*, Reginam denotauisse, ipsosque Scriptores graecos, qui tot Eruditis eo uocabulo impo-

sue-

fuerunt, per *Amazones*, quas HERODOTVS L. 4. c. 110. uocat *uiri-
cidas*, Mulieres ac Domicellas ad paludem maeoticam sedentes
significasse ac intellexisse olim. vid. Cl. HICKESIUS *Gram. Angl.
Sax. p. 132.* Is. VOSSIUS *ad Pomp. Mel. p. 142.* IOH. PHIL. PAL-
THENIUS *Annot. ad Tat. p. 301.* Ipsi Duces, ut progrediamur nunc
amplius, fustem frameamque, insigne militaris potestatis gesta-
bant, cui adiecerant in extremitate linteum, fasciamque. SPEL-
MAN *Aspilog. p. 90.* REN. FRANÇOIS *dans l'essai des merueill. c.
42. p. 361.* AEG. GELENIUS *de Col. Agr. Magn. L. 2. S. 9. p. 151.*
Et ille mos nec incognitus aliis fuit gentibus, Graecis puta ac
Romanis, sub hasta publicae potestatis indicio non solum uen-
dentibus. Etenim hi fortioribus Viris, uti notant GRVTERVS,
VOPISCVS, SALMASIUS, ac ad SALVSTIVM Cl. WASSEVS, hastas
praesentarunt habueruntque ipsas sceptrorum instar ac diadema-
tum regni. Perinde ut aliquando Franci aduenientibus Regibus
ac Dominantibus item praefendis signis obuiam procedentes. vid.
HARDVIN *Num. Prouinc. p. 863.* TVRNEBVS *Aduers. L. 22. c. 12.*
GREGOR. TVRONENSIS L. 8. c. 1. Vt itaque non adeo inconsidera-
te ualeamus asserere, ab ipsis *Fanonibus*, *Brumiis*, quae a Danis di-
cuntur *brynthwarae*, frameis itidem, quibus alligauerant funes ac lin-
teum, ipsos praefectos sortitos esse significatum, uel ex fide curatio-
rum a primis praefectis ipsos *Fanones* nactos fuisse denominationem.
conf. Cl. DODWELLI *Diss. de Parma equ. Wouvard. a Th. HEARNE ed.
§. 6.* *Fram* namque, monosyllabum, apud Celtas ac Gothos,
Imum, Praecedentem, *Framiste* excellentem, designabat; Inde
descendant *Frea*, *Froa*, siue *Domina*, *Frohn* siue *dominicum*,
Brennin, *Brennindis*, antiquis Gaulis hodieque *Waliis* lingua
Cambrica, *Rex*, *Domus Regia*, *Brennus*, *Pyrenaeus*, ceu vo-
ces sonantes eminentiam altitudinemque. Et hinc etiam ipsi Do-
mini ac Duces militares, *Fani* dicti, uirgis seu hastis adnexis lin-
teolis, imposuerunt significatum, qui sub uexillorum, *der Fah-
nen*, etiam nunc uenit nomine. Fabulas enim declamauit or-
nauitque sublesta fide WETSTENIUS *Orat. IX. de lingu. Graec. praer.
contendens*, quod Romani signum militare, *βανδον* uocauerint,
fuerintque mutuati ab eis Germani uocabulum *Fahnen*. Cum
certius omnino sit, per irruptiones utrorumque Gothorum, Heru-
lorum, Longobardorumque, usum horum insignium apud Ro-

Quid eius
realis nota
uerit?

manos denique inualuisse, Romulidumque linguam e Celtico sermone Germanorum praecipue accepisse sonum ac ualorem, vid. GROTIVS *eleg. prol. ad 1. Goth. p. 18.* PICCARD *de prisco celtop. L. 3. p. 92.* Quae, si non omnibus arrideant, soluant ex innumeris uelim rationibus SCHRIEGKII, BEGANI, PRASCHII, SALMASII, TENTZELII ac LEIBNIZII eas saltem, quas Doctiss. Abbas PEZRON *de antiquitate nationis & Lingua Celtarum Parisiis contra uulgares ac Systematicas doctrinas patrio sermone typis exscripsit diuulgauitque.* vid. DIONYS. HALYCARNASSEVS *L. 1. Ant. Rom. c. 89.* MABILLON *Itin. Ital. p. 141.* THEOD. KIRCHMAIER *de Teut. Lingu. act. n. 8.* BOXHORN. *Orig. Gall. c. 2. 3.* STIRNHIELM *Anticlauer. p. 87. & §. 8. b.* Quorsum etiam pertinet, quod Germani consueuerint quoduis operimentum, fasciamque linream appellare fannonem, & a ligatura, banonem. Adferit illud apprime de phanone sacerdotum, distinctissimo, quo papicolae cataphracti incedere solent, indumento, messgefand, RHEB. MAVRVS *de Instit. Cleric. c. 18.* & de Mappa idem enuntiat *Monachus Wissenburgensis.* Ut ideo nos nihil moueat, quin repetamus fidenter causas significatus vexillorum ab eis, qui pollentes autoritate ciuili uel militari eis praefuerint populis temporibus antiquis, Ducibus nimirum, Comitibus, Baronibus, caeteris. Ac haec ipsa propius nos inuitant ad perpendendas natales Inuestiturarum cum bannis, meri mixtique Imperii ac superioritatis Principum probatis indiciis. vid. DN. SCHILTERVS *Ex. 6. ad Dig. §. 9. & L. 1. Iur. Publ. Tit. 24. §. 2.* Quare principio id probe obseruandum, Duces sub Francis milites eduxisse in aciem, ius dixisse, sed dependenti auctoritate, omnium *αυτοκρατίας* Iure destituti. MEIER *Annal. Flandr. L. 11. p. 10.* DOVSA *Annal. Batav. p. 193.* VOSSIVS *Ann. Holl. p. 5.* DV CANGE *Glossar. T. 1. p. 454. sqq.* Inde uoces, *Bannerii*, *Bandereti*, *Bandophori* seu uexilleferi iustitiae apud Scriptores admodum frequentes, nobis sunt rationum instar milites fuisse tum Duces ac Iudices. LAMRECIVS *L. 2. Comm. p. 953.* BENNO *de Gest. Gregor. VII. Chron. Casin. L. 1. C. 26.* SEGOING *Tbres. Her. P. 2. pag. 51.* Bannum uero, *Bandon*, *Bandora*, ac *Fanon*, symbola potentiae, coincidunt, tribueruntque eis, qui his eminebant, auctoritatem ac regimen. vid. P. I. ARNEFRID *de gest. Longob. L. 1. c. 20.* ANASTASIVS

Origo bannerorum ex aetate Francorum.

STASIVS in Leone III. p. 125. Cl. FAVCHET de l' origine des Cheu-
 Es 1. c. 3. p. 28. Ms. LABOVR de l' origine des armes n. 80. n. 104.
 Primum namque haud ignoramus, quid denotauerint uocabula,
 Panner, Banni, Bannerium; hastas nimirum seu uexilla, Domi-
 nos ense ac Iure in iudiciis ac bellis iudicantes, ac ipsum de-
 mum militem qui sequebatur Vexilliferum. VARENNE Comm. de
 armis P. 3. p. 493. Post exploratum habemus, bannire significare
 praecipere, statuere, Heribanum inuoluere citationem ad seque-
 lam, Bant, unde Brabant, Dynastiam, Tractum, Fribons, limi-
 tes liberos, Bannitos lingua Anglosaxonica notare homines a magistra-
 tu punitos, e limitibus expulsos, & quod sponte sua fluit probauit
 que GLABERVS Histor. L. 2. c. 10. Bannum Regium, summam Iu-
 risdictionem a Rege collatam. vid. DITMARVS L. 7. p. 91. Capitu-
 laria Carol. M. cap. 1. a. 802. c. 40. LVCAS TVDENSIS p. 63. Cod.
 Carol. Ep. 88. VGHELLVS Ital. Sacr. in Episc. Ascul. T. 1. p. 849.
 52. 960. Charta ap. MABILLON T. 5. Ord. Bened. p. 88. Tum
 constat ex HVNDIO ac OBRECHTO, quem a GRYPHIANDRI censu-
 ra liberauit Cel. Dn. GVNDLINGIVS, sub uexillo Ducum acta fuis-
 se iudicia, ac adhibuisse Francos in mallis ac staplis hastas ere-
 ctas signiferas, tesseras auctoritatis ac potentiae, eo demum aevo,
 quo Ius in basilicis atriisque ecclesiarum dici cepit, abrogatas.
 Verum ex his clauem accipimus in adyta morum uariorum pro-
 uinciarum penetrare penitus. Ex ZMMIO enim docemur, apud
 Frisios ex Legibus Vbstallbonicis lignum erigi ac signum in Iu-
 diciis; ex LOCCENIO, apud Gothorum propaginem Succos, non
 secus ac apud Heluetios, in statariis iudiciis uexilla in terris defi-
 gi; Ex SIMLERO, apud Bernates, Vexilleferos amplissima dignitate
 praefulgentes praefuisse urbibus, ac defunctos esse Iudicium offi-
 cii. Ut ea silentio inuoluamus, quae de praecipua hac potesta-
 te ac basso Iure Magistratus, ex moribus gentium ubique fere
 obtinentibus, ex POGGIO attulit confirmauitque testimoniis ANT.
 MATTHAEI Cel. BALZIVS in uet. monum. collectonibus. vid. Exc.
 Dn. GVNDLINGIVS Diatr. §. 13. De lumine tamen hic gloria-
 mur, quod ex dictis affulget causis ac doctrinis, cur Ius Prov. Sax.
 meminerit in mallis lignorum ac hastarum? cur eas in ex punien-
 dis examinandisque maleficis ac delinquentibus magistratus erexe-
 rint,

rint, hodieque aliquando admoueant? cur uexillis conuocauerint puniendos ac citandos? cur Archi-Episcopus Moguntinus cum stabulis regiis, ut audiunt in Capitularibus Francorum, inuestitus fuerit? & cur tot etiam nunc supersint exempla, quod Ciuitates cum Teutoniae tum Italiae summos Magnates uexillis exceperint, in turribus fustes expanderint, obtulerintque Proceribus uexilla, instar symbolorum Domini? Denique cognitu facillimum est, qua ansa ortum sumserit uocabulum *Bannerherr*, quod alias efferimus per uocem *Baronis*. Etenim, eo Duces tempore Francorum omnes sunt insigniti, vexilliferâ dignitate conspicui. Quam & eousque retinuerunt, quousque nondum inhaesit ossibus eorum sed personis, officium uexilli ac potentiae. DVCHESNE T. 1. p. 486. Verum nactis haereditariis Iuribus, iisque ad posteros stabiliiori Lege translatis, Baronum nomen penes eos permansit, qui destituti Ducatu, marchionatu, caeteris Dominatibus, in tractibus, castris, ac *auitis* possessionibus, seu *alodiis* suis pro lubitu degerunt, ueneruntque nullatenus nec equitum aut ministerialium nec militum gregariorum numero. Hinc cum proxima denominationis causa in oculos incurrat, opus non est, ut e longinquo quasi Barones a Bar, Barn, Barnas, aliisque glossis denominemus cum IVNIO ac MATTHAEI *de Nobilit. L. 4. c. 7. p. 939*. Satis certe nostras coniecturas euidentes reddit, aliud, quo se torquere solent Doctores, uocabulum, *Semperfrey*. Quamuis enim non ignoremus, respici a SCHILTERO *in Com. ad Ius. Allem. c. 1. p. 19*. ad *missos regios, Sendbabre*, ad expedienda negotia Imperii ablegatos; malumus tamen hic nostris quam illius cogitationibus abundare. Praecipue cum eius doctrina praepotentes non solum Francos, sed etiam tot Principes Imperii, Henrici Vti, Ludouici Bauari, immo adhuc Caroli 4^{ti} temporibus, uendidet pro Regum Commissariis, adeoque, ne ipsa corruat, infestet impugnetque genuina Iuris Publici elementa. Nobis uidetur potius, explicari illam formulam couenientius ex ipsa commentatione de *banno* ac Iuris dicundi facultate. *Centa* enim nihil aliud est quam *Bannum* ac iudicium, ac *Centenarius* insinuat prouincialium Iudiciorum praefectum. vid. VEGETIVS L. 2. c. 8. 13. *Lex salica* T. 46. §. 1. *Lex Longob. L. 2. Tit. 52. §. 10*. Haec sicuti ex innumeris diplo-

diplo-

diplomatis Henricorum Rudolphi I^{mi} ac monumentis Franco-
niae Sueviaeque abunde dispalescunt; ita etiam positum est extra
aleam dubitationum, uocem *Centenfri*, nunc *Semperfrey*, sub
Francis indicauisse Ducem, Baronem, Iudicii vel militaris vel
ciuilis Dominum praesidemque, subiectione ipsius Iudicii exe-
mum. Quod uel ex illatione quoque oppositi, der *semper Leo-*
dum, *Litorum* i. e. subditorum, nanciscitur robur ac confirmatio-
nem, utpote qui coram Locorum Iudicia a Iudicibus conuoca-
bantur tenebanturque comparere. Vt adeo haec consulto fusius
exposita, satis ualeant rerum cupidos instruere, quaenam causa
fuerit, seruatarum olim in Imperio Germanico formularum banni
ac uexillorum, loco uocum Territorialis suprematus. Et ex ipsis his
dictis abunde insignes infra §. 17. patebunt conclusiones ac effectus
de differentiis Ducum Francorum ac Postcarolinorum, ex his gene-
ralioribus ad limas pragmaticas examinandis. Iam promouemus pe-
dem ad ceteros significatus, suppare Superioritati. Eorum praecipua
est formula: *cum omni iustitia ac Iure*, in diplomatibus Ottonum, Cae-
sarum Saxonum, ad Seculum XII. usque admodum usitata. Plurimum
loco, unicum illius exemplum prodeat in conspectum, quod
consignauit W. HVNDIVS *Metrop. Salisb. T. 1. p. 77.* Is enim exhi-
bet notabile diploma, quo Frid. I. Imperator litem inter Du-
cem Austriae ac Saxoniae propter Ducatum Boioariae agita-
tam, his uerbis *insignibus* sopit terminatque: *Ne autem*, inquit
Augustus, *gloria dilectissimi nostri patru Henrici Ducis Austriae*
minui uideatur hoc facto, de Iudicio principum, illustri Duce Bo-
hemiae sententiam promulgante, & omnibus principibus appro-
bantibus, *Marchiam Austriae in Ducatum commutauimus, & illum*
cum omni Iure praefato patruo & uxori suae in beneficium concessi-
mus, ut filii ac filiae illum teneant, ac nulla persona in eo sine Du-
cum consensu aliquam iustitiam i. e. REGALE, praesumat exercere. E-
iusdem commatis uetustiori aetate est simplex notio: *superioritas.*
Prouocamus saltem ad chartam apud PONTANVM L. 8. *Hist. Gelr.*
ad a. 1377. qua Carolus 4^{tus} Wilhelmum Ducem de Gelria inue-
stitiuit cum *superioritatibus*, Iuribus, feudis, homagiis. Et hoc i-
psum diploma, dum mentionem fecit inuestiturae cum *Territoriis*,
exactioris examinis occasionem nobis suppeditat, ut penitus in-

3. formula:
cum omni
Iustitia ac
Iure.

in dipl. ab.
a. 1156.

4. Vocabu-
lum: *superi-*
oritas, adie-
ctione carens
a. 1377.

G

qui-

5.) Vox:
Territorium

ex dipl. A.
1220.

A. 1356.

6.) Districtus

A. 1356.

7.) Ditione

A. 1125.

quiramus, numne *Territorii* uocabulo antiquitus Ius Territoriale fuerit indigitatum? Collimasse huc suis temporibus CAM. BOREL-
LVM *conf.* 86. n. 12. MINGIVM *de sup. th.* 6. in f. REINKINGIVM *de*
R. S. & E. 1. cl. 5. C. 2. 5. n. 8. 9. loquuntur quidem omnes eor-
um litterae, sed sine monumentis, die ac consule. Explebimus
defectum, duobus diplomatibus, iisque maximi momenti. Pri-
mi testis est GOTOFREDVS, *monachus Coloniensis*, mentionem inii-
ciens constitutionis Friderici II. qua notanter sanciuit prohibuit-
que: ne *officiales*, Principum *Territoria* i. e. Iura Territorialia cor-
rumpant, ac in *Eorum Ciuitatibus*, s. in *theloniis* s. *monetis*, sibi
adrogent aliquam Iurisdictionem. Alterum est Seculi decimi 4^{ti},
quo ipse hic stilus in Curiis fuit frequentior. Clara enim sunt
verba diplomatis Caroli 4^{ti} ap. IAC. WENCKERVM *in monum. ad*
Pfalburg. Iura p. 72. 73. quibus ipsa *Lex pragmatica aurea*
Tit. XI. §. 1. 2. pondus addit ac robur. vid. Ill. Dn. a LVDEWIG
Com. AB. d. l. x. y. Et his ipsis nec calculum suum inuidisse Ill.
Dn. LINKERVM, *de sup. Terr.* p. 21. innuere uidentur ipsius uerba:
Dicitur super. Terr. etiam Territorium, quia hoc formaliter accipitur:
Sed prolixiores in hoc argumento sunt KNICHEN *de subl. Iur. Reg.*
p. 21. n. 230. SURD. *dec.* 129. n. 14. 10. KOPP *d. q.* 42. n. 10. HIL-
LIG *in Donell. enucl.* 17. c. 9. l. c. HENNINGES *adnot. ad BECKERI*
IP. L. 3. c. 2. p. 121. Porro *Districtus* uocabulo eadem aetate con-
sueto, saepius utuntur chartae ac A. B. T. 15. §. 4. T. 25. §. 2.
eodem certe significatu. Licet enim illa uox apud Romanos par-
uos tantum terminos, glossatorum suffragio, notauerit, exulat ta-
men ejus sensus ac explicatio in terris germanicis, quibus Comi-
tum priuatorumque limites uocabulo pagorum propterea saepius a
districtibus sunt distincti. Faciunt huc ex WENCKERO d. l. uerba
diplomatis: *Et tota ejus Iurisdictione seu DISTRICTV fuit pro-*
hibitum, ne quis homines & ciues Ecclesiae in Pfalburgerios audeat
suscipere. Cui prorsus assimilatur terminus *Ditionis*, quo utitur
uetustius testimonium Lotharii apud DODECHINVM p. 470. Fuit e-
nim in Comitibus quaesitum: utrum fornicatoribus ac delinquenti-
bus subditis iuste abjudicata pertineant ad *Ditionem regiminis*, seu
Iura Territorii ipsius Domini, num ad Regis proprietatem seu
fiscum Caesarem? Cui merito responsum, *cedere illa non Caesari*
sed

sed regiminis subiacere ditioni. *ad. Nouiss. capit. art. 21. & DATIVE de P. P. L. 3. c. 12. §. 148.* Sicuti autem prisca seculorum barbarie Icti Germanici Italorum philosophia inani de continuo Imperio Romano prorsus inescati, Ius publicum Germanorum ualde perturbarunt, conflaueruntque dogmata, Romanorum phraseologiis, *Monarchiae, Magistratus, Edictorum, Placitorum*, earumque significatibus mire corrupta; ita nec hic defuit occasio Potentatum ac superioritatem Principum, *Jurisdictionis merique Imperii uocabulis* obfuscare ac inuoluere caliginibus. *MEVIUS P. 6. Dec. 252. TREVTLERVS uol. 1. D. 3. §. 6. uol. 2. D. 8. l. a. ibique laudatissimus BACHOVIVS, uulgo quidem cum GIPHANIO, BESOLDO, HUNNIOQUE dictus apostata.* Supra iam scriptum est, quid damni ac incommodi rebus Imperii intulerint Leguleii ac romanizantes, qui glandibus uescuntur quotidie, ac a uera tramite, de qua tamen gloriantur, antiquitatum Iurium ac institutorum Romanorum aberrant, digrediunturque quam saepissime. *vid. Exc. Dn. HEINECCIUS, Vir antiquitatum Iuridicarum uersatissimus Ant. Rom. ad. I. praef.* Nunc nouum accedit exemplum, quo facile patescit, & ipsos haud erubuisse, ad regulas Jurisdictionis eminentiorem potestatem, ac amplissimos suprematus effectus ad meram Imperii normam redigere ac aestimare. *vid. Cl. Dn. GRIENERVS eleg. diss. de praeciud. Princip. Imp. ex abusu Iur. Iust. p. 21. b. Doctiss. Dn. NIC. GVIL. DRESSELIVS Adnot. ad Exc. Dn. SCHOEPFERI Synops. L. 2. T. 1. BRUNNEMANNVS Diss. 11. §. 26. Dn. STRYCKIUS V.M. disc. prael. §. 40. Deductio Sax. Princ. in Clu. p. 8.* Testantur illam audaciam plurimum Consilia, Commentationes, Decisa, quibus, conductis Legum farraginibus, Principum facultates, Jurisdictionis limitibus contrahunt, coercent atque restringunt. *v. Dn. HVGGO de statu Reg. Germ. c. ult. Perill. Dn. a PONTIKAV de priuat. cond. Princ. c. 2. Dn. a LINCKER de Lib. Stat. Imp. m. 2. §. 2. KLOCKIUS rel. 72. n. 55. Conf. V. 1. c. 8. n. 115. GYLMANNVS T. 1. P. c. 12. BUSIUS ad L. 1. §. quaec. de offic. n. 6. Ut adeo mirum non sit, transisse etiam haeresin Ciuilitarum in ipsas Curias ac Sanctiora Iudicia, asserentibus copiose litteris ap. Ill. Dn. LEIBNIZIUM Cod. Dipl. P. 1. n. 93. 31. 32. 85.* Verum etiam hic diplomatum fides interponenda est, ne ex nudo saltem nostro asserto, Superioritatem sub *Jurisdictionis*

8.) Jurisdictionis

dipl. a. 1180.

a. 1220.

9. merum
Imperium.

ex dipl. ab.

a. 1314. 1346.

10. Aureus
Circulus.11. formula:
cum omni-
bus iustitiis
ac regalibus.

tionis tegumento delituisse olim, uideatur titubantibus. Auxilia adfert AEG. GELENIVS L. 1. Syntagm. de magnit. Colon. 7. chartâ Caesaris Friderici I^{mi}, qua partem Ducatus Westphaliae ac Vngariae, Archiepiscopo Coloniensi obtulit tradiditque cum omni *Iurisdiotione*, Comitatus uidelicet, Curtibus, Beneficiis, ceteris. *add. Cl. HICKESIUS Diff. Epistol. p. 60. in not.* Eundem tenorem repetit constitutio Friderici II^{di} Imperatoris supra excitata, eiusdemque charta, docente *Chronico ALBERICI*, qua Principum Iura firmavit statuitque: ut unusquisque Magnatum quiete utatur libertatibus ac *Iurisdiotionibus*, potestatibus nimirum supremis. v. *Card. TVSCH L. 1. concl. 545. n. 6. SCHILTER I. I. P. T. 2. Tit. 16. §. 5. p. 118.* Nec destituimur diplomatibus, quae inuolucris utuntur *meri Imperii*. Et haec quidem debemus *Annalibus Treuirensibus*, quae chartarum mentionem iniecerunt, quibus Ludouicus Bauarus ac Carolus 4^{tus} Balduino Archiepiscopo, Oppida, Ciuitates ac Castra impertiunt, confirmantque cum mero ac mixto Imperio, eiusque animaduertendi exercitio. KYRIANDER *an. Treu. P. 15. p. 159. 194. sq.* Quare ad intelligendum pro-na est occasio, quo stilo significatuque scripserit FERD. VASQVIVS L. 4. *Controu. Illustr. c. 1 n. 1.* Regnorum & Principatum program puppinque absolui in *Iurisdiotione ac mero Imperio*, olim nimirum potentiam supremam indicantibus. Olim diximus, cum nos non fugiat, frustra hodie nonnullos significatum meri Imperii Romanorum, in laxiorem sensum Germanicum studuisse transferre, illudque exemplo *Philippi Hassiae Landgrauii*, contentis de Vrbe Hoxariensi. BROWERVS *An. Treu. L. 17. c. 5.* SCHILTER *Ex. ad. ff. §. 9. L. 1. I. P. T. 24. §. 2.* SPRENGER I. P. L. 3. c. 20. HORTLEDER *de caus. B. G. L. 4. c. 6.* MICHAEL *de Iurisdiot. concl. 44. ac Instr. Pac. art. V. §. 14. art. 11. §. 4.* Id vero singulare uidetur, quod ueteri formulae: *dare aureum circulum*, inhaeserit ipse complexus Iurium superioritatis. Testes hic sunt DV FRESNE *Gloss. ad script. med. & inf. lat. T. 1. p. 997.* ibique sufficientes rationes. Notius est, quod ueteribus chartis formula: *Confirmauimus omnia regalia, uel dedimus ei iustitias*; ipsam inuoluerit superioritatem. Et haec adeo communis est, ut praeceteris locum occupauerit in chartis Inuestiturarum ac diplomati-

mati.

matibus. v. *Dn. HERTIVS de sup. Terr. §. 2. ac §. sq. b. lit. n.* Quo sensu etiam accipi debent, quae docuerunt *BOCERVS clas. §. disp. 10. Tb. 67. KNIPSCHILD de Ciu. Imp. L. 2. C. §. n. 14. TABOR de metat. c. 6. n. 5. 7.* cum nunc alias ei omnino fallant, qui causam ac effectus nolunt penitus distinguere, sed coloratis rationibus ipsam Superioritatem malunt imminuere, v. *VALASCVS de Iur. Emphyt. qu. 8. n. 34. WEHNER Obs. Praet. p. 334. LINDENSPVR de Imper. mutat. c. 29. n. 85. SIXTIVS L. 1. c. 1. p. 20. REINKING r. cl. 5. c. 3. n. 18. Acta Lindau. p. 647.* Quodsi etiam expectes quid de expresso in ueteribus chartis uocabulo *Aduocatae*, a defensione non raro distinctae, censeamus, hoc saltem a nobis assertum accipies, non deesse sufficientia documenta, innuisse saepius illud ipsum *superioritatem*. Tot enim instrumenta testantur, transiisse ab Imperatoribus eorum Iura ad alios cum pleno exercitio, adeo ut Aduocati in subditos Ius Territorii, quod tuebantur, exercuerint habuerintque omnes inde redundantes effectus. vid. *EHRENBACH Archontolog. c. 21. 22.* Eleganter de hoc argumento edisserit *H. MEIBOMIVS Script. R. G. T. 3. p. 233.* cui nec denegarunt lapillos suos, ac consensum consuetudinibus innixum, *COCKIERIVS de aduoc. qu. 27. n. 3.* ac testes apud *KNICHIVM c. 4. n. 305. - - 355.* Argumento tamen *GOLDASTI* uim nullam inesse arbitramur, cum suspecta fide superbiat Poetarum, quorum relationes in historicis sub beneficio Inuentarii plerumque recipiendae sunt. Potiori Iure prouocamus ad chartas *Henrici 4^{ti}, Acta Meurenfia p. 12.* ac *MIRAEVM Belg. Dipl. L. 2. c. 35.* ex quibus sitim satis restinixerit cupidus ueritatis, num conferat aduocata facultatem Iuris dicendi, onera exigendi, iudicia exercendi, comparandi in iudiciis ac bella ineundi? vid. *Triumph. S. LAMBERTI c. 3. MASSON An. Franc. L. 3. p. 305. LAZIVS Comm. Reip. Rom. L. 12. c. 1. p. 919.* Possemus hic ex *GALLANDI Tr. de uexillis p. 31.* multa huc facientia de auriflamma Gallorum, symbolo potestatis in aduocatiis, congerere, nisi omnem defectum abunde explerent adaugerentque satis fidem asserti ipsa diplomata apud *DV CANGE glossar. T. 1. p. 87. init.* quibus cum in Comitum Brabantiae, tum in Bertholdum de Zeringen, plena Iurisdictio translata est per aduocatas. Vt alia aduocatiarum Germaniae instrumenta nunc non

12. Aduocata.

dipl. a. 1086.
1210.

Recentissimum est nomenclabulum: superioritas Territorialis.

accerseamus prolixè, v. *Illustr. Dn. THOMASIVS de legislat. pot. contra Ius Comm. §. 31. Dn. a LVDEWIG Op. miscell. T. 2. p. 903. q. MAGER de aduoc. c. 2. n. 200. 201. c. 9. 10. n. 386. Ius Sax. prou. L. 1. a. 59.* Propius nunc accedimus ad recentiores ac hodiernas denominationes potentatus, & eas quidem, quas uarii Imperii recessus repetunt suppeditantque. Dicitur nimirum in *R. I. a. 1548. §. 47. §. 66. die Landes Fürstl. Obrigkeit, §. 41. 48. die Hohe Ober und Gerechtigkeit; R. I. a. 1555. §. 4. 40. §. 16. 53. a. 1559. §. 21. Oberherligkeit, Landsherrligkeit, Landsherrlige Botmäßigkeit, Landes-Fürstl. Schutz.* v. HEIDEN in FRITSCHI *Exerc. I. P. 10. pos. 24.* SIXTIVS *L. 1. c. 10. n. 19.* DAPP *de Ciuit. Imper. c. 6. n. 18.* PFEITZ *Vol. 2. conf. 94. n. 45. Cap. Leop. art. 3.* Quibus tandem accedit Instrumentum Pacis, cuius principium ac §. 96. Superioritatem appellant *majestaticam*, dum iurium sublimitate exsplendescit per oras totius regionis, repraesentatque & summam imperii, regiamque imaginem. BESOLD. *de Maiest. S. 3. c. 1. n. 2.* STAMM *de Seru. pers. L. 3. c. 10. n. 30.* RELFENDIO *de summa Princ. Germ. pot. c. 3.* GLVTEN *Syll. concl. 26. lit. a.* BOEKEL *Disq. Crim. 4. n. 7. f. 41.* BVRGOLDENSIS *P. 2. diff. 5. n. 7.* SCHRADER *de Feudis p. 10. S. 1. n. 33.* Et ab ipso aeuo, *Superioritas* additamento *Territorialis* per *Art. 5. P. W. §. 12. n. 24.* demum cepit uocari, nomine quidem aliis ideo recentior, significata uerum coaeva Imperio Germanico. Tantum enim abest, ut per illam additionem limites superioritatis *Pax Westphalica*, nonnullis contentibus, restrinxerit, ut potius per tot rerum monumenta supremam potestatem, iam olim Territorii denominatione enitentem, omni sua integritate ac maiestate, totam stabilierit confirmaueritque Germaniae Statibus, vid. *Ill. Dn. THOMASIVS diff. de iniusta oppos. Iur. maiest. §. 4. & §. seq. h. lit. K.* Id mirum est, docuisse haec dicta ipsos saepius Scriptores Gallos in decisionibus ac consiliis, quibus inquisuerunt in diuersissimam naturam Territoriorum, uel limitum potius, Statuum Italiae Galliaeque. v. CEPHAL *c. 418. n. 2.* LANCELLOTTVS *Gall. c. 7. n. 39.* CHOPPIN *de Ciuit. paris. morib. L. 1. Tit. 2. p. 47.* Innuunt contententurque in *oris Latii* apposite locum sibi uindicare adstrictum Territorii significatum VARONIS, CANGII ac GOTHOFREDI, sed haud regionibus

cisalpinis seu Germanicis. Nihilominus tamen sunt ICTI Patrii, dolente LAGO in *Epist. ad. KNICHIVM*, qui iis nequidem intellectis, CUIACIO *ad. L. 53. C. de Decur.* assurgunt, explicationes Territoriorum uiles ac maxime peregrinas ex ISIDORO *L. 19. c. 5. ALB. GENTILI ad L. 239. ff. d. VS. NATTA consil. T. 1. c. 149. n. 19.* immo ex DRVSIO ad nostram Kemp. transformant, obnubilantque potius *amplissimorum* Territoriorum Germaniae Iura, quam illustrent atque facilitant. V. ANT. FABER in *Consult. ac de Ducat. Montifer. P. 1. p. 43.* SCHOENBORN *L. 1. Pot. c. 12.* BESOLD *de Iure rerum famil. diff. 6. c. 1.* STEINBERG *Disp. Basil. T. 5. d. de territorio.*

§. 9. Quoad indolem Potentatus, ardua ipsius momenta ac magni ponderis effectus in lucem nunc debent constitui, ut praeliminari opera, cum ualor ac uirtus dignissimi argumenti, tum operae pretium examinandorum eius natalium, clarissime in oculos incurrant, pateantque latissime. Est namque ille Potentatus *summa* (i) ea ac libera potestas Imperii Principum, qua gaudent pollentque ordinarie (k) per Territoriorum regiones & in politicis & ecclesiasticis uniuersim. Quare uno obtutu facile ad intelligendum, facere utramque paginam hoc in argumento *Iura maiestatica.* (l.) Vtpote quorum uirtus ea *regalium* est directrix, quam ab auitis ac Systemati Imperii coaeuis, temporibus eum circa *Secularia*, (m) tum circa *Sacra*, (n) hodieque conspicimus occupatam illibatamque.

(i) Indignantur huic conceptui affectae Scholasticae philosophiae, crepant proscinduntque flagitiis & RHETZIVM, HENNINGSIVM, ac MONZAMBANVM, quod non erubuerint summae potestatis iniicere mentionem. Fugit enim eos forma regiminis, quam induit exarescente extinctaque sobole Carolidarum; nesciunt pragmaticas historices periodos, ac inueteratis praeiudiciis nullo non tempore pugnant andabatae. Vidit eorum gerras ipse personatus RELFENDSO HEROMONTANVS *de Sum. Pr. G. Pot. c. 3.* ac KÖHNIVS *de modern. Elect. Sacr. Imp. Stat. p. 36.* immo qui ex

Num Potentatus, summa potestas? Aff.

dissen-

Obiectio 1.

Responsio.

Obi. II.

Responsio.

dissentientibus sapiunt ultra uulgus, maiestati aemulam, potestatem eam dicunt definiuntque rationibus licet leuioris indaginis. vid. *Clar. Dn. VITRIARIUS L. 3. T. 15. §. 4. MINGIUS de Super. concl. 7. 54.* Haud enim, Superioritatem Principum, summæ potestati subalternam esse, efficiet uis argumenti, quo *Dn. KVLPIUS ad MONZ. c. 5. §. 28. PAC a LAPIDE diff. 11. §. ult. p. 384 ac Ext. Dn. SCHWEDERVS I. I. P. Sp. S. c. 2. §. 3.* Status Imperii subiectione feudali Imperio ac Caesari teneri, regerunt, urgentque. vid. *BECMAN Med. Pol. disc. 16. p. 277.* Miscent homagium ac Iuramentum fidelitatis cum Iureiurando subiectionis, in haud disparem humanitatem fidemque Caesaris non penetrant, & quod præcipuum est, indolem Vasallorum subditorumque Imperii Germanici a subditis ac beneficiariis Carolingorum nunquam dignoscunt curate. *Ill. THOMASIVS ad Monz. c. 5. p. 479. BURGOLDENSIS ad I. P. P. 1. Disc. 10, 15. p. 261. ARVMAEVUS Vol. 2. Disc. acad. 26. §. 69.* Parum item ad destruendum nostrum assertum faciet hoc, quod urgeat ipsa uox, Territorialis, superioritatem summæ potentiae genus quoddam esse analogum, superioritatem simpliciter dictam, summam quidem indicante §. 74. *I. P.* notare potestatem Ciuilem; uerum additamentum ipsius, quod prædicaretur plerumque de Statibus Imperii, inuoluere summæ potestatis diminutionem. Ut enim taceamus, quam minus apposite ex Logices regulis hic facta sit mentio *analogi & potestatis summæ diminutionis*; totius imaginariæ differentiae fulcrum præsidiumque nititur palladio Iuris Romani. Huius enim sensu, cuius *IASO in L. 3. ff. de Iurisd.* parens est ac auctor, superioritas summam quidem politicam potentiam insinuat significatque, uerum non Territorialis potestas, cum Territorii uirtus priuatorum agrorum, inferiorumque magistratuum districtus nunquam egrediatur. Ast quid commercii nobis cum Territorii uocabulo in usu Iuris Romani? Nobis & de Principibus & regnis, quibus dominium uiget liberum, uocabulum Territorii est commune, ac in significato Iuris publici Germaniæ admodum excellens. vid. *ZIGLERVS de Iur. Maj. L. 3. p. 81. L. B. a FRIESEN de Iure Pr. extra Terr. c. 1. §. 5. HIP. a LAPIDE de rat. Stat. P. 1. c. 16.* Verum est, in allegata *Pacis Paragrapho*, Landgrauiatum Alsatiae cum omnimoda Iurisdictione

ditione in Regem Galliae transferri, adeoque intelligi per superioritatem, summam maiestatem; uerum falsum est per superioritatem Territorialem, potestatem indicari maiestate minorem. Loquuntur saepius LL. publicae promiscue, citra distinctionem utriusque termini, immo, si uera dicere uelimus, doctrina haec Ictorum Patriae, non tam fide ipsius Pacis, cuius art. 5. & 8. §. 30. in omnia diuersa abeunt, quam ipsius REINKINGII de Reg. S. L. 1. Cl. 5. c. 3. n. 6. RVLANDI de Commiss. P. 1. L. 5. c. 5. n. 20. FV-SCHII Pract. Concl. 49. n. 4. CRAVETTAE aliorumque Consiliario- rum auctoritate fisa est atque stipata. ad. Dn. HVGO de statu Reg. Germ. c. 2. n. 9.

(k.) Hinc opus non est, ut de pactis Imperii ac prouincia- rum commentemur fuse, v. Dn. RHETZ I. I. P. L. 2. T. 1. §. 10. PVFENDORF de Stat. Germ. Imp. c. 5. §. 26. ceteri. Pertinet etiam huc Rec. Imp. a. 1574. §. 116. ac Cap. Leop. A. 21. quibus pactum Caesaris continetur cum Electoribus. Adeo ut citra rationem se torserit HENNINGES de potest. Imp. circa prof. c. 7. §. 11. p. 468. cum eis locis Iuribus maiestaticis uim illatam esse sibi persuaferit. Collineant huc LIMNAEVS T. 1. add. L. 5. c. 7. p. 544. & ad Cap. Max. 11. ac Carol. V. art. 9. 18. p. 493. 243. SCHEPLITZ ad Consu. March. P. 4. Tit. 5. §. 5. n. 3. FRITSCHIVS de Conuent. Prou. c. ult. n. 6.

Exceptio; ni-
si adsint
pacta.

(l) Sistunt ea generatim complexum Iurium Superioritatis in Territoriis Statibus competentium, quae sigillatim exprimere solemus per regalia, ad. GAIL. de P. P. c. 16. n. 27. L. 2. Obs. 62. FVRSSTNERVS de Supr. c. 20. p. 63. Remouendus autem hic est cardinalis error, quo STAMLERVS ac socii eius, Iura maiestatica reseruatis Caesareis opponunt, eisque haud pauca detrahunt, ut horum classem extollant augeantque. Curate strinxit in hoc argumento calamum Consult. Dn. GRIBNERVS eis opusculis, quibus Ius fa- mam restituendi concedendique ueniam aetatis Principibus uindi- cavit ex instituto. Cum namque harmonia esse debeat inter Iu- ra Capitis ac membrorum, cum Statuum praecudicio nec doctrina de maiestaticis Iuribus, cum relictis Imperatorum perturbanda erit, iisque intempestiue contradistinguenda. Nesciunt enim ho- dieque, Icti, quatuor reseruatorum significationibus inpertinen-

Exerit uir-
tutem in Iu-
ribus maje-
staticis.

Quae male
opponuntur
reseruatis
Caesareis.

In quibus de-
clarandis
ac pertra-
ctandis opus
est caute.

ter Statuum Iuribus oppositis, se quidem torquentes ac retorquen-
tes, quae uera nota sit characteristica ipsorum relictorum. v. KEL-
LIVS *de off. Iur. L. 2. c. 1.* SLVTERVS *annot. ad Hipp. p. 644.* BE-
CKER *Synt. I. P. L. 2. C. 3. §. 4.* BOEXLER *Not. I. L. 4. c. 1. p.*
531. Tacent de ea uoce Leges Imperii, & unicus ad quem prouo-
cant, locus recessuum, ipsius rei significatum dubium magis red-
dit quam certum. Accedit, quod ipsi cordatiores contraientien-
tes principiorum Iuris publici pragmatici ueritate conuicti, bro-
cardico Plausoribus Relictorum solemni: *Iura superioritatis uale-
re in Territoriis saltem, reseruata per totum imperium*: dicam nunc
scripserint probauerintque axioma: *Posse principes in territoriis plus
quam Caesarem in Imperio.* Leges enim praescribunt per capitula-
tiones, ferunt etiam prouinciales, pangunt foedera, ac eiusdem com-
matis multa inconsulto ac insalutato Rege peragunt, quibus solus Im-
perator non sufficit. v. H. EIBEN *de orig. hui. dicti non ad Castrensem
sed Sec. XIII. refer. c. 8.* FRANTZK *L. 2. resol. 15. n. 47.* KLOCK
Vol. 3. cons. 402. Et quodsi etiam recentius acuum intueamur, ul-
tro dispalescit ex LONDORPIO *T. V. P. 2. Act. c. 97. 101. 113. 118.
sqq.* quaenam difficultates in ipsis tractatibus Pacis Monasterien-
sis inter Caesareos & Galliae Sueciaeque Legatos circa hanc Iu-
ris spatium intercesserint, apparuerintque. Distincte de iis disse-
ruit ITTERVS *de Grad. Acad. c. 6. §. 3. 4.* & quamuis omnes ui-
as calcauerit, quae fuerintque rimas elabendi, filo Ariadnes ni-
hilominus fuit destitutus, gladioque, dissecando nodo sufficien-
ti. Pudeat certe auctores, qui dapes adposuisse sibi uisi sunt, dum
glandibus uescuntur, utunturque uitiosissimis cibis. Quid enim
magis stomachos saniorum poterit mouere, quam communissi-
mum, quo Caesareis reseruatis cupiunt succurrere, medicamen ac
conclusum: Non competere Imperii Principibus ius legitimandi
ex Iure superioritatis, cum Imperator absque Statuum consensu
impertiat legitimationem Principum subditis, uel etiam quando-
que ipsis Statuum naturalibus liberis. Mirum, eos nec Imperii
Proceribus Ius inuestiendi de feudis Territoriorum suorum dene-
gauisse, cum solius sit Caesaris, inuestire de Feudo regali. Ve-
rum haud immorabimur causae, cuius diem natalem ei primum
celebrarunt, quibus uolupte fuit, ex CAII fontibus prata Teutonica
irrigare,

irrigare, antiquata ac noua promiscue corradere, uetusta cum hodiernis, quadrata cum rotundis confundere, ac ex Romanorum decretis Imperiique Germanici Iuribus unum chaos conflare. Quasi Leges Iustinianæ, quibus Iurium exercitium soli Augusto uindicatur, unquam Germanis latae fuerint, aut earum receptio in Europae Territoriis unquam facta sit ad definiendas controuersias Iurium publicorum. Inconueniens est applicatio Legum status antiqui, ad nouum, diuersissimum a priori. Ius enim uariat secundum illius qualitatem, nec opus est tabulis, per expressas Leges aut contrariam consuetudinem mutationes docentibus, sufficit desuetudo ac non usus. Quamuis haec asserta ei omnino concoquere nequeant, qui recentium incuriosi, formulas Graecorum, Romanorumque cancellos non egrediuntur, uel Imperii Romani, postquam aquilinis alpibus superatis in campis Teutonicis conседit, insignem metamorphosin nequeunt palpare uel nolunt.

(m) Hic certe non immerito quis dixerit: *Cui non cantantur hylas!* Innumeri enim in uulgus diuulgati sunt *de regalibus libri, de potestate politica* discursus, ut si quis etiam discesserit ab *ARVMAEO, BORCIO, CYNONE, EINSIDELIO, EVERHARDO, SCIP. GENTILI, MONTANO, IÖRGERIO, POLENIO, SIXTINO, PRVKMANNO, VNGEBAVERO, ac STVCKIO,* aditus pateat ad totidem, ni plures, eiusdem commatis comentatores. Ut eos taceamus, qui ad uentilanda uel minuenda Fiscii Iura in arenam descenderunt, tractaueruntque ea uel uniuersim uel sigillatim, adeoque crocum in Ciliciam inuectasse uisi sunt multis, qui farinam a furfure nesciunt secernere rectumque dignoscere curuo. Nouissima opera est optimum institutum *Doctiss. Dn. GRASSII, Professoris apud Tubingenses clarissimi,* quo id sollicitè egit, ut in argumenta uulgaribus libellis neglecta, inquireret feliciter. Nobis otium non est, desudescere in tradendis regalium, seu stilo *TACITI,* regni Sacrorum diuisionibus, ac fusc exponere, quid *ICTIS* sint personalia, fiscalia, transeuntia, immanentia, reseruata, communicata, quid *I^{mi},* quid secundi ordinis regalia. Nec curabimus eorum lites, qui circa longobardicum

1.) quae ex-
primuntur
per regalia.

2.) recensentur
cum quo-
ad ma-
iora reg.

dicum *textum* 2. F. 56. citra causam uehementer dissident, regali-
umque maioram ac minorum, quae in redbibus plerumque con-
sistunt, distinctionis fundamentum diruunt subuertuntque curate. v.
M. Dn. THOMASIVS ad HVBERV M L. 1. S. 3. c. 6. §. 3. lit. x. p. 91. BOCE-
RVS de regalib. n. 3. 4. c. 2. Id saltem uellemus, ut cautius tra-
ctetur regalium uocabulum, eorumque significatus e cunabulis
romanorum, a nostris foris prorsus eliminaretur proscriberetur-
que. Tot enim errores hodieque supersunt in Iure feudali ac
publico, de *emphyteusi*, *haeredum*, *Ducum*, *Comitumque Iuribus*,
quorum radix ac origo in solis rerum in patria natarum peruersis
Latinorum appellationibus. Quae, cum significatus ipse toto coe-
lo differat, distetque parasangis ab eis innumeris, prudentioribus
etiam imposuerunt imponuntque facillime etiam nunc. ad. FIN-
CKELTHVS *Controu. feud. diss.* 4. Tb. 1. ZIEGLER *de Iur. Mai.* L. 1.
c. 3. §. 9. ARNISAEVS L. 1. *Doctr. Pol.* c. 9. Fallit autem LEHMANNVS
L. 2. *Chr. Sp.* c. 35. in eo, quod putauerit, regalium uocem post
Henricum II. demum inualuisse, cum ex diplomatibus reuincendae
huic sententiae sufficientibus satis constet, iam antea diu illud
abiisse in usum, quo primum Imperatorii Fisci Iura subindicauit,
transiitque deinceps sub Italorum auspiciis ad ipsa Germaniae
Territoria. v. I. MABILLON T. 4. *Annal.* p. 275. VADIENVS L. 1. *de*
Monast. p. 20. Dn. ab EYBEN d. l. c. 10. §. 8. Facile tamen per su-
perius dicta a nobis impetramus, adstipulari eis, qui haud di-
uersam a significato Iurium regionum ac regalium naturam ha-
buisse *iustitias*, merito contendunt, utpote quarum meminerunt
saepius chartae seculi duodecimi, Caesaris praesertim Frid. I. ac
Henrici Leonis. v. *Chron. Constantiense a. 1155. ap.* PISTORIUM p.
427. BROWER *An. Treu.* L. 4. a. 1168. CHAPCAVILLE *Script. Leod.*
T. 2. p. 107. Quid enim mirum, & hanc appellationem ad no-
stras oras peruenisse, Francis admodum consuetam, iisque usita-
tam? v. OTT. ERIS. *de gest. Frid. I.* L. 2. c. 13. FABARIENSIS *de*
cas. Mon. S. Galli c. 8. *Act. Sanct.* T. 6. p. 920. aliique apud HER-
TIVM *de super. ac subiectione territoriali.* Verum accingimus
nos ad texendam seriem syllabumque Iurium regalium ac Terri-
torialium circa profana. Agmen ducat Ius *Pacis ac Belli*, quod
nunc insequantur, Ius *LL.* ac statuta condendi, Legibus derogandi,
ius

ius priuilegia dandi, famam restituendi, ius aggratiandi, moratoria dandi, ueniam aetatis concedendi, legitimandi, magistratus constituendi, conferendi dignitates, Ius asyla constituendi, Nundinarum, Iudaeos recipiendi, relaxandi Iuramentum, ius dispensandi, creandi Tabelliones, Dd. Notarios, Ius feriarum ac fastorum, Iudicia constituendi ac mutandi, erigendi academias, potestas nobilitandi, Ius ordinationes politicas faciendi, monetae cudendae, ponderum, mensurarum, Ius exercituum, pretia rerum constituendi, ius archiui, sequelae, delectuum, hospitatorum, metationum, praesidii, extruendi fortalitia, munimenta, armamentaria ordinandi, uisitationum prouincialium, armandiarum, induciarum, commerciorum, Palatiorum, repressaliarum, Comitiorum, dandae Ciuitatis, foederum, Legatos mittendi, Tribunalia erigendi, homagii, uasallagii, regale uiarum publicarum, ripatica exigendi, Ius fluminum, marium, pontium & pontonum, uectigalium, teloniorum, pedagiolorum, ancoragiorum, Ius conducendi, Ius argentariarum, imponendi tributa, fodinarum, fructuum metallieorum, Ius circa Thesuros, circa mineralia, Ius ad espota quaecunque occupandi, Ius forestale, syluaticum, Banni ferini, uenandi, Iura fiscalia, Collectarum, Gabellarum, census emigrationis ac detractiois, angariarum & parangariarum, Ius postarum & cursus publici, decimarum, Ius stapulae, geranii, grutiae, Salinarum, Albergarii, aperturae, monopolia permittendi & prohibendi, Ius conferendi insignia, caetera. Sunt omnia haec effluuia potentatus, cuius radii non magis quam in maiestatum Iuribus exserunt uirtutis splendorem ac praeminentiam. Et haec ipsa certe, intemperantiae Sectatorum audaciam debuisset restringere, qui uerentur nullatenus subditis per praescriptionem in Iura bonaque Principum ius uindicare perfectum.

ac gratiosa
Iura Terr.
intuitu Pacis
& Belli.
tum quoad
minora.

3.) uindican-
tur a prae-
scriptioni-
bus.

v. ZANGER
de Exc. P. 7. c. 10. HAHN ac RAODIVS de praescript. bon. Pr. p. 13.
11. BERLICH 2. concl. 8. n. 14. PRVKMANN de regalib. P. 1. c. 4. m.
2. n. 111. eff. 7. Coryphaeum eorum recte uocaueris ANDR. OCKE-
LIVM, uirum caeteroqui laudatissimum, cuius rigor in regalium
praescriptione sat crassus, nequidem ipsis domanialibus Bonis
Principum indulsit priuilegium. Cogitent eius, aequae ac FRANC,
STVCKARDI, WERLHOFFII, CARPZOVII, SCHNEIDEWINI, I. V.

BECHMANNI, FINCKELTHVSH, MEVII, aliorumque satellites, quam inconcinna, cum in publici Iuris argumentis, tum nostro maxime, singula sint praescriptionis momenta. v. L. B. F. SCHENCK *Virid. Cond. T. 1. concl. 30.* H. PISTORVS *L. 2. qu. 40. n. 41. 42. qu. 46. n. 22.* Consultiff. Dn. I. W. DIETMARVS *diff. de dominio Iurisd. mediat. §. 20. sqq.* Est eis omnino locus in causis rerum hominumque priuatorum, ne ciues inertia torpeant, ne lites sint periculosae, difficiles, multiplices, ac ne probationis argumenta, rerumque dominia temporum incertorum aerugine obtuantur; CHOPINVS *de Doman. Franc. L. 3. tit. 10.* F. a SANDE *in Consuet. Geldr. Feud. Tr. 2. c. 4.* Verum quis Subditorum, accusabit Principes ignaviae? quis poenam, ubi ius coercendi deficit, irrogabit Superiori, cuius actus non sunt priuatis aemuli? Superiori, repetimus, cui Leges subiectae sunt, qui uinculo Iurium civili solutus, qui aliis Leges dicit, bonis subditisque imperat ex potestatis, dominique, etiam eminentis, ac Legum ferendarum plenitudine? v. Dn. KRESSIVS *eleg. disp. de Iure sum. Ini. sum. c. 4. p. 33.* SCHRADER *de Feud. P. 4. c. 1. 3. n. 30.* T. PAVRMEIST. a KOCHSTED, *de Iurisd. L. 1. c. 23. n. 28.* SVTHOLD *disp. 6. Th. 13.* Adferant quaeso possessorii bonaeque fidei patrocinium, ostendant Syllabum Iurium subditis concessorum, ut pars aduersa tela eorum extimescat. Nullis opus est Principibus exceptionibus, nullis restitutionibus, cum subditi ea careant facultate, qua possent mouere actiones. Ipso Romanorum Iudicio in fundis limitrophis, multo magis in integris prouinciis tituli praescriptionum exularunt, quidni iudicio Germanorum? Nec ambiguos nos reddit anile terriculamentum, immemorialis praescriptio, qua, quod cum longissima efficere non possunt, certo opinantur capessere ac impetrare. Hanc enim qui adlegant, alienissimi sunt a rationibus Iuris Romani, ac Legum occasionibus causisque, quarum ignorantia prima certe origo, quod figmentis ac glaucomatibus pluribus oculos obducant, polluantque idolis peregrinis sacraria Iurium Germanicorum. Inter tot incantamenta Ictorum, exempli instar esset barbarus in donationibus adnexus acceptationis in foris communissimae, ni cerebrinum ipsius praescriptionis tegumentum neniatarum sufficiens documentum. Fallunt enim omnino ei qui

Leges

Leges POMPONII, SCAEVOLAE, ULPIANI, PAVLI ac LABERNII circa hoc argumentum in scenam producunt, earumque ui fatagunt praeferre longissimi temporis praescriptioni, immemoriam. v. BACHOV. *ad Treutl. Vol. 2. disp. 23. Th. 4. FACHIN. 8. Contr. 3. 23.* Uti namque sunt Romani ista immemoriali in rebus modo leuissimi momenti, ubi operae pretium non fuit, tempus probare praescriptionibus, longis & longissimis destinatum, sed ubi satis esse uisum fuit, non extitisse memoriam contrarii. Quod cum tempore unius uel alterius mensis potuerit euenire, inconueniens esset, praescriptione immemoriali Iura Reip. delere, quae non nisi longissima possunt amitti. Absonum est, affingere Romanis, quod res ipsas pro diuersis earum rationibus, decem, uiginti, uel triginta annis praescripserint, rerum seruitutes uero, magis ardua immemoriali. Quasi facilius esset, rem omnem amittere, quam rei partem modumque. Ut taceam, Romanos Ictos maiorem in Legibus uim tribuisse possessioni quam tempori. Profusus autem in propria uiscera saeuunt, qui ad occultam qualitatem capituli 26. §. 10. de VS. se conferunt recipiuntque, ut egregium Iurisprudenciae papizantis edant specimen. Ut enim hic non urgeamus, a Papae rescriptis Iura Principum non pendere, nec illud asseramus, facile eo tempore Innocentium III. Principibus imperantem, de alienis potuisse subditis Gallis concedere regalia; abunde alibi, ex notabili historia nimirum ipsius capituli, quam suppeditat GVIL. CATTEL *dans l'histoire de Tolouse L. 2. ad a. 1210. p. 260.* constat probaturque, quod rescriptum Papae *in personam Comitis* a pacto resilientis, solum conceptum fuerit, non in alios. Nec de amissione regalium, sed acquisitione eorum mentionem iniicit Pontifex, cuius praeterea animus hic non fuit, ea quae longissimi temporis praescriptione amitti haud possent, extinguere praescriptione immemoriali. v. *Dn a LVDEWIG de Ciuit. disp. nex. cum S. R. I. c. 6. §. 31.* Piget, ulterius his immorari, nouisque neniis, quas canere solent ex *R. I. a. 1548. §§. Und soll, vvan auch, vvo aber,* nos immittere, cum rationem inspicienti satis clarum sit, eorum uerba non pertinere ad praescriptionem subditorum contra Principes, sed ad pacta summorum Imperantium, iunctorum faedere inaequali.

(n) Eumum hic uendunt I. W. TECKERVS, I. STOLTZIUS,

OEHMIVS,

*Versantur
II. circa Sa-
cra.*

Quod ne-
gant ei qui
Clericis haec
Iura adscri-
bunt,

sed perpe-
ram magis,

OEHMIVS, ac tenebrio, qui RITTMÉRIANAE *ueritati* ratiunculas suas opposuit. Flagitiis, cauillationibus pugnant quaeruntque cuniculos, non rationibus ac argumentis, perinde uti incedere suserunt Iesuitae ac Pontificii. v. *Dn. M. SCHMEITZEL eleg. opusc. de Elect. Sax. Iohanne Constant. §. 1.* Nouam sibi ex Ecclesia Rempubli-
cā effinxerunt, damnaueruntque haeretificationis causa, doctrinam, qua Sacrorum Iura ex Potentatu Principum deducenda esse asserimus, ac ab immāni Pontificum ac Ecclesiasticorum saeu-
uitia uindicamus. v. *CHEVRINI Magn. Bullar. T. 2. p. 303. BARONIVS T. X. an. 870. p. 446. AVB. MIRAEVS de Politia Ecclesiast. p. 31. HIER. GARZIAS de polit. Ecclesiast. regul. & Secul. p. 22.* Licet enim iam suo acuo dixerit Episcopus MILEVITANVS, Ecclesiam esse in Republica constitutam ac imperio destitutam, munus Episcoporum in docendo, monendo, uirtutis non potentiae effectibus, consistere; nunc tamen ipsius Fratres Seculi recentioris ad regimen fidelius adspirant, Ius cogendi puniendique in Regno Sacerdotali urgent, ac quod uetustis ac purioribus seculis prorsus incognitum fuit, ex Capite Seculari in Spiritualibus exsculpunt brachium saltem ecclesiasticum. v. *Dn. de COCCEII I. P. S. 1. c. 18. Dn. I. C. RESELIN Duci Megapolit. olim a consiliis Secretioribus opusc. de Iure Sacro c. 1. §. 3. BERNHARDVS de Consideratione L. 4. DUPIN Disc. Eccles. Diss. 2. c. 2. p. 373. p. 193. 223. 325. 28. 33. Dn. IOA. P. KRESSIVS, Vir Celeberrimus, de pedo & Reg. Episcop. ac Capit. c. 2. §. 15.* Horum enim praesules ipsi se uendidant, & ne Respublica eorum ac maiestas apostolica a Constantino M. ac Valentiniano maxime commendata, forma careat ac caractere ecclesiastico, ad Aristocratiam, si alias Monarchiae ac Promonarchiae NIC. SANDERI, ANTONII de ROSELLIS, & NIC. COEFFETANI ualedixerint, mascule defendendam animos ebullientes, contra ipsum *S. Formulae August. articulum 28.* accingunt, ac admouent. v. *M. COLERVS not. consil. 35. n. 124. ad f. FR. TOLETVS Instruct. Sacerd. L. 4. c. 3. GVERREVS de Iuribus Pont. c. 2. §. 2. KITZEL de matrim. c. 10. Tb. 8. GISB. VOETIVS P. 1. Pol. Eccles. L. 1. Tr. 2. c. 5. qu. 5. GOEDDAEVS Vol. 4. Conf. Marp. c. 50. n. 46.* Peculiarem sibi imaginantur Rempubli-
cā a Ciuili distinctam, biceps iis est status imperii, haud incerto argumento, *simplicis ac communis sensus usum a-*
pud

1111111111
-2222222222
1111111111

pud eos nunc cepisse pedetentim deficere. Quis enim ex regulis sa-
 nae rationis, quas sequimur in Iuribus Sacrorum, statum in sta-
 tu defenderit, indulseritque citra chimaeras separatim regnum *quam prae-*
 Ecclesiis, quae uti aliae societates subsunt regimini temporali ac *denter.*
 Superiori, cum Scriptura Sacra *quemcunque*, etiam Episcopos reueren-
 dos, subiecerit diserte magistratibus. *ad. ERN. COTHMANNVS Curiae*
Mecklenburgensis quondam Cancellarius, Consil. Vol. 4. resp. 33 n. 39. GYL-
MANNVS Vol. 2. dec. 59. n. 63. MEVIUS P. 2. Dec. 305. n. 17. P. 6.
D. 260. n. 30. Sine laude hic nominandus non est *Theologus fa-*
migeratissimus PFAFFIVS, qui in *Originibus Ecclesiasticis* non frustra
 in hanc spartam operam impendit, ac intimioribus rationibus ac
 argumentis Iura Ecclesiae in Lucem constituit exposuitque *di-*
stinctim, multa ut nunc intelligantur penitius, plura certius. E-
 gregie quoque *Cl. CLERICO* Iudice *T. 10. Bibl. Choif p. 305.* du-
 plicis potestatis idolum diruit eliminavitque a foris protestanti-
 um auctor elegantis scripti anglici: *The Rights of the Christian*
Churche. Nostrum institutum non fert, prolixè inquirere in con-
 tentiones ac periodum, quam MARCA occupavit, *Regni ac Sacer-*
dotii, aequè ac in historiam factorum, quae nacta sunt sacrorum Iu-
 ra, iam *inprimis* a seculo V. ad XII. ac sequentia usque, litium
 fomitibus ubique in dies magis excandescentibus. Quas qui-
 dem ei, qui *de Libertate Ecclesiarum* scripserunt, extinguere allabo-
 rarunt, sed saltem intuitu Tyrannidis ipsius Pontificis. v. *PAALO*
dans les droits des souverains T. 2. p. 31. RAGISSART de l' autori-
té du Pape Vol. 2. p. 56. BLONDELLVS Schol. ad Grot. de Imp. sum.
pot. circa sacra C. 2. §. 3. Dn. KESTNERVS de Iur. Pr. circa Sacr.
c. 1. §. 11. Utinam in magis ardua huius scenae, qua Principum
 causa agitur sigillatim, mentes defixissent sollicitius FALCKNERVS,
 APOLLONIVS, HEIDINGERVS, IEGERS, IRVINVS, STÖSSERS,
 TRIGLANDIVS, DORSCHAEVS, SYRLINGIVS, PRVINAS, nec a re-
 gia deflexissent tam aperte. v. *Dn. RECHENBERG diff. Hist pol. de*
Totatu Hildebr. P. 2. p. 433. Exc. Dn. REINHARD eleg. Medit. de
Iure Princ. Germ. circa sacra ante temp. Ref. exercito C. 2. 3. No-
 bis in vestibulo causae hoc primum curae, ut euitemus, innuente *Licet do-*
 haud obscure ipso *ANT. DE DOMINIS de Rep. Eccles. T. 2. p. 35. Etrinae colo-*
 arcana politici papatus, quae delitescunt in fermento distincti re- *rem quae-*
 I *gimi-rant,*

1.) e potestate
externa
ac interna.

ac 2) prima-
rio funda-
mento Iuris
Episcopalis,

giminis Secularis & Ecclesiastici. ad. CHARRON *Hist. Vniuers.* c. 135. p. 1009. CARRIERE *Hist. Chron. pont.* p. 441. Non una uice tamen integris libris hoc incantamento imposuerunt lectoribus I. FLOYDIUS, LIBENTHALIUS, SAM. PARKERUS, REINKINGIUS, TABOR, AGOBARDI, CAMPANELLA, FVSCVS, GEBHARDVS S. WESENERUS, FRAGOSI, & sponte ideo prolapsi sunt in decantatam charybdim potestatis internae ac externae. Hanc tribuunt circa Sacra eorumque cultum Superiori, illam ei auferunt, offeruntque sanctioribus Cleris, detortis misere dictis: *Date Caesari date DEO!* Pallium hic habent, sub quo summitatem pontificialem occultent; haeretificinam, qua sententias ac uarias ueritates ERASTI, WALLAEI, VEDELII, BROVNI, REVII ac MOLINAEI diuersis regionibus in hoc argumento restrinxerunt, improbe exercent; nouas causas pseudospirituales ad augenda potestatis pomaeria excludant, deglutiantque exercitio regiminis Ecclesiastici, quod in dissidiis Seculari Potestati non cedit, ipsum externum, Principibus tantummodo concessum Imperium. v. ARNOLDVS *H.E. L. 12. c. 5 §. 2.* FABER *Cod. Sabaud. L. 1. T. 1.* BURNET *Hist. ref. angl. L. 2 p. 206. sq.* LEIDECKERUS ad HORNII *Hist. Eccl. p. 429.* HORNBECK *Sum. Controu. p. 785. 89.* Ut autem huic doctrinae de parallelismo duarum potestatum ac duplicis gladii in Republica Christiana, in subalternationem ac totalem papismum necessario degeneranti, obuiam eamus, Iura sacrorum ad partem Ciuilibus potestatis ac Iuris Territorii ordinarii, uti quidem non recte perspexit Dn. STRIKIUS *de Iur. pap. c. 1. §. 11.* omnino referimus cum Ill. ac Exc. Dn. LVD. HVGONE *de statu Reg. G. c. 3. §. 28.* Imperioque Episcoporum ac Paparum prorsus habenas abscindimus. v. P. O. *art. 5. §. 30. 48. art. 8. §. 1.* Cum enim summa Imperantium potestas, quam si sustuleris, religionem tolles, tolles concordiae ac Reip. uinculum, per totam Rempublicam, cum in ciuium actiones sigillatim, tum uniuersim in coetus particulares, Collegia ac Societates sese diffundat, dubitantum non est, Principi competere uigore potentatus, circa Ecclesiastica summam Iuris dicendi facultatem, uerum non Episcopis suprematu certe destitutis. v. I. W. IÄGERUS *de Concord. Sac. & Imp. c. 4.* Ast hic sequestranda est doctrina, quae Principibus Secularibus, in Ecclesiasticis potestatem pastoraalem ac

Impe-

Imperium sacrum sensu Iuris Canonici uulgo attribuit, Ius *Episcopale*, uel ut maior ipsi Patrono malae fidei possessorum habeatur reuerentia, *papale* ipsis adscribit, panditque etiam in nostris Curiis uiam hierarchiae, qua Episcopi ac Pontifices sub Henrico praesertim 4to per Inuestituram Episcopatum, Ecclesias Seculari potestate exemerunt, sibiue uindictarunt Iura sacrorum sublimia. Ex putidis enim fontibus ac primis falsis, Principem Ecclesiasticis qua Episcopum saltem praesse, deducere satagunt moliunturque. Cum Iura Clericis ceu propria adscribant, ea ex Iuris Canonici doctrinis euoluant, & ipsis Principibus Potestatem Ecclesiasticam non haereditario, sed fiduciario, depositi ac ususfructus iure, interimistice quasi collatam esse philosophentur allucinenturque infulse. *ad. BECKER I. P. L. 2. c. 3. n. 8. LEBNITZ Mantif. C. Iur. G. n. 168. Cl. BENTHEIM de Regim. Angl. Eccl. p. 338. Absit crassissimis istis ratiociniis iustissimae Principum summitati officere ac Iurisprudentiae huic CARPZOVII I. Conf. L. 1. def. 1. n. 24. STEPHANI de Iurisd. L. 2. P. 1. C. 7. n. 472. HAVEMANNI de Iur. Ep. T. 4. TEXTORIS de Iur. Ep. in Terr. Prot. §. 20. sq. perperam indulgere, superstitioni falsisque conclusionibus ac cauillationibus pontificiis suppeditare calcar & ansam. Quam enim absolum est, Imperium Episcopale eruere e sacris literis, ac uel ex ueteri foedere, uel ab Apostolis, quibus se suppare esse opinantur, repetere, qui tamen ipsi plurimis fatentur locis, quod Ius Domini haud faciat pertineatque ad catechesin Ecclesiasticorum. v. L. B. 2. SCHRÖDER *disqu. pol. de absol. Iure princ. p. 118. sq. C. F. BVDDEI disqu. fundam. suprem. pot. in Eccles. c. 2. PELUSIOTA L. 3. Ep. 216. FR. FLORENTIS Op. Iurid. T. 2. ad c. 11. qu. 1. CYPRIANVS Ep. 67. p. 172. CHRYSOSTOMVS in Aët. hom. 2. L. 2. de Sacerd. c. 3.* Scripsimus supra, contrariari sanae rationi, Principem subiicere subditis, quis autem putauerit unquam, diuina decreta hic aduersari sensui connato? Sunt quidem, fateor, qui cum NAZIANZENO *Or. 2. f. 26.* ceu pro aris ac focis militant pro hermeneutica, a nostris assertis saepius recedente, Patrum ac Theologorum, qui ueram pietatem in *speculationibus* mysteriorum, quae tamen captum humanum *transcendunt*, ponunt potius, quam in *uoluntatis emendatione ac uita inculcata*; Verum haec auctoritas parum nos mo-*

Quod spuris praesuppositis defendunt.

Sigillatim falsis rationibus a) Ex Eccles. apostolica.

Cui argumento respondetur.

β) ex doctrina
condonandi peccata ac Ex-
communicationis.

Responsio.

γ) ex aliis dictis ac formulis.

Responsio.

Principes nom habere
Iura ab Episcopis.

uet, praesertim si palpabiliter doceri possit, sub expositionibus eorum delituisse inuolucrum arcani domini clericalis pontificii. Dein, quam lubricum est eiusdem Iuris fulcrum ac fundamentum, quod adstruunt ex *clauium Iure collato*, quod intuentur plerique, dicente HIERONYMO, pharisaeorum supercilio. Notent, ex hac doctrina ac instituto diuino non dependere excommunicationis uirtutem, sed ex disciplina aequali confoederata in primaeuis coetibus omnino necessaria. Ea constitit in eiectione impiorum ac poenitentia publica, sed totius concionis accedente consensu. Frustra enim quis tunc quaesierit minorem, uti aiunt, excommunicationem, quippe cuius cunabula non excedunt aetatem ipsius tribunalis auricularis confessionis, Architecto Innocentio. v. ESPEN *P. 3. I. E. T. II. c. 3.* MARESIVS *in system. loc. 16. §. 79.* SELDENVS *de Synedriis Ebr. L. 1. C. 6. 9.* Adeo ut circa hanc alteramue, si respicimus modernam, quam cupiunt praescribuntque methodum, nobis probatum uideatur paradoxon: *Cleros pro excommunicatis uenditare non excommunicatos.* i. e. Ecclesiae siue fidelium Laicorum suffragio haud exclusos. Male praeterea succurrunt dominatui, *Iure*, quod urgent, *soluendi ligandique.* v. NIEMEIER *de discipl. Eccles. diss. 1. §. 18.* CYPRIANVS *de lapsis p. 129.* Tantum enim abest, ut hoc Ius retinendi peccata puniendique, potestatem eis elargiatur, ut potius terminis Iudaeorum, prohibendi illicita ac permittendi legitima facultatem iis impertiat, ut indulgeatque, uti prolixè euincant DALLAVS *de conf. iur. L. 1. c. 5. p. 25.* LIGHTFOOT *Hor. hebr. p. 377.* BASNAGE *Hist. Iud. L. 5. C. 5. p. 567.* VITRINGA *Synag. uet. L. 3. P. 1. c. 10. p. 754.* Nec ferunt eis suppetias uerba: *sit tibi sicut Ethnicus*; cum correctionis saltem fraternae ac tentandae circa litigia transactionis admoneant, innuantque alibi loca, Ethnicos ac Paganos Iudaeis exosos a fulmine Excommunicationis fuisse securos. Sicuti, *tradere satanae*, nec eorum iniquitati poterit inferuire, cum ultra singularem uirtutem apostolicam de immixtis tormentis in corpus incestuosi, eius significatus haud progrediatur. v. BASNAGE *An. Eccl. T. 3. d. 3. §. 3. p. 841. Ms.* EVEILLON *de Excom. & monitor. c. 2. art. 2. p. 48.* Quodsi uero pateat, excreuisse aliquando per tot synodos prouinciales institutas, conuiuentibus nimirum ipsis.

Cae-

Caesaribus ac Principibus, Episcoporum auctoritatem; ubique tamen aderunt documenta, exulasse in Ecclesiis, Iurisdictionem eorum clericalem circa diuina summam ac originariam. Ill. Dn. BOEHMER Patronus meus ac Doctor maximopere aduenerandus Obs. ad P. de MARCA L. 4. c. 2. Obs. 2. L. 5. c. 3. c. 7. Obs. 10. c. 1. 4. O. 12. CANISIUS Ant. Lect. Lect. T. 2. p. 499. Id enim infra palpabiliter dabimus demonstratum comprobatumque, quod Episcopi in Territoriis clausis ac antiquis, de quibus edisseremus Paragrapho 23. a Principibus regionum supremis fuerint inuestiti, nutui ipsorum adstricti, subiectique Illorum arbitratui, ius sui, ac potestati. Adeo ut merito censuram mereantur, qui Episcopum ac Sacerdotem ex Principe efformant, illumque totius Ecclesiae, ut aiunt, Presbyterio inferiorem, Consistorii cynosurae subiiciunt perfricte. v. Exc. BOEHMERVS I. E. L. 1. p. 605. 39. MYLERVS Gamal. c. 18. §. 8. f. Notabile illudque unicum hic saltem adferimus exemplum, cuius meminit HELMOLDVS Chron. Slau. L. 1. c. 69. n. 8. c. 70. 73. 80. 87. §. 12. Etiam si enim in omnibus prouinciis, praecipue in Bauaria ac Sueuia arguant probentque nostrorum assertorum ueritatem Patrii Iuris rationes; sigillatim tamen, teste STERONE, in Mecklenburgensi Ducatu ante ipsum Henricum Leonem, aetate illius ac eius post fata imprimis occurrunt offeruntque sese clarissimae ac euidentis, Cleris nunquam, nisi inepte, Chronico Lubecensi MSS. innuente, circa Ducale sacerdotium excipientibus. v. CHYTRAEVS L. 31. Sax. p. 953. ERVSCH. de Ep. G. c. 11. Chron. Slau. LINDENBROGHII a. 1154. p. 255. CHRONOGRAPHVS SAXO p. 306. ALB. STADENSIS p. 191. a. 1160. 63. Chron. Stederburgense ap. MEIBOM. T. 1. p. 434. T. 3. p. 345. Diserte nimirum adstruit HELMOLDVS, quod Henricus Leo, qui terras Megapolitanas occupatas militibus possidendas distribuit restituitque originario Iure, ac omnimoda, qua iis imperauit, potestate, auitis Possessoribus, in colloquio habito cum Vicelino, qui per uirgam ab eo susceperat inuestituram, asseruerit; competere sibi haereditario Iure in Episcopos dominium, maxime etiam in terris clypeo occupatis, ac a sola Ducum auctoritate pendentibus. v. LEIBNITZ T. 3. R. B. c. 31. p. 82. HELMOLDVS L. 1. c. 88. n. 9. p. 612. L. 2. c. 14. Cl. NOOD & Doctiss. Dn. STRVBE de Orig. Nob. Germ. p. 68. add. 10. MEVR-

Hi enim sunt subditi ac penderunt in Territoriis a nutu Principum generatim.

Quod speciatim probatur exemplo e Ducatu Megap.

SIVS *Cont. Hist. Dan. p. 12. §. pen. h.* Comprobat illud assertum diploma ac mandatum ipsius Henrici Ducalis de a. 1170. ex Codice membranaceo ab *Exc. Dn. BOEHMERO* typis exscriptum, imo ipsa Caesarea Charta ap. *MADERVM Ant. Br. p. 121. §. 12. ac p. 122. 234. 261.* magis illud corroborat, quam destituit certitudine ac ratione. Vti enim iam *Clar. PFEFFINGERVS*, Vir laboriosissimus, ac de orbe Litteratorum immortaliter meritus, *ως εν παρο-* *δως* quidem obseruauit, opus non fuerat diplomate Imperatoris, nisi temporis ac prudentiae rationes *Henrico Leoni, Slauiae belli Iure Domino*, ac tunc quidem temporis *Friderici I. Amico*, persuasissent suppeditassentque occasionem, ad euitandum Metropolitanorum Bremensium suasu iam antea imminentem renixum Clericalem, uocem Imperatoris negotii facilitandi causa require-re ac impetrare. Et quid haec igitur? Illud confirmat, quod supra posuimus, his disertis: *Quod potestas in Episcopos, Inuestitura, ac ceterae facultates, sint IURIS REGII*, competantque Principibus *Iure ordinario ac Territoriali. v. Chron. Montis Seren. ad a. 1159. ap. SAGITTARIUM Hist. Ant. Urb. Bard. p. 195. EVERMOTVS Chron. Ep. Ald. p. 163. GRUMEDYCKINS Chron. Ep. Lub. p. 349. DANCKWERT Chron. Hols. P. 3. c. 8. p. 224. BVCELINVS Germ. Sacr. P. 1. p. 53.* Nolumus hic fusius specialioribus iuribus, quibus Procerum maiestas effulget, causae patrocinari, cum in proclui sit, ipsos etiam Episcopos, qui ante reformationem potestatis culmem adscenderint, uix unciam potentiae propter tot reseruos casus, in Sacris expleuisse, sed dependenti aut limitato modo Pontificis egisse mancipes. Vt ergo mirandum sit, imposuisse Ictis in *P. R. ac Monasteriensi, suspensam Ictionem Ecclesiasticam*, adeo ut haud erubuerint confiteri, Principem ad interim saltem, ac cumulatius tamen, saluo concursu sacri ministerii, nunc accepisse Iura clericalia, adeoque illum, Antiskitem Euangelicum, ceu princeps Ecclesiae membrum in Diuinioribus modo repraesentare. Quos putidos errores ac haereses pontificias, ex ignorantia originis Potentatus sanctioris ortas, etiamsi cum per transennam, tum plena manu excusserint confutauerintque *P. MULLERVS de Iur. Episcop. praetensa reuiuisc. S. 1. c. 2. §. ult. S. 2. c. 2. HENNINGES Med. ad I. P. p. 709. sq. BERGERVS Oecon. Iur. L. 2. T. 2. §. 2.*

TITIVS

*Defenditur
contra insub-
tus contra-
dicentium.*

*Consentien-
tibus non-
nullis.*

TITIVS *Iur. priu. Leg. §. 20.* STRAVCHIVS *diff. de statut. a summ. Principe §. 26.* HORNIVS *Iur. P. C. 89. §. 3;* inconcinnò tamen hodieque uti non solum malunt plerique uocabulo Iuris Episcopalis; uerum etiam speciebus ipsius, ordinis nimirum, dioeceseos, Iurisdictionis & dignitatis Ecclesiasticae facultatibus, Episcopis dependenter tributis, uniuersum Ius maiestaticum Ecclesiasticum Imperii Procerum includere ac inuoluere. Non defuerunt, qui ideo Ius sacrorum a Iure Episcopali distinguere, eiusque calculos circa cultum diuinum externum, personas cultui destinatas, ac res ad eum necessarias, sollicite enumerare ac interpretari allaborarunt. At quid opus est, Iura Episcopalia in cathedris ac foris retinere, iisdemque propter limites Consistoriis constitutos Iura sacrorum subordinare, cum Ius illud sublime sacrorum, quod Principes a nullo recognoscunt, omnia illa suo ambitu complectatur, quae cum in diuinis, vi regiminis politici ac territorialis illi praecipunt peraguntque, tum in Consistoriis, delegata aliis potestate. Eamdem etiam uirgulam merentur ei, qui, cum uiderint infinitis parasangis Principum ac Episcoporum facultates circa actus sacrorum ac religionis inuicem distare, neruos intendere non destiterunt, separandi *Ictiorem Ecclesiasticam a Iure Sacrorum, Causas priuatas & Iudiciarias a publicis, Iura Sacrorum a Iure circa Sacra.* Ut taceamus ceteras distinctiones ac inutiles fallentias. Id largiri debent Icti aliis emunctiores, ex natura Potentatus territorialis fieri ac Ecclesiastici, uindicanda esse Principibus prono alueo effluentia Iura circa sacra, & priuatiue quidem citra confluxum ministerii ac urbis, consistoriique necessitatem. v. PVFENDORF *Introd. ad Histor. c. 12. § 5. sqq.* Inde diutius non titubamus ipsis Principibus *Euan-*gelicis adserere Ius condendi ac abrogandi Iura Ecclesiastica, Ius summæ aduocatiæ in Ecclesias, Ius reformandi, Synodos congregandi, concilia congregandi, symbola edendi, corrigendi, Ius dioecesanum exercendi, Exorcismum imaginarium abrogandi, dignitates & Beneficia Ecclesiastica conferendi, Iura patronatus, Ius circa capitula, ius circa conscientiam dubiam, ius primariarum precum, regaliarum, annatarum, mensium, Iura Cathedralici ac praestationum, Ius inquirendi in ueritatem religionis, Ius ei prospiciendi, religionem nouandi, Ecclesiam aulicam, fidei, quam

Aliis titubantibus ac distinguenti- bus citra rationes solidas.

Series Iurium SACRORUM.

Quibus iunguntur Pro-
uidenda
Principibus,

ac rationes
apologeticae
contra eos
qui hanc
tractatio-
nem eripu-
runt foro
Ictorum.

quam fouet, conformem, tunc instituendi, subditos credendorum
formulis per art. 7. I. P. citra potestatem coactiuam adplicandi,
ferias indicendi, liturgiam ordinandi, adiaphora, quae uocant ritus
circa externum cultum, abrogandi, Consistoria Ecclesiastica consti-
tuendi, Episcopos ac Sacrorum Ministros remouendi, Elenchi ac
Epanorthesis perperam consuetae tractationem, ceu iniquitatis
mysterium, a cathedris proscribendi, Ius bona utiliter secularisan-
di, Ius uisitandi, Ius erigendi scholas, Ius Coemeteriorum, sepul-
turarum, ordinandi res Ecclesiasticas, prohibendi Controuersias
Ecclesiasticas, Ius protegendi, tolerandi Iudaeos, dissentientes,
haereticos, Ius dispensandi, Ius subditos quoscunque collectan-
di, supprimendi publicae pacis causa schismata & sectas, silenti-
um imponendi inter se pugnantibus, citra appellationem lites fi-
niendi, ceteraque, quae reliqua sunt, Iura exercendi adplicandi-
que ex omnimodae potestatis originariae plenitudine. Caueant
tamen omnino Principes, ne intellectui ac rationi humanae, ui-
brocardici ob ipsa recentiora demum incunabula omnino remo-
uendi: *Cuius regio, illius religio*: uim inferant praescribantque Le-
ges; Caueant ne nouis fidei formulis, confessionibus, persecutio-
nibus, compulsionibus, poenis, colloquiis, ac religionum Iuramentis,
subditos ac dissentientes dubitationibus, superstitioni metuque
mancipent, laborentque decretis suis ac decisis, litibus de cre-
dendi articulis limites praefigere. Et denique caueant, ne anni
per pacis Instrumentum sanciti *decretorii* fines, circa actus religio-
nis *inter Protestantes & Catholicos* transilient, Pacis externae fe-
licitati officiant, fini Ecclesiarum abusu Iurium contrarientur,
defungenturque officiis suis circa ipsorum Ecclesiarum Administro-
rum subsidia, instar Vitricorum. v. Ill. Dn. THOMASIVS *de offic.*
Princ. circa aug. Salar. Eccl. c. 1. §. 20. BVCKISCH *ad I. P. a. 36.*
O 99. CRANIUS & SYRINGIVS *de pac. rel. P. 2. probl. 1. §. 38.* Ei
autem, qui *uniuersim* nostram doctrinam armis doctrinae Systematicae
uel positivae contundere student, ac leuibus anguillis similibus ratiun-
culis annuntur commonstrare, Ictis nullatenus competere facul-
tatem in hujus doctrinae messem Theologicam ac hoc Ecclesiasti-
corum forum falcem immittere operamque collocare; uelint, roga-
mus, ueritatis studio originem ordinis Theologici paulo distinctius ex

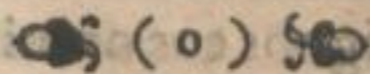
LAV-

LAVNOIO repetere ac tum saltem, ut experiantur, num plus num-
 minus facultatibus suis indulserint, inire conflictum, ac pugnam. V.
 Ill. Dn. THOMASIVS *disp. de Iur. aggr. circa homicid. C. 1. S.*
14. Dn. STRIKIVS de Reliqu. Sacr. in Matrim. C. 1. in
Exc. BRENNEISENIVS Diff. de Iur. Eu. Pr. in Controv. Theol. p.
76. 93. ac Doctiss. Dn. PERTSCH, praefatione nouissimi elegantis
Tractatus de Iure Clauium. Haec tantum adiicimus, quod pruden-
 tiores Ecclesiastici iam monuerint, impegisse eos in Canones re-
 ctæ rationis, qui ueritatis cognitionem ad regulas opificio-
 rum ac finium agrestium adstrinxerint, Iurisconsultis, qui causas ac do-
 ctinas Theologicas, secundum principia genuina *historica, mora-*
lia, rationalia, maxime infulsas, & reliquiarum instar e pontifi-
 ciorum sacrariis retentas, uel sanctiori quidem colore incrustatas,
 euidenter ueris rationibus confutauerunt, ex zelo praetenso diuino,
 auctoritatis humanae bellum indixerint, nec potius maluerint per-
 ferre ut a fermento in dies purgarentur peruersorum dogmatum
 tegumenta, uti contra HORNII ac nouissimum ELSWICHII
 institutum, in historia Iurium Sacrorum Ducis Sueviae Bur-
 chardi S. 19. nonnullis exemplis dabimus comprobatum, vid.
 Ill. Dn. BOEHMER *Obs. ad P. de MARGA diff. de C. S.*
& I. diff. praeliminari. Innuunt ideo sacra & spiritualia non ca-
 dere sub interpretationes Secularium, hos legere nunc quidem
 sed non intelligere diuiniora, adeoque hic eos oportere palmam
 porrigere Cleris, eorumque sputum exosculari. Perinde uti cras-
 sissimorum formalis papatus dogmatum mancipia profitebantur,
 debebantque asserere ante LVTHERVUM, *Phosphorum Ecclesiarum*
repurgatarum. Cum uero Hic saepius e diametro opposuerit do-
 ctinas suas nostris contrasentientibus, Is quoque ab ipsis splendi-
 do *Angeli apocalyptici*, qui omni ueritate per omnes oras uolauit,
 elogio fuerit insignitus; euidenter satis se accusant inconfide-
 rantiae, animique reddunt reos intemperantis. Cum enim opti-
 mum Reformatorem ab omnibus maculis alias absoluant, crimi-
 nis poenis ac anathemate dignos eos omnino existiment, qui in Eius
 uerba ac sententias non iurent strictissime; cur, quaeso, nunc ipsi *γυν-*
αιως mingunt peccantque in manes Reuerendi atque Viri angeli-
 ci Immo, etiamsi praetendant fatagantque Sacrorum Iura uindi-

K

care

care *heroica uirtute* CHRYSOSTOMI stipati, foris clericalibus ac Ecclesiis; haud tamen expungent Titulos Iurium Sacrorum in Codice, Interpretibus Ictis Protestantium nunc demandatos ac relinquendos. Gaudent Icti, si Theologorum uel Medicorum quis faces addiderit doctrinis Iuris Ecclesiastici ac Ciuilibus; uerum Ecclesiastici, Pontificiis praesertim aemuli, denegant Secularibus genuinum rationis usum in Sacris, quae tamen iusta & iniusta intuitu *future felicitatis ac salutis* non spectant, adeoque nequidem, nisi ex pseudospirituali argumento, ad forum Theologorum possunt restringi; & praeterhaec nihilominus ipsi Spirituales quasi Icti magis in regiminis temporalis campum exspatiantur, quam Icti ueri ac ciuiles in adita sanctiora. Quodsi enim ipsi confiteantur, esse ipsis negotium cum rebus fidei, quae intellectui a pontificiis praecipue uindicatur, ac praeparandis animis ad salutem futuram; nescio, qua ratione cum dictis conspiret, nomine non solum sed & officio, negotiis Secularium a consiliis perfungi, Libros de *Satisfactione, Testamentis, Mercedibus, Fideiussionibus*, typis exscribere, ac uti CALOVIUS, odio haereticorum mirifice impletus, WEBERVS, SCHAVEMANNVS, ad P. R. & Iura Episcopalia commentari. Cum tamen in aeterno Seculo haud sint futuri *Pacificatores ac Episcopi*. Ni crediderimus hoc frustra, ostenderintque ei & hic indelebilem characterem. Vel nisi ad occultam quandam qualitatem se receperint confugerintque ad asylum Pontificium solenne. Et haec de complexu Potentatus, ac eius generalioribus! Nunc pertexendi fili ergo per reliquas periodos ad ipsam arduam originis disquisitionem possemus transire, ni hic nobis suppeditaretur argumentum, quo minus ceptam operam ad mala usque continuare ac perducere ualeamus ad colophonem. Vt itaque, ne disquisitio nostra ultra limites destinatos excrescat, iam quiescendum subsistendumque hic nobis sit, cetera reseruaturis.

Lege p. 3. l. 13. diversos, p. 6. l. 24. praetorios, p. 10. l. 27. ipso, p. 12. l. 22. beneficiarios, p. 34. l. 26. confugiunt, p. 61. l. 26. praeminentiam, p. 64. l. 27. destituta, p. 70. l. 8. *παραγω*, p. 72. Epanorthosis. p. 19. l. 15. Begero, p. 29. l. 3. longobardicis, p. 34. l. 8. detortam, p. 47. l. pen. et, p. 64. l. 27. Respublica.

